



Strategija razvoja općine/opštine Bosanski Petrovac

Januar 2011

Strategiju razvoja općine Bosanski Petrovac izradio je Općinski razvojni tim u okviru Projekta integriranog lokalnog razvoja, koji predstavlja zajedničku inicijativu Švicarske agencije za razvoj i saradnju (SDC) i Razvojnog programa Ujedinjenih naroda (UNDP) u periodu januar - decembar 2010. godine. Tehničku podršku Općinskom razvojnom timu u sklopu ovog projekta pružila je Razvojna agencija Eda.

Sadržaj

1. Uvod	5
2. Metodologija izrade strategije razvoja.....	6
3. Strateška platforma	7
3.1. Izvod iz socio-ekonomiske analize.....	7
3.1.1. Geografski položaj i prirodne karakteristike	7
3.1.2. Demografske karakteristike i kretanja.....	8
3.1.3. Pregled stanja i kretanja u lokalnoj ekonomiji.....	9
3.1.4. Pregled stanja i kretanja u oblasti društvenog razvoja.....	13
3.1.5. Stanje javne infrastrukture i javnih usluga	15
3.1.6. Stanje administrativnih usluga lokalne samouprave.....	17
3.1.7. Zaštita okoline	17
3.1.8. Analiza budžeta	17
3.2. Strateško fokusiranje	18
3.2.1. SWOT analiza Općine Bosanski Petrovac.....	18
3.2.2. Strateški fokusi	20
3.3. Vizija i strateški ciljevi razvoja	22
4. Sektorski razvojni planovi.....	26
4.1. Plan lokalnog ekonomskog razvoja.....	26
4.1.1. Sektorsko fokusiranje.....	26

4.1.2. Operativni ciljevi ekonomskog razvoja	28
4.1.3. Programi, projekti i mjere	33
4.1.4. Procjena očekivanih ishoda sa indikatorima	40
4.2. Plan društvenog razvoja.....	42
4.2.1. Sektorsko fokusiranje.....	42
4.2.2. Operativni ciljevi društvenog razvoja	43
4.2.3. Programi, projekti i mjere	47
4.2.4. Procjena očekivanih ishoda sa indikatorima	54
4.3. Plan zaštite okoliša.....	56
4.3.1. Sektorsko fokusiranje.....	56
4.3.2. Operativni ciljevi zaštite životne sredine	58
4.3.3. Programi, projekti i mjere	61
4.3.4. Procjena očekivanih ishoda sa indikatorima	67
5. Operativni dio	68
5.1. Plan implementacije integrisane strategije razvoja.....	68
5.1.1. Orijentacioni pregled prioritetnih projekta i mjer za period od tri godine	68
5.1.2. Indikativni finansijski plan za period od tri godine	75
5.2. Akcioni plan za projekte koji se implementiraju u prvoj godini.....	85
5.2.1. Detaljan finansijski plan za projekte koji se implementiraju u 2011. godini	96
5.3. Plan razvoja organizacijskih kapaciteta i ljudskih potencijala	102
5.4 Praćenje, vrednovanje i ažuriranje strategije razvoja	106
5.5. Sinteza strategije	114

1. Uvod

Strategija integriranog razvoja 2011–2020. godine je ključni strateško-planski dokument općine Bosanski Petrovac, koji treba da podstiče budući rast i razvoj zajednice. Strategija razvoja obuhvata društvenu, ekonomsku, okolišnu kao i prostornu sferu. Strategija je izrađena kao okvir za definiranje zajedničkih ciljeva, podsticanja lokalnih snaga, ali i kao odgovor na izazove budućeg razvoja općine i sveukupnog života u njoj. Kao takva, Strategija integriranog razvoja je u skladu sa strategijama i politikama na višim nivoima vlasti, i to prije svega sa nacrtom Razvojne strategije BiH 2008-2013, Strategijom socijalne uključenosti 2008-2013, ali i sa drugim sektorskim strategijama na državnom, entitetskom i kantonalm nivou.

Strategija razvoja općine Bosanski Petrovac izrađena je od strane radnih tijela koje je imenovao načelnik općine uz puno učešće predstavnika javnog, privatnog i nevladinog sektora. Strategija integriranog razvoja je usvojena od strane Općinskog vijeća u januaru 2011. godine, te je stupila na snagu 2011. godine. Strategija informira sveukupnu javnost i privatne ulagače o razvojnem putu općine Bosanski Petrovac, predstavlja osnovu za izradu detaljnih planova i programa u pojedinim sektorima, kreira podlogu za praćenje napretka te ohrabruje saradnju i dogovor u planiranju različitih nivoa vlasti i društveno-ekonomskih partnera.

Strategija razvoja predstavlja putokaz za sveukupni razvoj općine Bosanski Petrovac, a obuhvata ekonomski, društveni i plan zaštite i unapređenja životne sredine, uz poštivanje prostornog aspekta. Vizija razvoja te strateški ciljevi razvoja općine definirani su na period od 10 godina. Prihvatajući činjenicu da postavljanje ciljeva podrazumijeva ne samo odgovor na pitanje „šta“, već i „kako“, te da je odgovor na ovo pitanje od ključnog značaja za kvalitetnu implementaciju Strategije, Općinski razvojni tim je izradio sektorske planove i operativni dio Strategije. Sektorski planovi, operativni ciljevi, programi, projekti i mјere, usmjereni ka poboljšanju kvaliteta života u općini, definisani su na period od 5 godina. Okvirni operativni planovi su izrađeni za naredne tri, a detaljni akcioni planovi za godinu dana.

Bitno je naglasiti da Strategija obuhvata i listu prioritetnih programa i projekata u svakom sektoru, a koji omogućavaju dosezanje postavljenih ciljeva putem provođenja operativnih aktivnosti, čime se stvara osnova za sveukupnu implementaciju Strategije. Nadalje, prioritetni programi i projekti nisu samo osnova za korištenje općinskih i drugih domaćih izvora sredstava, nego i dobra osnova za pristup eksternim izvorima sredstava, poput IPA programa Evropske unije, ali i drugih programa podrške u Bosni i Hercegovini. Kod izrade strategije razvoja općine Bosanski Petrovac posebno se vodilo računa o ostvarivanju horizontalne intersektorske usklađenosti te vertikalne usklađenosti Strategije sa strategijama i planovima na drugim nivoima. Dodatan značaj je poklonjen mogućim inicijativama međuopćinske saradnje.

Preduslov kvalitetne i pravovremene implementacije Strategije jeste prepoznavanje njenog značaja od strane sveukupne lokalne zajednice i viših nivoa vlasti, ali i uspostava Strategijom predviđenih mehanizama za njenu implementaciju, izvještavanje, ažuriranje i sveukupnu operacionalizaciju, a što je zadatak koji Općini, ali i svim drugim akterima u lokalnoj zajednici, predstoji u narednom periodu.

2. Metodologija izrade strategije razvoja

U izradi strateškog plana razvoja općine Bosanski Petrovac korištena je standardirana Metodologija za integrirano planiranje lokalnog razvoja (MiPRO), prihvaćena i preporučena od strane entitetskih vlada te saveza općina i gradova oba entiteta. MiPRO je u potpunosti usklađena sa postojećim zakonskim okvirom kojim je definisano planiranje razvoja na lokalnom nivou, gdje je općinska uprava nosilac procesa izrade i implementacije strategije, uz maksimalno uključivanje i svih drugih aktera života u lokalnoj zajednici. Nadalje, MiPRO je u potpunosti usaglašena sa vodećim principima i pristupima strateškom planiranju koje promovira Evropska unija.

Vodeći principi na kojima se zasniva Strategija razvoja općine Bosanski Petrovac su održivost i socijalna uključenost. Održivost kao princip integrira ekonomski i okolišni aspekt, dok princip socijalne uključenosti podrazumijeva jednake šanse za sve i pravičnost u smislu identificiranja potreba i interesa marginaliziranih i socijalno isključenih grupa stanovništva. Nadalje, Strategiju razvoja karakteriziraju integracija (što znači da su ekonomski, društveni i okolišni aspekt posmatrani kao neodvojivi dijelovi jedne cjeline) i participacija (svi zainteresirani akteri su angažirani i doprinijeli su izradi Strategije).

Općina se angažirala u procesu izrade Strategije vođena uvjerenjem da strateško planiranje predstavlja ključni instrument za proaktivno i odgovorno upravljanje lokalnim razvojem. Proces izrade Strategije razvoja Bosanski Petrovac, iniciran od strane načelnika Općine i podržan od strane Općinskog vijeća, započeo je potpisivanjem Memoranduma o razumijevanju između Općine Bosanski Petrovac i UNDP-a u aprilu 2009. godine, te formiranjem radnih tijela – Općinskog razvojnog tima i Partnerske grupe. Proces je operativno vodio Općinski razvojni tim, a u samom procesu stvoreni su mehanizmi za snažno građansko učešće, dominantno kroz rad Partnerske grupe – konsultativnog tijela kojeg su činili predstavnici javnog, privatnog i nevladinog sektora. Poseban naglasak je stavljen na uključivanje i adekvatno prepoznavanje potreba potencijalno ranjivih kategorija stanovništva. U proces je sveukupno bilo uključeno više od 70 građana.

Polazna tačka za izradu strategije razvoja općine Bosanski Petrovac je bila analiza postojećih stareteških dokumenata, nivoa njihove realizacije, te stepena razvijenosti ljudskih resursa neophodnih za izradu i implementaciju strategije. Ova analiza je bila nadograđena na osnovu analize relevantnih kvantitativnih i kvalitativnih podataka iz primarnih i sekundarnih izvora. Noseći i najvažniji dio Strategije predstavlja njen strateški dio, tj. strateška platforma, a koja obuhvata socio-ekonomsku analizu, strateške fokuse, viziju razvoja i strateške ciljeve razvoja. Strateška platforma Strategije dominantno je djelo Općinskog razvojnog tima. Sektorske planove ekonomskog i društvenog razvoja te plana zaštite i unapređenja okoliša izradile su za tu svrhu formirane sektorske radne grupe, a koje su činili predstavnici javnog, privatnog i nevladinog sektora.

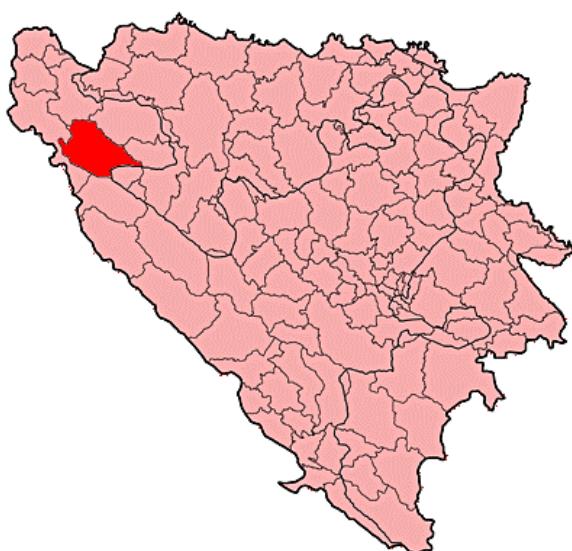
U završnom dijelu procesa, Općinski razvojni tim je, na bazi principa integracije, objedinio i uskladio sektorske dokumente, te izradio okvirne trogodišnje i detaljne jednogodišnje planove implementacije, uključujući i plan razvoja organizacijskih kapaciteta i ljudskih potencijala neophodnih za proces implementacije Strategije. Kako bi se omogućila učinkovita implementacija Strategije, finansijski okvir Strategije i općinski budžet za 2011. godinu su u potpunosti usklađeni.

3. Strateška platforma

3.1. Izvod iz socio-ekonomске analize

3.1.1. Geografski položaj i prirodne karakteristike

Općina Bosanski Petrovac smještena je u sjeverozapadnom dijelu Bosne i Hercegovine, u regiji Bosanska Krajina, u Unsko-Sanskom kantonu. Poslije potpisivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma površina općine iznosi 716,52 km², od prijeratnih 853 km², jer je 136,48 km² pripalo novoformiranoj općini Petrovac (Drnić) u Republici Srpskoj. Teritorija općine se graniči sa općinama Bihać, Ključ, Sanski Most, Bosanska Krupa i Drvar u Federaciji BiH i općinom Drnić u Republici Srpskoj. Područje općine organizovano je u 13 mjesnih zajednica.



Općina se nalazi na raskrsnici dvaju magistralnih puteva Bihać-Sarajevo (put M-5) i M-14,2 Bosanska Krupa – Krnjeuša-Bosanski Petrovac-Drvar i dalje prema Republici Hrvatskoj i Jadranskom moru.

Teritorija grada Bosanskog Petrovca se nalazi na nadmorskoj visini 669 m/nv, okružena planinama Grmeč, Osječenica i Klekovača. Između šumom bogatih planina Osječenice (1796m) i Klekovače (1962m), nalazi se prevoj Oštrelj, odavnina poznat kao vazdušna banja. Oštrelj je klimatski centar na visini od 1040mn/v i zbog velike koncentracije ozona među najvećim je u Evropi. Pogodan je za liječenje srčanih i plućnih bolesti i za zdravstvenu rekreativnu djecu.

Čista sredina i šumsko bogatstvo predstavljaju potencijale za razvoj turizma; pored sportsko-rekreativnog i zdravstvenog, još i lovnog i zimskog turizma.

Šumsko bogatstvo na ovim prostorima predstavlja vrlo dobru osnovu za drvoprerađivačku industriju i zauzima veliko učešće u zapošljavanju lokalnog stanovništva.

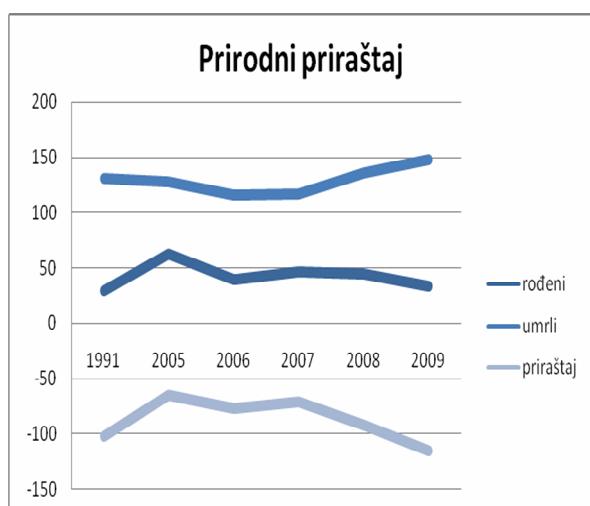
Teritorija općine Bosanski Petrovac je siromašna vodom. Ovakvo stanje uslovljeno je uglavnom geološkim sastavom i reljefom. Na ovom području nema niti jednog vodotoka koji bi se mogao nazvati rijekom.

Bosanski Petrovac je pod uticajem kontinentalno-planinske odnosno umjerenog/kontinentalne klime. Osnovne karakteristike klime su topla i kratka ljeta, te duge i hladne zime. Srednja godišnja temperatura je 10,2C° - 11,4C° stepena. Vjetrovi karakteristični za ovo područje su bura i jugo, koji predstavljaju potencijal za izgradnju vjetroelektrana. Ovo područje je sunčano i trajanje vedrine je dosta veliko, sa godišnjim prosjekom od 1772-1970 sati, što predstavlja značajan potencijal za iskorištavanje sunčeve energije uz pomoć sunčanih kolektora.

3.1.2. Demografske karakteristike i kretanja

Broj stanovnika općine Bosanski Petrovac, od popisa iz 1961. godine pa do zadnjeg zvaničnog popisa iz aprila 1991. godine, ima stalnu tendenciju pada. Tako je 1961. godine bilo 20.198 stanovnika, a 1991. godine - 15.621 stanovnika.

Sadašnje brojčano stanje stanovništva na području općine Bosanski Petrovac teško je utvrditi, jer postoje različiti zvanični podaci. Prema podacima Statističkog zavoda FBiH broj stanovnika u Bosanskom Petrovcu je 8.106, a prema podacima nadležnih službi u Općini Bosanski Petrovac, ima 7.601 stanovnika. Najveći procenat stanovništva čini radno aktivna skupina od 15-64 godine ili 56%, dok skupina u dobi od 0-14 godine čini najmanji procenat stanovništva ili 17% .



Prirodni priraštaj stanovništva je negativan, sa daljom negativnom tendencijom, s obzirom da je broj umrlih, posmatrano u periodu od 2005. do 2009. godine, konstantno veći od broja rođenih.

Drugi faktor koji je uticao na smanjenje broja stanovnika su migracije. U periodu od 1991-2009. godine prisutan je veliki stepen migracionih kretanja stanovništva općine Bosanski Petrovac. Značajna migraciona kretanja stanovništva su u toku rata sa statusom izbjeglih i raseljenih osoba. Drugi razlozi migracije stanovništva su nezaposlenost, loši uslovi života i nizak standard života. Zabrinjava činjenica, da odlaze mladi ljudi i visokoobrazovani kadrovi.

Prostorni raspored stanovništva se tokom godina mijenja. U 1991. godini bilo je daleko više ruralnog stanovništva u odnosu na urbano, dok je taj odnos u 2009. godini skoro izjednačen.

Većinsko stanovništvo su bili i ostali Srbi. Po popisu iz 1991. godine Srba je bilo tri puta više nego Bošnjaka, ali je broj Srba prema podacima iz 2009. godini znatno smanjen. Broj Hrvata i ostalih je zanemarljivo mali.

Jedan od problema s kojim se općina suočava je stalno smanjenje broja stanovnika, bilo da se radi o negativnom prirodnom priraštaju ili migracijama, naročito odlivu mladih i obrazovanih, te depopulaciji sela. Olakšavajuća okolnost je što je najveći broj stanovnika Općine u skupini radno aktivnih (56%).

Za općinu Bosanski Petrovac važan strateški izazov treba da bude: iskoristiti prirodni ambijent, zdravu i ekološki čistu sredinu kao prednost, da bi se stvorila sredina ugodna i privlačna za život, posebno mladim obrazovanim ljudi ali preduzeti i druge odgovarajuće mjere za povećanje nataliteta u općini.

3.1.3. Pregled stanja i kretanja u lokalnoj ekonomiji

Broj i struktura preduzeća

Do 1991. godine privreda općine Bosanski Petrovac bila je organizovana u 4 osnovna sektora: prerada drveta, tekstilna industrija, prerada plastičnih masa i poljoprivreda. U ovim djelatnostima bila je zaposlena većina stanovništva i one su bile okosnica privrednog razvoja ovog kraja.

Nakon 1995. godine se situacija u privredi drastično promijenila. Proces privatizacije je tekoao veoma sporo, tako da je broj uspješno privatizovanih preduzeća veoma mali. Ukupno ostvareni finansijski efekti iz privatizacije su takođe mali. Sada su dominantna mala preduzeća u privatnom vlasništvu, sa manjim brojem zaposlenih, te ugostiteljske radnje i trgovine.

U periodu 2005-2009. godina na području općine Bosanski Petrovac ima najviše mikro preduzeća (do 9 zaposlenih), što je vidljivo iz tabele ispod¹.

	2005	2006	2007	2008	2009
Mikro (do 9 zaposlenih)	59	54	61	64	61
Mala (od 10 do 49 zaposlenih)	5	6	10	13	11
Srednja (50-250 zaposlenih)	2	2	2	1	1
Velika (preko 250 zaposlenih)	0	0	0	0	0
Ukupno	66	62	73	78	73

Prema podacima općinske Službe za privedu zaključno sa 31.12.2009. godine broj registrovanih fizičkih lica koji obavljaju trgovinsku, ugostiteljsku i zanatsku djelatnost i broj pravnih lica prema djelatnostima koje obavljaju je prikazan u tabeli ispod²:

	2005	2006	2007	2008	2009
Poljoprivreda, lov i šumarstvo	3	3	3	3	3
Vađenje ruda i kamena	5	5	8	8	8
Perađivačka industrija	27	28	29	32	31
Građevinarstvo	3	3	3	3	3
Trgovina na veliko i malo i održavanje	44	47	48	49	46
Ugostiteljstvo	14	15	17	16	16

¹ Izvor podataka: PIO Općina Bos. Petrovac

² Izvor podataka: Općinska Služba za privedu

Transport, skladištenje i komunikacije	23	23	24	24	24
Financijsko posredovanje	5	5	5	6	7
Ostale društvene, socijalne i osobne uslužne aktivnosti	26	27	27	27	28

Što se tiče registrovanih obrta, iz tabele ispod vidljivo je da se najveći broj odnosi na poljoprivrednu djelatnost, te da ova djelatnost pokazuje tendenciju stalnog rasta u periodu 2005-2009 godina³.

	2005	2006	2007	2008	2009
Trgovačke radnje	18	20	18	22	22
Ugostiteljske radnje	22	21	27	30	30
Zanatske radnje	11	26	32	33	34
Poljoprivredna djelatnost	57	59	66	76	91
Prijevoznici	0	0	1	1	1
Auto škole	2	2	3	2	1
Taxi - prijevoznici	0	1	2	3	2
Tezge na pijaci	20	20	30	30	30
Ukupno	130	149	179	197	211

Kada su u pitanju vlasnički odnosi treba istaći da postoji mali broj državnih preduzeća i što je takođe važno, ne postoji niti jedan funkcionalan organizacioni oblik udruživanja privrednika, koji bi na određen način artikulisao njihov interes.

Prosječne plate

Prosječna mjesecačna plata u Općini Bosanski Petrovac u 2009. godini bila je 606,07 KM i u odnosu na prethodne godine pokazuje tendenciju blagog porasta. Posmatrano po djelatnostima, prosječna mjesecačna neto plaća najveća je u oblasti transporta, skladištenje i komunikacija, a najmanja u oblasti vađenja rude i kamena.

Veće investicije u privredi

Općina je započela s infrastrukturnim uređenjem poslovne i industrijske zone.

³ Izvor podataka: Općinska Služba za privredu

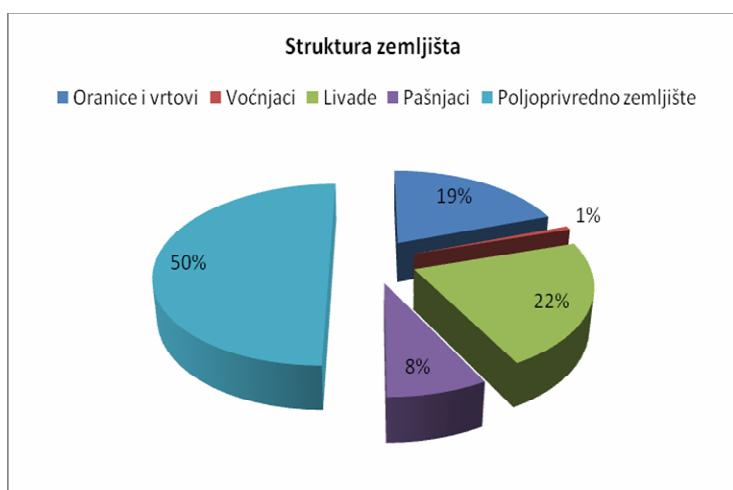
Turizam

Općina Bosanski Petrovac raspolaže s velikim potencijalom za razvoj turizma, koji nažalost nije iskorišten. Postoji ski centar koji pruža uslove za razvoj skijaškog turizma, a ujedno su urađeni regulacioni planovi za razvoj turističkog naselja u čijem se sklopu nalazi i prostor „vazdušne banje“, kao pretpostavka za razvoj zdravstvenog turizma. Polovinu područja općine čine šume, što predstavlja potencijal za razvoj lovnog turizma. Bosanski Petrovac ima bogatu istoriju iz II svjetskog rata, a u općini su rođeni i neki od najvećih pisaca i slikara bivše i sadašnje države, što predstavlja potencijal za razvoj istorijskog i kulturnog turizma. Općina je pretežno ruralnog karaktera i moguće je razvoj eko sela i seoskog turizma, kao i razvoj sportsko-rekreacionog turizma (planinarenje, biciklizam, paraglajding).

Općina planira izgradnju infrastrukture u turističkoj zoni Oštrelj, koja će stvoriti podlogu za razvoj sportskog turizma i vikend naselja na Oštrelju. U planu je i uređenje lovačkog doma koji će obogatiti i razvijati lovni turizam. U MZ Vrtoče u planu je izgradnja eko naselja koje će biti poticaj za razvoj seoskog turizma, a preko nevladinih udruženja vrši se obilježavanja biciklističkih i pješačkih staza sa akcentom na mesta poznata iz istorije. Zanatske djelatnosti na prostoru općine mogu se također efektuirati kao dodatni segment turističke ponude.

Poljoprivreda

Od ukupne površine općine koja iznosi 716,52 km², poljoprivredno zemljište je 29.366 ha ili 40% teritorije, dok šume pokrivaju 43.657 ha ili 58% površine općine. Od ukupne poljoprivredne površine 20.623 ha je obradivo zemljište, a od toga 8.669 ha su oranične površine, a na voćnjake otpada oko 267ha. Poljoprivredno zemljište je raspoređeno na gazdinstva različite veličine, od jako malih, pa sve do ranije utvrđenog zemljišnog maksimuma.



U oblasti proizvodnje povrća tradicionalno dominiraju industrijske vrste i to: krompir, krastavac, paradajz, mrkva, kupus, kukuruz, grah, tikve, dok su od žitarica najzastupljenije vrste: heljda, zob, ječam, raž, pšenica, tritikale.

Na području općine djeluje JP „Veterinarska stanica“ sa stručnim kadrom i modernom opremom, 2 specijalizirane poljoprivredne apotekе, 3 zemljoradničke zadruge, 3 udruženja poljoprivrednika, te udruženje pčelara. Nivo organizovanosti poljoprivrednih proizvođača bi se morao poboljšati kako bi došlo do certifikacije proizvoda, te boljeg plasmana poljoprivrednih proizvoda na tržište.

Pregled stanja i kretanja na tržištu rada

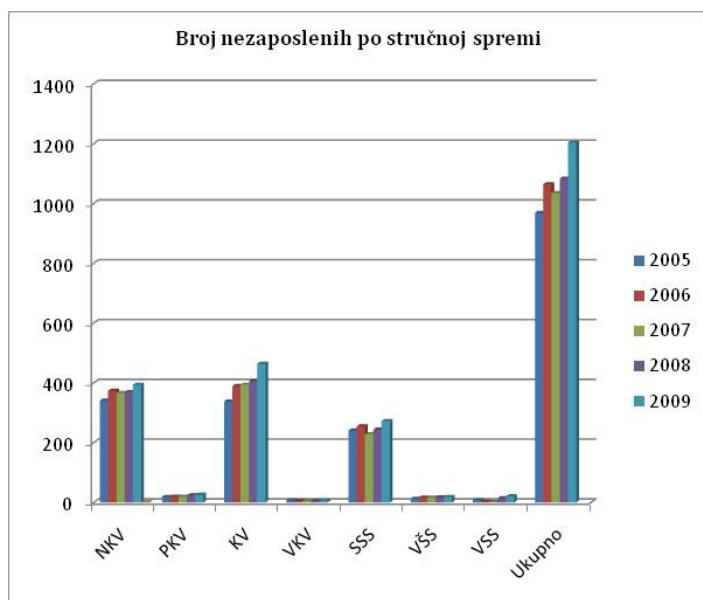
Broj zaposlenih na području općine Bosanski Petrovac u 2009. godini je bio 1.104, što predstavlja 23,24% od radno aktivnog stanovništva. Značajno je naglasiti da je u periodu 2005-2009. broj

zaposlenih bio u blagom porastu, da bi se u 2009. drastično smanjio. Osnovni razlog smanjenja broja zaposlenih su otpuštanja radnika uslijed ekomske krize.



Posmatrano po djelatnostima, u 2007. i 2008. godini najveći broj zaposlenih bio u prerađivačkoj industriji, da bi se 2009. godine stanje promjenilo tako da se izjednačio broj zaposlenih u prerađivačkoj industriji sa trgovinom i poljoprivredom. Osnovni razlog smanjenja broja zaposlenih u prerađivačkoj industriji je pad proizvodnje i otpuštanje radnika.

Ukupan broj nezaposlenih u 2009. godini u Bosanskom Petrovcu je 1.205, što predstavlja 51,83% od radno aktivnog stanovništva. U strukturi lica koja traže zaposlenje 14,6% je kategorija lica od 46-50 godina starosti, 13,94% stanovništva u vremenskoj dobi od 25-30 godine, te 13,85% starosne strukture od 36-40 godina. Posmatrajući nezaposlene prema stepenu obrazovanja, u 2009. godini, najviše je KV-464, zatim NKV-394 i SSS-273 nezaposlena. Također je bitno da čak 52,36% nezaposlenih čeka na zaposlenje duže od 4 godine.



Podaci iz socio-ekonomiske analize ukazuju da na području općine postoje prirodna bogatstva, kao što su zdrava i nezagadljena sredina (zemljište, vazduh), velika šumska prostranstva i

poljoprivredno zemljište i na tim potencijalima razvijala se privreda općine. Međutim, radilo se o prerađivačkoj industriji u kojoj nije bilo finalizacije proizvodnje.

Na području općine Bosanski Petrovac i u njenom bližem okruženju nisu locirani veći zagađivači životne sredine (zemljišta i vazduha) pa se može govoriti o zdravom i ekološki čistom području. Ekološki čista sredina, zemljište, šumska bogatstva i geografski položaj općine (posebno nadmorska visina) mogu obezbjediti brži privredni razvoj. Zemljište je osnova za razvoj poljoprivredne proizvodnje, šuma je veoma važna za drvoprerađivačku industriju, dok je klima pogodna za vazdušnu banju.

Ovdje također postoji veliki potencijal za razvoj drugih grana privrede, kao što je turizam (zdravstveni, sportsko-rekreativni, lovni), proizvodnja zdrave hrane i proizvodnja energije na prirođan, ekološki način (sunčani kolektori, vjetroelektrane).

Podaci iz socio-ekonomiske analize govore da većina zaposlenih (ne računajući javnu upravu, zdravstvo i obrazovanje) radi u ugostiteljstvu i trgovini, što ne bi trebalo da predstavlja osnov za projekciju razvoja ljudskih resursa. S druge strane, većinu nezaposlenih čine KV i NKV radnici, te osobe sa završenom automehaničarskom i frizerskom školom. Daljim nastavljanjem ovakvog obrazovanja stvara se samo još više nezaposlenih. Ono što je istaknuto kao prednost općine, a to je razvoj poljoprivrede, turizma i drvoprerađevanja, trebalo bi da bude i smjernica u budućem obrazovanju stanovništva općine Bosanski Petrovac.

Strateško opredjeljenje općine, u narednom periodu, biće usmjereni na iskorištavanje šumskog bogatstva kroz preradu i viši stepen finalizacije proizvoda od drveta, iskorištavanje turističkog potencijala, dalji razvoj poljoprivrede u cilju proizvodnje i plasmana zdrave hrane, kao i iskorištavanje prirodnih potencijala u cilju proizvodnje energije na prirođan i ekološki način (vjetroelektrane, sunčani kolektori).

3.1.4. Pregled stanja i kretanja u oblasti društvenog razvoja

Obrazovanje

Obrazovanje na području općine Bosanski Petrovac se obavlja putem jedne predškolske ustanove, jedne osnovne i jedne srednje škole. U svim mjesnim zajednicama su, izgrađeni školski objekti primjereni potrebama ovih zajednica. Na većini objekata neophodni su građevinski zahvati na vanjskom i unutrašnjem uređenju, sanaciji sanitarnih čvorova, nabavci opreme i osposobljavanja kabineta, te izgradnji i sanaciji poligona za fizičku kulturu.

Broj polaznika u sistemu obrazovanja je stabilan, ali ima blagu tendenciju pada u osnovnom obrazovanju i blagu tendenciju rasta u srednjem obrazovanju, kao i u predškolskoj ustanovi. Jedan broj učenika srednjih škola pohađa nastavu van općine Bosanski Petrovac. Program obrazovanja u srednjoj školi neophodno je izmijeniti i uskladiti ga s potrebama lokalne privrede.

Kultura i sport

Institucije u oblasti kulture u Bosanskom Petrovcu su JU Centar za kulturu, Muzej „Jovan Bijelić“, Spomen biblioteka „Skender Kulenović“.

Sportske aktivnosti objedinjene su putem Sportskog saveza.

Strateški izazov općine Bosanski Petrovac je unapređenje obrazovne infrastrukture, te izmjene u strukturi obrazovanja u smislu školovanja onih kadrova koji su potrebni tržištu rada.

Kvaliteteno ispunjeno slobodno vrijeme i sadržajan život građana jedno je od strateških opredjeljenja Općine. Da bi se ono provelo u praksi, općina je pred zadatkom da sanira postojeće kulturne i sportske institucije i predstavi nove kulturne i sportske sadržaje u skladu sa očekivanjima svojih građana.

Zdravstvo i socijalna zaštita

Zdravstvene usluge na području općine pruža Dom zdravlja Bosanski Petrovac sa jednom područnom ambulantom u Krnjevići i ukupno 3 tima porodične medicine. Na području općine takođe rade jedna javna i jedna privatna apoteka. Na većinu specijalističkih pregleda i na bolničko liječenje pacijenti se upućuju u Bihać, koji je udaljen 80 km.

Socijalna zaštita pruža se putem Centra za socijalni rad. Broj socijalnih korisnika u periodu 2005-2009. godina konstantno se povećavao, što je rezultat ekonomske krize i povećanja nezaposlenosti. Najčešće isplaćivani vidovi socijalne pomoći u toku 2009. godine su pomoć invalidnim osobama-166, naknada za pomoć i njegu druge osobe-146 i jednokratna novčana pomoć-116.

Ranjive grupe

Broj odgojno zanemarene i zapuštene djece, koji je bio najveći u 2007. godini, u 2009. godini je drastično smanjen, prvenstveno zbog zatvaranja Azilantsko prihvatnog centra „Gorinčani“ i odlaska izbjeglica u druge prihvatne centre. Istovremeno, povećan je broj djece čiji je razvoj ometen obiteljskim problemima, te smanjen broj djece sa mentalnim i fizičkim smetnjama.

Od ukupno 38 vojnih invalida u 2009. godini, najviše ih je u kategoriji sa 30% invalidnosti. U kategoriji civilnih žrtava rata, najviše je onih koji imaju porodičnu invalidinu.

Unapređenje stanja zadravlja i socijalne sigurnosti građana predstavlja veliki izazov za općinu Bosanski Petrovac. Ovo se posebno odnosi na ranjive grupe stanovništva, kao što su stariji i iznemogli kojima treba obezbjediti odgovarajuće institucionalno zbrinjavanje, bolesni kojima treba obezbjediti pristupačniju zdravstvenu zaštitu, ranjive grupe za čiju su brigu potrebna veća finansijska sredstava.

Stanovanje

Od ukupno 1.930 stambenih jedinica na području Općine, prevladavaju stanovi u stambenim jedinicama kolektivnog stanovanja (1.500) u odnosu na individualne stanove u kućama kojih je 430. Značajno je da se situacija u pogledu broja stambenih jedinica nije mijenjala od 1991. godine. Kad se uzme u obzir činjenica da se broj stanovnika općine drastično smanjio u odnosu na prethodni, predratni period, jasno je da ne postoji potreba za povećanjem stambenog fonda.

Civilna zaštita

S aspekta civilne zaštite, najveću opasnost za stanovništvo predstavlja zemljische koje je još u vijek kontaminirano minama, naročito na lokalitetu Oštrelj, koji pretendeuje da bude turistička i sportsko-rekreativna zona.

Što se tiče ostalih potencijalnih prirodnih opasnosti po stanovništvo, može se reći da ona ne postoje, jer na području općine nema riječnih tokova ni mogućih klizišta.

Po pitanju kriminaliteta i javnog reda i mira situacija u općini Bosanski Petrovac se bitno razlikuje u pozitivnom smislu, u odnosu na druga područja Unsko-sanskog kantona.

Civilno društvo

U općini Bosanski Petrovac egzistira 15 nevladinih organizacija, različitih udruženja građana sa ukupno 672 člana. Najveći broj među njima su interesne organizacije, udruženja bazirana na zajedničkim interesima njenih članova, kao npr. udruženja pčelara, poljoprivrednika, lovačko društvo, civilnih žrtava rata, sportska udruženja i slično.

Ove organizacije po pravilu nisu kadrovski, organizaciono i materijalno sposobljene da na kvalitetan način funkcionišu i odgovore zahtjevima ovog vremena. Mnoge od nevladinih organizacija bave se manjim projektima npr. u vidu sportskih sadržaja.

Samo manji broj NVO dobija manje dotacije iz budžeta općine.

Iako u općini Bosanski Petrovac postoji veći broj nevladinih organizacija koje okupljaju brojno članstvo, nema pravih i dugotrajnih efekata i uticaja na oblasti u kojima djeluju.

Općina je jako zainteresovana da pomogne razvoj nevladinog sektora, te njihovim učešćem u projektima i uspostavljanjem saradnje s lokalnom upravom, omogući poboljšanje kvaliteta života svojih građana, naročito mladih.

3.1.5. Stanje javne infrastrukture i javnih usluga

Saobraćajnice

Na području općine Bosanski Petrovac ima 100 km nekategorisanih puteva, 240 km lokalnih puteva, 60 km regionalnih i 50 km magistralnih puteva, od čega su samo magistralni putevi u dobrom stanju. U kategoriji lokalnih puteva asfaltirano je ukupno 60 km puteva

Elektromreža i javna rasvjeta

Na visokom naponu postoje 2 potrošača el. energije. Na niskom naponu povećavao se broj korisnika od 2005-2009. godine. Najveći broj korisnika na niskom naponu su domaćinstva na koje otpada 92,96%. Na javnu rasvjetu se odnosi 6,59%, a ostala potrošnja je 0,43%.

Groblja

Popunjenoščnost rasploživog groblja je 95%.

Javni prevoz

Od ukupno 13 mjesnih zajednica na području općine, lokalni javni prevoz organizovan je u samo 3 MZ, što je svakako zabrinjavajuća činjenica.

Parking

Na području grada Bosanski Petrovac ima 60 rasploživih javnih parking mesta, ali nije organizovana naplata parkiranja.

Vodosnabdijevanje

Teritorija općine Bosanski Petrovac je siromašna vodom. Ovakvo stanje uslovljeno je uglavnom geološkim sastavom i reljefom. Problem kretanja podzemnih voda objašnjava se postojanjem više hidroloških zona, uslovljenih datom geološkom situacijom, gdje se voda kreće duž pukotina u krečnjacima i dolomitima. Zbog ovakvog stanja sa vodom općina je uradila vodovod Sanica-Bosanski Petrovac, jer je snabdjevanje sa izvora Smoljana bilo nedovoljno za teritoriju općine.

Oko 90% domaćinstava ima kvalitetno regulisano vodosnabdijevanje pitkom vodom, bilo da su priključeni na gradski vodovod, bilo da vodu koriste iz drugih, lokalnih sigurnih/kontrolisanih vodovoda.

Sredstva koja su ulagana najviše su utrošena za održavanje vodovodne mreže, a najmanje za njenu rekonstrukciju.

Kanalizacija i otpadne vode

Na području općine ima ukupno 17 km kanalizacione mreže. U periodu 2005-2009. godina izgrađeno je 7 km kanalizacione mreže, ali to ni izbliza nije dovoljno za potrebe općine, jer je prema procjenama, još 1.800 domaćinstava bez priključka na kanalizacionu mrežu, odnosno samo 35% urbanog dijela je pokriveno kanalizacijom.

Odvoz smeća i otpada

Iako je broj divljih deponija značajno smanjen, a u periodu od 2005-2009. godine oko 25 je i sanirano, procjena je da još uvijek ima oko 20 divljih deponija i 2 koje su sanirane. Broj korisnika usluga odvoza se konstantno povećavao, pa ipak je procenat domaćinstava pokrivenih ovom javnom uslugom oko 75%, a privrednih subjekata oko 95%. Zabrinjava činjenica da ova usluga pokriva samo 4 mjesne zajednice od 13 koliko ih ima na području općine.

Telefonija

Broj mjesnih zajednica koje su prikopčane na telefonsku mrežu i imaju mogućnost pristupa internetu je 9. Pokrivenost područja općine signalom mobilne telefonije iznosi 90%.

Stanje javne infrastrukture, u cjelini gledano, je na zavidnom nivou. Međutim, unapređenja su neophodna i određeni koraci u tom smislu već se poduzimaju, kao što je izgradnja kanalizacione mreže.

3.1.6. Stanje administrativnih usluga lokalne samouprave

Lokalna uprava u Bosanskom Petrovcu sastoji se od sljedećih službi: Služba za opštu upravu, društvene djelatnosti, stručne poslove OV i zajedničke poslove, Službe za finansije, računovodstvo, razvoj i poduzetništvo, Službe za prostorno uređenje, katastar, imovinsko-pravne poslove i stambeno-komunalnu djelatnost, Službe za civilnu zaštitu i vatrogastvo. U općini funkcioniše Centar za pružanje usluga građanima, gdje građani sve usluge koje pruža općinska adminstracija mogu dobiti brzo i kvalitetno, na jednom mjestu. Općinsko Vijeće broji 17 vijećnika.

3.1.7. Zaštita okoline

Generalno gledano, područje Bosanskog Petrovca je čisto i nezagađeno područje, s mnogo šume i mnogo čistog vazduha. U principu, privreda koja egzistira na ovom području nije zagadivač vazduha i zemljišta.

Međutim, u periodu 2007-2009. smanjen je broj postrojenja i pogona koji posjeduju okolinsku dozvolu, te je povećan broj postrojenja i pogona koji zagađuju okolinu. Izgradjen je određeni broj pilićarnika koji nemaju svu potrebnu dokumentaciju i okolinsku saglasnost.

Što se tiče zelenih površina, u zadnje dvije godine povećan je broj parkovskih površina i broj posađenih ukrasnih sadnica, ali su sredstva izdvojena iz općinskog bužeta i namjenjena održavanju zelenih površina jako mala i nedostatna da podmire ove potrebe.

Iako je područje općine, generalno gledano, ekološki čista i nezagaćena sredina, općina je strateški opredijeljena da poduzme sve potrebne mjere u cilju očuvanja i unapređenja ovakvog stanja.

Prevazilaženje problema koji se javljaju u ovoj oblasti znači unapređenje prostorno planske dokumentacije, revizija LEAP-a, razvoj ekološke svijesti i nivoa znanja, uspostavljanje stalnog monitoringa i provođenje drugih potrebnih mjer i realizacija drugih projekata.

3.1.8. Analiza budžeta

Što se budžeta općine tiče, može se konstatovati da je nedovoljan za podmirenje svih potreba i za razvoj općine. Do 2009. godine evidentno je veće ostvarenje budžeta od planiranog, ali je u 2009. godini došlo do smanjenja prihoda i ta tendencija se i dalje nastavlja.

U strukturi budžeta poreski prihodi čine veći dio prihoda općine u odnosu na neporeske prihode. Najveća zastupljenost poreskih prihoda je u periodu od 2005-2008. godine, kao i neporeskih prihoda, te grantova.

Najviše rashoda se odnose na plate i naknade zaposlenih, najmanje se odnosi na kapitalne izdatke, te na tekuće grantove. U periodu od 2005-2008. povećan je iznos materijalnih izdataka.

Posljednjih godina evidentni su napori općinske uprave da se poboljša kvalitet i efikasnost pružanja administrativnih usluga građanima, što je rezultiralo većim zadovoljstvom građana radom lokalne uprave.

Buduće aktivnosti lokalne uprave su usmjerene na proaktivno i odgovorno upravljanje lokalnim razvojem od strane općinskog vijeća i rukovodstva općine u cilju povećanja kvaliteta života kako mladim tako i starijim grupa stanovništva.

3.2. Strateško fokusiranje

3.2.1. SWOT analiza Općine Bosanski Petrovac

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> ⌚ Raskrsnica puteva prema moru, granici i unutrašnjosti BiH ⌚ Veliko šumsko bogatstvo ⌚ Kapaciteti primarne prerade drveta ⌚ Dobri uslovi za korištenje vjetra za dobijanje energije ⌚ Povoljni uslovi za stočarstvo, peradarstvo mogućnosti za organsku proizvodnju, voćarstvo, pčelarstvo, prikupljanje i preradu sekundarnih šumskih proizvoda ⌚ Započeto infrastrukturno uređenje poslovne i industrijske zone ⌚ Veliki turistički potencijal općine: vazdušna banja, ski turizam, brdski biciklizam, planinarenje, lov, alpinizam 	<ul style="list-style-type: none"> ⌚ Općina nema uticaja na korištenje šumskog bogatstva ⌚ Slaba naseljenost ⌚ Visoka stopa nezaposlenosti (i nizak životni standard) ⌚ Jako loši rezultati privatizacije ⌚ Nepovoljni uslovi kreditiranja i nedostatak podsticajnih mjera za privredu ⌚ Dominiraju proizvodi sa malom dodatnom vrijednošću ⌚ Nedostatak prerađivačkih kapaciteta (nema finalizacije) ⌚ Nedostatak organizovanog pristupa tržištu od strane drvoprađivača ⌚ Nedostatak organizovanog pristupa tržištu i samoorganizacije poljoprivrednih proizvođača ⌚ Odlazak mladih i visokoobrazovanih kadrova ⌚ Obrazovanje neadekvatno privrednim i razvojnim potrebama ⌚ Samo 35% gradskog područja pokriveno kanalizacijom ⌚ Visoki troškovi održavanja makadamske putne mreže i loš magistralni put B.Krupa - B.Petrovac

PRIlike	PRIJETNje
<ul style="list-style-type: none"> ● Mogućnosti za plasman proizvoda na tržišta u regiji, Evropskoj Uniji, Americi, itd. ● Povećanje važnosti proizvodnje zdrave hrane i obnovljivih izvora energije u globalnoj ekonomiji ● Korištenje fondova EU za finansiranje razvojnih projekata ● Liberalizacija viznog režima otvara nove puteve za sticanje novih znanja, nove prilike nove poslove i za zaradu 	<ul style="list-style-type: none"> ● Politička nestabilnost na području BiH i zapadnog Balkana, dodatno naglašena ekonomskom krizom ● Odnos viših nivoa vlasti osirumašuje općine ● Uticaj globalne ekonomske krize na ekonomsko i socijalno stanje u općini ● Necarinske barijere u regiji i u EU ugrožavaju konkurentnost domaće privrede ● Nedefiniran i nestabilan pravni i finansijski okvir u BiH odvraća i strane i domaće ulagače (nesigurnost za investitore) ● Trajan odlazak radno sposobnog stanovništva zbog liberalizacije viznog režima

SWOT analiza predstavlja most između sadašnjeg stanja, koje je utvrđeno analizom, i željenog budućeg stanja koje se definiše strateškim planom razvoja. Ovaj koncept nam daje sistematsku analizu prijetnji i prilika, kao i njihovo usaglašavanje sa jakim i slabim stranama općine. SWOT analiza obezbjeđuje informacije korisne za usklađivanje općinskih kapaciteta i sposobnosti sa okruženjem u kojem općina djeluje.

Najvažnije snage općine Bosanski Petrovac su njen položaj na raskrsnici puteva prema moru, granici i unutrašnjosti BiH, te veliko šumsko bogatstvo i kapaciteti za primarnu preradu drveta. Također postoje dobri prirodni preduslovi za korištenje vjetra za dobijanje energije, za razvoj stočarstva i peradarstva, kao i mogućnosti za organsku proizvodnju, voćarstvo, pčelarstvo i prikupljanje i preradu sekundarnih šumskih proizvoda, te turistički potencijali općine, kao što su vazdušna banja, ski turizam, brdski biciklizam, planinarenje, lov i alpinizam. Uz to, započeto je infrastrukturno uređenje poslovne i industrijske zone.

S druge strane, najvažnije slabosti, prepreke ili ograničenja za privredni razvoj su slaba mogućnost uticaja općine na korištenje šumskog bogatstva i nepostojanje organizovanog pristupa tržištu od strane drvoprerađivača, loši rezultati privatizacije, nepovoljni uslovi kreditiranja i nedostatak podsticajnih mjera za privrednu, kao i prerađivačkih kapaciteta i posljedična dominacija proizvoda sa malom dodatnom vrijednošću. Poseban problem predstavlja neusklađenost postojećeg sistema obrazovanja sa razvojnim i privrednim potrebama, visoka stopa nezaposlenosti i nizak životni standard. U demografskom domenu, najvažnije slabosti su slaba naseljenost općine i odlazak mlađih i visokoobrazovanih kadrova, dok infrastrukturni izazovi uključuju visoke troškove održavanja makadamske putne mreže, loš magistralni put Bosanska Krupa - B.Petrovac i lošu pokrivenost gradskog područja kanalizacionom mrežom. Ove slabosti bi trebalo minimizovati ili, ako je moguće, potpuno eliminisati, kako bi se konkurentske prednosti iskoristile na najbolji mogući način.

Najvažnije prilike, koja omogućavaju i olakšavaju realizaciju razvoja konkurentskih prednosti općine Bosanski Petrovac leže u mogućnosti za plasman proizvoda na tržišta u regiji, Evropskoj Uniji i Americi, povećanju važnosti proizvodnje zdrave hrane i obnovljivih izvora energije, liberalizaciji viznog režima i mogućnosti korištenja fondova EU za finansiranje razvojnih projekata. Ove, kao i ostale prilike bi trebalo maksimalno iskoristiti da bi se i konkurenčke prednosti iskoristile na najbolji mogući način.

Najvažnije prijetnje za razvoj općine, kao što su politička nestabilnost u BiH i u regionu zapadnog Balkana, odnos viših nivoa vlasti koji osiromašuje općine, uticaj globalne ekonomske krize na ekonomsko i socijalno stanje, necarinske barijere u regiji i u EU koje ugrožavaju konkurentnost domaće privrede, nedefiniran i nestabilan pravni i finansijski okvir u BiH koji odvraća i strane i domaće ulagače (nesigurnost za investitore), te odlazak radno sposobnog stanovništva u uslovima liberalizacije viznog režima, mogu dovesti do opadanja konkurentnosti i usporavanja privrednog i društvenog razvoja, te ugroziti ostvarenje mogućnosti. Slično kao i slabosti, ove prijetnje bi trebalo minimizovati ili, ako je moguće, potpuno eliminisati.

3.2.2. Strateški fokusi

Općina Bosanski Petrovac opredijelila se za slijedeća četiri strateška fokusa:

- Iskorištavanje velikog šumskog bogatstva kroz preradu i viši stepen finalizacije proizvoda od drveta;
- Iskorištavanje turističkog potencijala, posebno za ski turizam, u kombinaciji sa domaćom hranom;
- Efektuiranje alternativnih energetskih izvora – energije sunca, vjetra i biomase;
- Očuvanje zdravog okoliša, uz stvaranje uslova za ostanak postojećih i privlačenje novih stanovnika Bosanskog Petrovca.

Iskorištavanje velikog šumskog bogatstva kroz preradu i viši stepen finalizacije proizvoda od drveta

U sadašnjim uslovima, općina Bosanski Petrovac i njeno stanovništvo uživaju relativno malu korist od šumskog bogatstva koje se nalazi na teritoriji općine. Prerađivački kapaciteti uglavnom uključuju one za primarnu preradu drveta, tako da proizvodi napuštaju općinu sa malom dodatnom vrijednošću. Nadalje, sama općina ima ograničen uticaj na korištenje drvnih sortimenata, pa loklani drvorerađivači imaju poteškoća prilikom obezbjeđenja neophodnih sirovina.

Instaliranjem novih prerađivačkih kapaciteta, omogućilo bi se novo zapošljavanje u proizvodnji sofisticiranih proizvoda od drveta, a samim tim bi se bolje iskoristilo veliki šumski potencijal općine. Strateški fokus za općinu predstavlja stvaranje povoljnog ambijenta za privlačenje investicija u drvorerađivačkom sektoru i nastojanje da se snažnije utiče na mehanizme raspolažanja šumskim bogatstvom, prije svega u okviru Kantona.

Iskorištavanje turističkog potencijala, posebno za ski turizam, u kombinaciji sa domaćom hranom

Ovaj strateški fokus nastoji da kombinuje nekoliko prilika i snaga identifikovanih SWOT analizom općine. Postojeći potencijal za razvoj turizma, koji se ogleda kroz vazdušnu banju i uslove za ski

turizam, brdski biciklizam, planinarenje, lov i alpinizam, nastoji iskorisiti povećanje važnosti proizvodnje zdrave hrane (stočarstvo, peradarstvo, voćarstvo, pčelarstvo i proizvodnja šumskih proizvoda) i uklopi u jedinstvenu turističku ponudu općine.

Puno efektuiranje turističkog potencijala zahtjeva organizovano djelovanje u domenu oblikovanja nove turističke ponude, privlačenja investicija u turizam i edukacije stanovništva u cilju razumjevanja savremenih trurističkih trendova. Reaktiviranje zimskog centra Oštrelj, predstavlja prvi korak na ovom putu i najznačajniji projekat u okviru ovog strateškog fokusa.

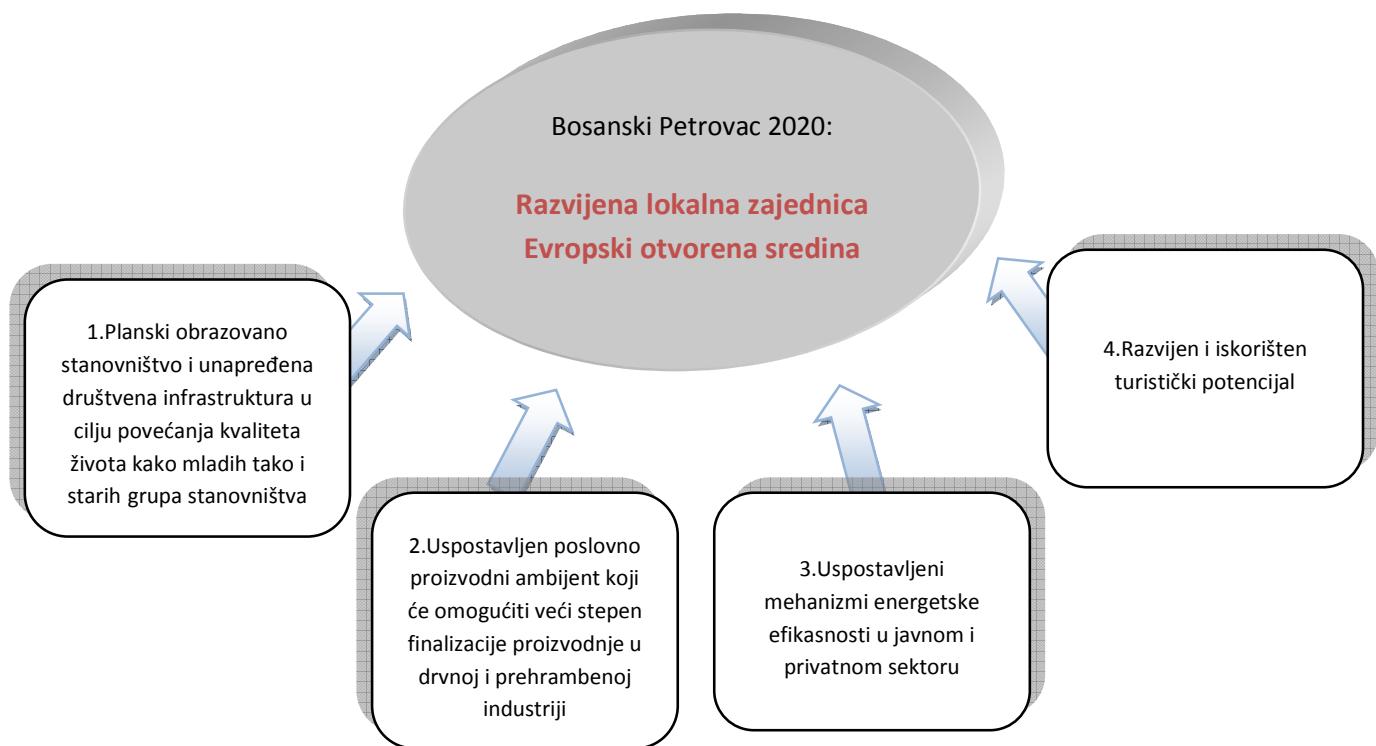
Efektuiranje alternativnih energetskih izvora – energije sunca, vjetra i biomase

Kombinovanje dobrih uslova za korištenje vjetra za dobijanje energije, na strani snaga, i povećanje važnosti obnovljivih izvora energije u globalnoj ekonomiji, na strani prilika, predstavlja osnov za formulisanje ovog strateškog fokusa. Općina Bosanski Petrovac će nastojati da iskoristi svoju jedinstvenu poziciju, koja se ugleda u velikom broju sunčanih i vjetrovitih dana i u poljoprivrednim nusproizvodima – biomasi, za proizvodnju čiste obnovljive energije. Početna istraživanja pokazuju da potencijali postoje, a potrebno ih je pretočiti u odgovarajuće projekte koji će biti privlačni za investicije u domenu alternativnih energetskih izvora.

Očuvanje zdrave životne sredine, uz stvaranje uslova za ostanak postojećih i privlačenje novih stanovnika Bosanskog Petrovca

Jedan od principa na kojima se zasniva mMPRO metodologija je održivost u domenu odgovornog upravljanja životnom sredinom i prirodnim resursima. Održivost životne sredine znači da se životno važni prirodni resursi trebaju koristiti na način da zadovoljavanje sadašnjih potreba ne ugrožava mogućnosti budućih generacija. Značaj zaštite životne sredine posebno je velik za općinu Bosanski Petrovac imajući u vidu strateška opredjeljenja koja se odnose na razvoj organske poljoprivrede i turizma. Zaštićena i zdrava životna sredina samo je jedan od preduslova za ostanak postojećih i privlačenje novih stanovnika u općinu, pa je uporedno potrebno raditi i na unaprijedenu važnih socijalnih i ekonomskih aspekata života u općini.

3.3. Vizija i strateški ciljevi razvoja



Lokalna zajednica sa razvijenom organskom poljoprivrednom proizvodnjom i drvnom industrijom, prepoznatljivo turističko i kulturno odredište, mjesto ugodnog i sigurnog življenja sa visokim stepenom iskorištenosti obnovljivih izvora energije, Bosanski Petrovac.

Vizijom i strateškim ciljevima oblikuju se namjeravana konkurentska pozicija, u kojoj je ugrađen princip stvaranja i održavanja konkurentske prednosti, i zajednička perspektiva, u kojoj je ugrađen princip održivosti. Strateški ciljevi predstavljaju prvu transformaciju vizije razvoja.

S druge strane, ovi ciljevi imaju uporište u definisanim strateškim fokusima kao finalnom rezultatu sprovedene socio-ekonomske i SWOT analize. Tako zasnovanim i definisanim strateškim ciljevima okrivljaju se glavni pravci i očekivani domeni transformacije Bosanskog Petrovca kao cjeline.

Strateški cilj 1: Planski obrazovano stanovništvo i unapređena društvena infrastruktura u cilju povećanja kvaliteta života kako mladih tako i starih grupa stanovništva

SWOT analiza je ukazala na neodgovarajuću strukturu radne snage u općini. Većinu nezaposlenih čine KV i NKV radnici, te osobe sa završenom automehaničarskom i frizerskom školom. Daljim nastavljanjem ovakvog obrazovanja stvara se samo još više kadra za biro rada. Ono što je istaknuto kao prednost općine, a to je razvoj poljoprivrede, turizma i drvoprerade, trebalo bi da bude i smjernica u budućem obrazovanju građana općine Bosanski Petrovac.

Pod ovim strateškim ciljem podrazumjevamo proširenje kvaliteta i vrste obrazovanja, te unapređenje kompletne društvene infrastrukture, kao i uvođenje koncepta upravljanja intelektualnim, socijalnim i kulturnim kapitalom, te primjenom proaktivnog i odgovornog upravljanja loklanim razvojem od strane općinskog vijeća i rukovodstva općine u cilju povećanja kvaliteta života kako mladih tako i starijih grupa stanovništva.

Koraci u procesu realizacije strateškog cilja:

- Povećanje broja stanovnika za 10% u narednih 10 godina;
- Povećanje broja kulturnih i sportskih aktivnosti i očuvanje tradicije;
- Izgradnja efikasne lokalne samouprave;
- Unapređenje obrazovne infrastrukture i razvoj nevladinog sektora.

Realizacija ovog strateškog cilja će biti omogućena kroz:

- Uspostavljen trend pozitivnog prirodnog priraštaja do 2015. godine;
- Unapređeno stanje zdravlja i socijalne sigurnosti stanovništva do 2013. godine;
- Unapređena kultura i sport i sačuvana tradicija do 2015. godine;
- Izgrađena efikasna lokalna samouprava do 2012. godine;
- Unapređena obrazovna infrastruktura, položaj mladih i NVO do 2015. godine;
- Cjelokupno stanovništvo općine pokriveno kvalitetnim vodosnabdjevanjem do 2015. godine;
- Regulisano 60 % otpadnih i oborinskih voda do 2014. godine;
- Uklonjene i sanirane divlje deponije u dvije mjesne zajednice do 2014. godine;
- Izrađena prostorno - planska dokumentacija i ekološka dokumentacija do 2012. godine

Strateški cilj 2: Uspostavljen poslovno proizvodni ambijent koji će omogućiti veći stepen finalizacije proizvodnje u drvnoj i prehrambenoj industriji

Prema urađenoj analizi, u općini Bosanski Petrovac su slabo zastupljeni privredni kapaciteti sa mogućnošću finalizacije proizvoda. Podaci iz socio-ekonomiske analize govore da većina zaposlenih (neračunajući javnu upravu, zdravstvo i obrazovanje) radi u ugostiteljstvu i trgovinama što ne bi trebalo da predstavlja osnov za projekciju razvoja ljudskih resursa. Općina Bosanski Petrovac treba da iskoristi prednosti koje ima u razvoju poljoprivrede i drvoprerade, te da se strateški usmjeri na razvoj ovih potencijala.

Pod ovim strateškim ciljem podrazumjevamo promjenu privredne strukture općine Bosanski Petrovac u pravcu postizanja višeg stepena finalizacije proizvoda u drvnoj i prehrambenoj industriji. Uz privlačenje odgovarajućih investitora, izgradnja nove privredne strukture znači i razvijanje lokalnih proizvođača i pružalaca usluga, kako u pomenutim tako i u ostalim sektorima. Ključna pretpostavka za promjenu privredne strukture je izgradnja jedinstvenog poslovnog ambijenta, koji garantuje prestižnu poslovnu infrastrukturu, promoviše preduzetničku kulturu i osigurava podršku preduzetničkim i investitorskim inicijativama u svim fazama.

Koraci u procesu realizacije ovog strateškog cilja:

- Organizovanje proizvodnje certificirane hrane organskog porijekla;
- Finalizacija proizvoda od drveta;
- Infrastrukturno uređenje i promocija poslovne zone.

Realizacija ovog strateškog cilja će biti omogućena ostvarivanjem kroz:

- Razvijena poljoprivredna i prerađivačka proizvodnja do 2013. godine;
- Organizovana proizvodnja i sertifikacija hrane organskog porijekla do 2013. godine;
- Postignut viši stepen finalizacije u drvno-prerađivačkoj industriji do 2014. godine.

Strateški cilj 3: Uspostavljeni mehanizmi energetske efikasnosti u javnom i privatnom sektoru

U općini Bosanski Petrovac, zbog nadmorske visine i strujanja hladnog zraka karakterističnog za ovo područje, sezona grijanja počinje rano, a završava se kasnije nego u drugim općinama. Jedan od problema predstavlja i nedostatak pitke vode u ljetnim mjesecima, zbog čega preuzeće koje snabdjeva grad vodom troši velike količine električne energije na pumpanje vode sa izvorišta Sanice koje se nalazi u Ključu. Samim tim, javlja se i potreba za uspostavljanjem veće energetske efikasnosti u javnom i privatnom sektoru.

Pod ovim strateškim ciljem podrazumjevamo omogućavanje postizanja energetske efikasnosti u potrošnji električne energije i potrošnji ogrevnog drveta kroz sisteme za uštedu.

Koraci u procesu realizacije strateškog cilja:

- Uvođenje mehanizma energetske efikasnosti u općini (zgradi općine);
- Povećanje energetske efikasnosti d.o.o. Komunalno.

Realizacija ovog strateškog cilja će biti omogućena ostvarivanjem kroz:

- Unaprijeđena energetska efikasnost do 2013. godine

Strateški cilj 4: Razvijen i iskorišten turistički potencijal

Općina Bosanski Petrovac raspolaže sa velikim potencijalom za razvoj turizma koji nije iskorišten. Postoji ski centar koji pruža uslove za razvoj ski turizma, a ujedno su urađeni regulacioni planovi za

razvoj turističkog naselja u čijem se sklopu nalazi i prostor „vazdušne banje“ kao pretpostavka za razvoj zdravstvenog turizma. Polovinu općine čine šume, što predstavlja potencijal za razvoj lovnog turizma. Bosanski Petrovac ima bogatu historiju iz II svjetskog rata, a u općini su rođeni i neki od najvećih pisaca i slikara bivše i sadašnje države, što predstavlja potencijal za razvoj historijskog i kulturnog turizma. Općina je pretežno ruralnog karaktera i moguće je razvoj eko sela i ruralnog turizma, kao i razvoj sportskog turizma (planinarenje, biciklizam, paraglajding).

Pod ovim strateškim ciljem podrazumjevamo izgradnju infrastrukture u turističkoj zoni Oštrelj koja će stvoriti podlogu za razvoj sportskog turizma i vikend naselja na Oštrelju. U planu je i uređenje lovačkog doma koji će obogatiti i razvijati lovni turizam. U MZ Vrtoče u planu je izgradnja eko naselja koje će biti poticaj za razvoj ruralnog turizma, a preko nevladinih udruženja vrši se i obilježavanja biciklističkih i pješačkih staza sa akcentom na neke historijske elemente općine. Zanatske djelatnosti na prostoru općine mogu se također efektuirati kao dodatni segment turističke ponude.

Koraci u procesu realizacije strateškog cilja:

- Obnavljanje turističko-rekreativnog centra Oštrelj;
- Razvijanje lovni turizma;
- Uvrštanje domaćih poljoprivrednih proizvoda u turističku ponudu.

Realizacija ovog strateškog cilja će biti omogućena kroz:

- Razvijen zimski i lovni turizam do 2015. godine;
- 5 hektara pošumljeno kvalitetnim šumskim nasadom do 2012. godine.

4. Sektorski razvojni planovi

4.1. Plan lokalnog ekonomskog razvoja

4.1.1. Sektorsko fokusiranje

SWOT analiza ekonomskog razvoja općine Bosanski Petrovac

U pogledu ekonomskog razvoja, općina Bosanski Petrovac posebnu pažnju treba da posveti maksimiziranju svojih najbitnijih snaga koje uključuju dobru lokaciju općine i prirodne potencijale, te na mogućnost iskorištavanja prilika koje joj stoje na raspolaganju, kao što su povećanje značaja proizvodnje čiste energije, zdrava hrana i turistički potencijal.

Sa druge strane, općina treba da uloži napore na minimiziranju glavnih slabosti i prijetnji koje utiču na ekonomski razvoj. Najbitnije slabosti su vezane za nizak nivo privrednih aktivnosti i stopu zaposlenosti, malu mogućnost uticaja na upravljanje prirodnim resursima općine i slabu naseljenost. Glavne prijetnje uključuju ekonomsku krizu, političku nestabilnost i nestimulativno okruženje za investicije.

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none">⌚ Raskrsnica puteva prema moru, granici i unutrašnjosti BiH⌚ Veliko šumsko bogatstvo⌚ Dobri uslovi za korištenje vjetra u dobijanju energije⌚ Kapaciteti primarne prerade drveta⌚ Povoljni uslovi za stočarstvo, peradarstvo mogućnosti za organsku proizvodnju, voćarstvo, pčelarstvo, prikupljanje i preradu sekundarnih šumskih proizvoda⌚ Veliki turistički potencijal Općine: ski turizam, brdski biciklizam, planinarenje, lov, alpinizam, vazdušna banja⌚ Započeto infrastrukturno uređenje poslovne i industrijske zone⌚ Blizina nacionalnog parka Una⌚ Kapaciteti za razvoj zimskog turizma⌚ Lovačka infrastruktura (Lovačka kuća, nadstrešnice, lovišta)	<ul style="list-style-type: none">❖ Opština nema uticaja na korištenje šumskog bogatstva❖ Visoka stopa nezaposlenosti❖ Jako loši rezultati privatizacije❖ Nepovoljni uslovi kreditiranja i nedostatak podsticajnih mjera za privredu❖ Dominiraju proizvodi sa malom dodatnom vrijednošću❖ Nedostatak prerađivačkih kapaciteta (nema finalizacije)❖ Nedostatak organizovanog pristupa tržištu od strane drvoprađivača❖ Nedostatak organizovanog pristupa tržištu i samorganizacije poljoprivrednih proizvođača❖ Odlazak mladih i visokoobrazovanih kadrova❖ Obrazovanje neadekvatno privrednim i razvojnim potrebama

❶ Povoljna klima, čist zrak i veliki broj sunčanih dana u godini	
PRIlike	PRIjetnje
<ul style="list-style-type: none"> ❶ Mogućnosti za plasman proizvoda na tržišta u regiji, Evropskoj Uniji, Americi, itd. ❶ Povećanje važnosti proizvodnje zdrave hrane i obnovljivih izvora energije u globalnoj ekonomiji ❶ Korištenje fondova EU za finansiranje razvojnih projekata ❶ Liberalizacija viznog režima otvara nove puteve za sticanje novih znanja, nove prilike za zaradu i nove poslove 	<ul style="list-style-type: none"> ❶ Politička nestabilnost na području BiH i zapadnog Balkana, dodatno naglašena ekonomskom krizom ❶ Odnos viših nivoa vlasti osirumašuje Općine ❶ Uticaj globalne ekonomske krize na ekonomsko i socijalno stanje u opštini ❶ Necarinske barijere u regiji i u EU ugrožavaju konkurentnost domaće privrede ❶ Nedefiniran i nestabilan pravni i finansijski okvir u BiH odvraća i strane i domaće ulagače (nesigurnost za investitore) ❶ Trajan odlazak radno sposobnog stanovništva zbog liberalizacije viznog režima

U domenu ekonomskog razvoja razvojni tim općine Bosanski Petrovac odabrao je dva fokusa, u skladu sa nalazima socio-ekonomske i SWOT analize:

- iskorištavanje velikog šumskog bogatstva kroz preradu i viši stepen finalizacije proizvoda od drveta;
- iskorištavanje turističkog potencijala, posebno za ski turizam, u kombinaciji sa proizvodnjom i plasmanom domaće hrane.

Sljedeća dva fokusa lokalnog razvoja čija se okosnica nalazi u sektorima zaštite životne sredine i društvenog razvoja su također u uskoj vezi sa odabranim fokusima ekonomskog razvoja:

- efektuiranje alternativnih energetskih izvora – energije sunca, vjetra i biomase,
- očuvanje zdrave životne sredine uz stvaranje uslova za opstanak postojećih i privlačenje novih stanovnika Bosanskog Petrovca.

Strateški ciljevi razvoja općine su odabrani u skladu sa strateškim fokusima. Težište drugog, i četvrtog strateškog cilja nalazi se upravo u sektoru ekonomskog razvoja:

Strateški cilj 2: Uspostavljen poslovno proizvodni ambijent koji će omogućiti veći stepen finalizacije proizvodnje u drvnoj i prehrambenoj industriji;

Strateški cilj 3: Uspostavljeni mehanizmi energetske efikasnosti u javnom i privatnom sektoru;

Strateški cilj 4: Razvijen i iskorišten turistički potencijal.

4.1.2. Operativni ciljevi ekonomskog razvoja

Definisani su sljedeći ciljevi ekonomskog razvoja općine Bosanski Petrovac:

- 1. Razvijena poljoprivredna i prerađivačka proizvodnja do 2013. godine**
- 2. Organizovana proizvodnja i sertifikacija hrane organskog porjekla do 2013. godine**
- 3. Postignut viši stepen finalizacije u drvno-prerađivačkoj industriji do 2014. godine**
- 4. Razvijen zimski i lovni turizam do 2015. godine**
- 5. Unaprijeđena energetska efikasnost do 2013. godine**

Ciljevi ekonomskog razvoja se direktno odnose na drugi i četvrti, a u vezi su i sa preostala dva strateška cilja. Njihova realizacija je u uskoj korelaciji sa operativnim ciljevima iz oblasti društvenog razvoja i zaštite životne sredine.

Operativni cilj 1. Razvijena poljoprivredna i prerađivačka proizvodnja do 2013. godine doprinosi realizaciji jednog strateškog cilja:

- 2. Uspostavljen poslovno proizvodni ambijent koji će omogućiti veći stepen finalizacije proizvodnje udrvnoj i prehrambenoj industriji.

Operativni cilj 1, u velikoj mjeri, doprinosi realizaciji dva cilja društvenog razvoja:

- 1. Uspostavljen trend pozitivnog prirodnog priraštaja i
- 4. Izgrađena efikasna lokalna samouprava.

Operativni cilj 1 također je u vezi sa jednim ciljem zaštite životne sredine:

- 1. Pokrivanje kvalitetnim vodosnabdjevanjem cjelokupnog stanovništva

Operativni cilj 2. Organizovana proizvodnja i sertifikacija hrane organskog porijekla do 2013. godine doprinosi realizaciji strateškog cilja:

- 2. Uspostavljen poslovno proizvodni ambijent koji će omogućiti veći stepen finalizacije proizvodnje udrvnoj i prehrambenoj industriji.

Operativni cilj 2, također, doprinosi realizaciji dva cilja društvenog razvoja, kao i operativni cilj 1:

- 1. Uspostavljen trend pozitivnog prirodnog priraštaja i
- 4. Izgrađena efikasna lokalna samouprava.

Operativni cilj 2 u vezi je sa jednim ciljem zaštite životne sredine:

- 3. Sanirano 30 % devastiranog i degradiranog zemljišta do 2014. godine.

Operativni cilj 3. Postignut viši stepen finalizacije u drvno-prerađivačkoj industriji do 2014. godine doprinosi realizaciji strateškog cilja:

- 2. Uspostavljen poslovno proizvodni ambijent koji će omogućiti veći stepen finalizacije proizvodnje udrvnoj i prehrambenoj industriji.

Operativni cilj 3 doprinosi realizaciji ista dva cilja društvenog razvoja, kao i operativni ciljevi 1 i 2:

- 1. Uspostavljen trend pozitivnog prirodnog priraštaja i
- 4. Izgrađena efikasna lokalna samouprava.

Operativni cilj 4. Razvijen zimski i lovni turizam do 2015. godine direktno doprinosi realizaciji strateškog cilja:

- 4. Razvijen i iskorišten turistički potencijal.

Operativni cilj 4. ima dodira i sa sektorom društvenog razvoja:

- 1. Uspostavljen trend pozitivnog prirodnog priraštaja.

Operativni cilj 5. Unaprijeđena energetska efikasnost do 2013. godine odnosi se na realizaciju strateškog cilja:

- 3. Uspostavljeni mehanizmi energetske efikasnosti u javnom i privatnom sektoru.

Operativni cilj 5. je u indirektnoj vezi sa svim operativnim ciljevima u sektoru zaštite životne sredine.

Integracija sa strateškim dokumentima viših nivoa

Sektorski ciljevi ekonomskog razvoja Bosanskog Petrovca imaju svoje uporište u dokumentima viših strategija, planova i zakona.

Tako je plan ekonomskog razvoja općine Bosanski Petrovac uskladen je sa strateškim dokumentom „**Razvoj malog i srednjeg poduzetništva u Federaciji Bosne i Hercegovine**“ (www.fmrpo.gov.ba) u kojem na strani 1 stoji:

„Dugoročno gledajući, primjenom mjera i ostvarenjem prioriteta i ciljeva postavljenih ovim dokumentom ostvario bi se razvoj na načelima koncepcije održivoga razvoja, a malom i srednjem poduzetništvu olakšalo bi se povezivanje s gospodarstvima europskih zemalja“.

Nadalje, dokumentom su obuhvaćeni slijedeći ciljevi razvoja i razvojne (poticajne) mjere:

Ciljevi razvitka malog i srednjeg poduzetništva u Federaciji Bosne i Hercegovine (str.137.)

Poticajne mjere za razvitak malog i srednjeg poduzetništva (str.138.)

1. promicanje poduzetništva,
2. izobrazba svih sudionika iz Programa poticanja malog i srednjeg poduzetništva,
3. financijska podrška poduzetnicima,
4. usklađivanje postojećih zakonski propisa sa potrebama malog i srednjeg poduzetništva,
5. stručna pomoć poduzetnicima,
6. podrška tehnološkom razvitku te razvitak poduzetničke infrastrukture (podmirivanje potreba za poslovnim prostorom, savjetodavnim uslugama, informacijama i sl.),
7. poticanje međusobne suradnje i povezivanje subjekata malog i srednjeg poduzetništva, te poticanje suradnje s velikim poduzetnicima.

Usklađenost se odražava kroz sve operativne ciljeve plana ekonomskog razvoja, a posebno u pogledu jačanja konkurentnosti, preduzetničke klime i preduzetničke infrastrukture.

Na str.145 strateškog dokumenta Federacije stoji:

„Uzimajući u obzir stanje i potrebe u Federacije Bosne i Hercegovine razvijali bi se sljedeći oblici podržavajuće gospodarske infrastrukture:

- lokalne razvojne agencije/ poduzetnički centri,
- poduzetnički inkubatori,
- tehnološki parkovi i
- male poslovne zone.“

Prethodno navedeno je i na nivou operativnih ciljeva i na nivou projekata predviđeno u planu ekonomskog razvoja općine Bosanski Petrovac.

Svi sektorski ciljevi ekonomskog razvoja Bos. Petrovca također su usklađeni sa odredbama Zakona o poticanju razvoja male privrede (Usvojen Nacrt Zakona na 31. sjednici Parlamenta Federacije BiH). Ova usklađenost je važna jer se za implementaciju projekata iz ovog sektora može tražiti finansijska podrška od strane Federacije BiH koja se daje putem javnih poziva preko nadležnih ministarstva za okoliš i turizam, te Ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta Federacije BiH.

Jedan od strateških ciljeva razvoja Bos. Petrovca je 4. Razvijen i iskorišten turistički potencijal. Ocjaj cilj je usklađen sa odrednicama Federalne Strategije razvoja turizma (www.fmoit.gov.ba), gdje na strani 86 stoji:

„5.2. Strateške odrednice razvoja turizma Federacije Bosne i Hercegovine

Polazeći od raspoloživih resursa, trendova na svjetskom tržištu, tradicije i stanja turizma u destinaciji FBiH te izabranog modela razvoja može se pristupiti formuliranju strateških odrednica. Kod toga, uvijek na umu treba imati da strateške odrednice moraju biti usuglašene sa svim ključnim činiteljima (subjektima) razvojne politike i da ih (odrednice) kontinuirano treba pratiti i, po potrebi, korigirati (monitoring).

5.2.1. Ciljevi razvoja turizma Federacije Bosne i Hercegovine

Ekonomski ciljevi:

- turizam kao pokretač razvoja gospodarstva u cjelini;
- rast investiranja;
- razvoj poduzetništva,
- obrtništva;
- veće zapošljavanje;
- povećanje turističke potrošnje;
- proizvodnja autohtonih proizvoda;
- smanjenje uvozne komponente;
- cjelogodišnje poslovanje (sezonalnost je ponegdje nemoguće izbjegći);
- viša kvaliteta smještajnih

Socio-kulturni ciljevi:

- rast kvalitete života lokalnog stanovništva,
- sigurnost za lokalno stanovništvo i turiste;
- očuvanje kulturno-povijesne baštine;
- očuvanje lokalnog identiteta u uvjetima globalizacije;
- prožimanje kultura;
- povezivanje ljudi...

Zaštita okoliša:

- Zaštita prirodnih resursa,
- eko-standardi,
- racionalno korištenje energije;
- unaprjeđenje infrastrukture;
- monitoring zagađenja;
- sprječavanje vizualnog zagađenja prostora,
- prostorno planiranje.“

Zatim je na strani 88 navedeno:

„a. **Potrebno je promijeniti svijest interesnih subjekata o turizmu** – danas se turizam više tretira kao ekonomsko-financijska kategorija i nerijetko kao izvor brzih i lakih zarada. Turizam je iz tog razloga potrebno promovirati kao prostor za ispotavljanje kulture i identiteta, nacionalnog ponosa,

poslovnih vještina i kao prostor za dugoročni rast poduzeća, regija i Federacije. Potrebno je razvijati se u skladu s održivim turizmom i kreiranim inovacijama temeljenih na vlastitoj viziji i pozicioniranju.

b. Potrebno je uspostaviti odgovornost za razvoj turizma - federalna i regionalna / županijska / kantonalna) vlast mora više utjecati (brinuti) na razvojne procese u turizmu. U procesu planiranja i izgradnje kapaciteta, u privatizacijskim procesima, privlačenju kapitala, razvoju ljudskih potencijala, davanju značajnih poticaja i drugim ključnim pitanjima od kojih zavisi opća kvaliteta turizma u regiji. Svjetska iskustva govore da se turizmom najefikasnije upravlja s razine regije, pa je poželjno da F BiH sa županijama/kantonima preuzme odgovornost za vlastiti turizam. Inteligentnim upravljanjem potrebno je podići kvalitetu života svih naselja, općina i gradova te zajedničkom suradnjom izgraditi snažnu turističku regiju.“

Imajući u vidu predložene razvojne projekte u planu ekonomskog razvoja, odrednice Strategije razvoja turizma na federalnom nivou mogu podržati brži i snažniji razvoj turizma u općini Bos. Petrovac.

Također, Općinski razvojni tim je identifikovao sljedeće dokumente i okolnosti u vezi sa implementacijom plana ekonomskog razvoja:

- Kantonalno ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoline, kao i vlada FBiH sufinansiraju izradu prostornih planova.
- Osnovnoškolsko obrazovanje prelazi u nadležnost opština.
- Mogućnosti kreditnog zaduživanja Općine Bosanski Petrovac su ograničene, jer je već uzet kredit za izgradnju kanalizacionog sistema sa prečišćivačima.
- U sektoru turizma, donesena je Kantonalna Strategija razvoja turizma.
- Za sektor poljoprivrede, relevantan dokument je Federalna Strategija razvoja poljoprivrede.
- Stari Zakon o šumama je uslovjavao Općine u pogledu trošenja prihoda (2%) po ovom osnovu, dok novodoneseni Zakon daje više slobode u pogledu raspolaganja sredstvima.
- U sektoru energetike, vršena su ispitivanja mogućnosti proizvodnje vjetroenergije i dvije lokacije u opštini Bos. Petrovac su se pokazale kao opravdane za eksploraciju.

4.1.3. Programi, projekti i mjere

Za realizaciju plana ekonomskog razvoja definisana su 34 projekta i mjere i grupisani u 5 programa:

- **Program 1: Podrška drvoprerađivačkom sektoru** (veza sa strateškim ciljem 2 i operativnim ciljem 3 ekonomskog razvoja);
- **Program 2: Unapređenje i sertifikacija poljoprivredne proizvodnje** (veza sa strateškim ciljevima 1 i 2 i operativnim ciljevima 2 i 3 ekonomskog razvoja);
- **Program 3: Podrška razvoju preduzetništva** (veza sa strateškim ciljevima 1 i 2 i operativnim ciljem 3 ekonomskog razvoja);
- **Program 4: Razvoj turizma** (veza sa strateškim ciljem 4 i operativnim ciljem 4 ekonomskog razvoja);
- **Program 5: Poboljšanje energetske efikasnosti** (veza sa strateškim ciljem 3 i operativnim ciljem 5 ekonomskog razvoja).

Definisani su sljedeći projekti i mjere čijom realizacijom će biti ostvareni ciljevi ekonomskog razvoja:

Program 1: Podrška drvoprerađivačkom sektoru

- Reaktiviranje opštinskog udruženja drvoprerađivača
- Mjera: Poticaji preduzećima iz drvoprerađivačkog sektora za (novo) zapošljavanje
- Mjera: Finansiranje prekvalifikacija i dokvalifikacija za potrebe drvoprerađ. Sektora
- Mjera: Oslobođanje plaćanja naknada za nove investicije u drvoprerađivačkom sektoru

Program 2: Unapređenje i sertifikacija poljoprivredne proizvodnje

- Digitalizacija poljoprivrednih parcela u okviru organizacije katastra
- Analiza potreba za obukom i organizovanje obuke poljoprivrednih proizvođača
- Mjera: Podsticaj proizvođačima silaže, DTS i krmnog bilja (radi povećanja obima proizvodnje i povećanja kvaliteta mlijeka)
- Reaktiviranje stočne pijace
- Privlačenje investicija radi otvaranja otkupne stanice / pogona za preradu voća i kapaciteta za skladištenje žitarica
- Certifikacija poljoprivrednih (organskih) proizvoda
- Mjera: Subvencije certificiranim organskim proizvođačima
- Intenziviranje proizvodnje mlijeka i mesa
- Podrška podizanju novih zasada jagodičastog voća
- Razvoj i promocija poljoprivredno-prehranbenih proizvoda

Program 3: Podrška razvoju preduzetništva

- Identifikacija potreba za obukom i organizovanje obuke preduzetnika
- Formiranje opštinskog KGF za preduzetnike i preuzeća
- Uspostavljanje poslovnog inkubatora
- Otvaranje poslovne zone

Program 4: Razvoj turizma

- Priprema studije izvodljivosti sa planom investicija za zimski rekreacijoi Centar Oštrelj
- Deminiranje i elektrifikacija Centra Oštrelj
- Promocija Oštrelja prema potencijalnim investitorima
- Promocija lovnog turizma**
- Priprema analize potencijala seoskog turizma**
- Seoski turizam u Bosanskom Petrovcu
- Izletište sa otvorenim bazen Skakavac
- Sanacija izvorišta Pećina sa bazenom
- Formiranje turističke zajednice
- Uređenje Medenog polja kao ciljane turističke destinacije
- Petrovačke manifestacije
- Obnova uskotračne pruge na Oštrelju

Program 5: Poboljšanje energetske efikasnosti

- Finalizacija ispitivanja potencijala za proizvodnju energije iz vjetra i sunčeve energije
- Dodjeljivanje koncesija za proizvodnju vjetroenergije
- Edukacija poljoprivrednika: Energetska efikasnost na farmama**
- istraživanje mogućnosti eksploatacije postojećih rudnih nalazišta

Dinamika implementacije programa, projekata i mjera prikazana je u donjoj tabeli.

PLAN LOKLANOG EKONOMSKOG RAZVOJA (2011 – 2015.)								
Projekti / mjere	Program	Veza sa strateškim i operativnim ciljevima	Orijentacioni period realizacije/ dinamika implementacije					Nosilac/ nosioci implementacije
			2011	2012	2013	2014	2015	
1.1.1 Reaktiviranje opštinskog udruženja drvoprerađivača	P1	SC2, OC 3						Udruženje drvoprerađivača
1.1.2 Mjera: Poticaji preduzećima iz drvoprerađivačkog sektora za (novo) zapošljavanje	P1	SC2, OC 3						Općina Bosanski Petrovac
1.1.3 Mjera: Finansiranje prekvalifikacija i dokvalifikacija za potrebe drvoprerađ. sektora	P1	SC2, OC 3						Udruženje drvoprerađivača i poduzetnici
1.1.4 Mjera: Oslobađanje plaćanja naknada za nove investicije u drvoprerađivačkom sektoru - finalizacija	P1	SC2, OC 3						Općina Bosanski Petrovac
1.2.1 Digitalizacija poljoprivrednih parcela u okviru organizacije katastra	P2	SC2, SC1; OC2, OC1						Općina Bosanski Petrovac
1.2.2 Analiza potreba za obukom i organizovanje obuke poljoprivrednih proizvođača	P2	SC2, SC1; OC2, OC1						Općina Bosanski Petrovac
1.2.3 Mjera: Podsticaj proizvođačima silaže, DTS i krmnog bilja (radi	P2	SC2, SC1; OC2, OC1						Općina Bosanski Petrovac

PLAN LOKLANOG EKONOMSKOG RAZVOJA (2011 – 2015.)								
Projekti / mjere	Program	Veza sa strateškim i operativnim ciljevima	Orijentacioni period realizacije/ dinamika implementacije					Nosilac/ nosioci implementacije
			2011	2012	2013	2014	2015	
povećanja obima proizvodnje i povećanja kvaliteta mlijeka)								
1.2.4 Aktiviranje stočne pijace	P2	SC2, SC1; OC2, OC1						Komunalno preduzeće
1.2.5 Privlačenje investicija radi otvaranja otkupne stanice / pogona za preradu voća i kapaciteta za skladištenje žitarica	P2	SC2, SC1; OC2, OC1						Poljoprivredne zadruge
1.2.6 Certifikacija poljoprivrednih (organskih) proizvoda	P2	SC2, SC1; OC2, OC1						Općina Bosanski Petrovac
1.2.7 Mjera: Subvencije certificiranim organskim proizvođačima	P2	SC2, SC1; OC2, OC1						Općina bosanski Petrovac
1.2.8 Intenziviranje proizvodnje mlijeka i mesa	P2	SC2; SC1; OC2; OC1						Općina Bosanski Petrovac i donatori
1.2.9 Podrška podizanju novih zasada jagodičastog voća	P2	SC2; SC1 OC2; OC1						Općina Bosanski Petrovac i viši nivoi
1.2.10 Razvoj i promocija poljoprivredno-prehrabnenih proizvoda	P2	SC2; SC1 OC2; OC1						Općina Bosanski Petrovac
1.3.1 Identifikacija potreba za obukom i organizovanje obuke preduzetnika	P3	SC2, SC1; OC3						Udruženje poduzetnika
								Poduzetnici

PLAN LOKLANOG EKONOMSKOG RAZVOJA (2011 – 2015.)								
Projekti / mjere	Program	Veza sa strateškim i operativnim ciljevima	Orijentacioni period realizacije/ dinamika implementacije					Nosilac/ nosioci implementacije
			2011	2012	2013	2014	2015	
1.3.2 Formiranje opštinskog KGF za preduzetnike i preduzeća	P3	SC2, SC1; OC3						Općina Bosanski Petrovac
1.3.3 Uspostavljanje poslovnog inkubatora	P3	SC2, SC1; OC3						Općina Bosanski Petrovac I NVO
1.3.4 Otvaranje poslovne zone	P3	SC2, SC1; OC3						Općina Bosanski Petrovac
1.3.5 Kreditno-garantni fond (Revolving fond) u poljoprivredi	P3	SC2, SC1; OC3						Općina, Mlječara Meggle, polj.zavod USK
1.4.1 Priprema studije izvodljivosti sa planom investicija za zimski rekreacijski Centar Oštrelj	P4	SC4; OC 4						Općina Bosanski Petrovac
1.4.2 Deminiranje i elektrifikacija Centra Oštrelj	P4	SC4; OC 4						Općina Bosanski Petrovac
1.4.3 Promocija prema potencijalnim investitorima	P4	SC4; OC 4						Općina Bosanski Petrovac
1.4.4 Promocija lovnog turizma	P4	SC4; OC 4						Udruženje lovaca
1.4.5 Priprema analize potencijala seoskog turizma	P4	SC4; OC 4						Općina Bosanski Petrovac
1.4.6 Seoski turizam u Bosanskom Petrovcu	P4	SC4; OC4						Općina Bosanski Petrovac I NVO

PLAN LOKLANOG EKONOMSKOG RAZVOJA (2011 – 2015.)								
Projekti / mjere	Program	Veza sa strateškim i operativnim ciljevima	Orijentacioni period realizacije/ dinamika implementacije					Nosilac/ nosioci implementacije
			2011	2012	2013	2014	2015	
1.4.7 Izletište sa otvorenim bazen Skakavac	P4	SC4: OC4						Općina Bosanski Petrovac
1.4.8 Projekat sanacije izvorišta Pećina sa bazenom	P4	SC4: OC4						Općina Bosanski Petrovac
1.4.9 Formiranje turističke zajednice	P4	SC4: OC4						Općina Bosanski Petrovac
1.4.10 Uređenje Medenog polja kao ciljane turističke destinacije	P4	SC4: OC4						Turistička zajednica oopćina Bosanski Petrovac
1.4.11 Petrovačke manifestacije	P4	SC4: OC4						Općina Bosanski Petrovac
1.4.12 Obnova uskotračne pruge na Oštrelju	P4	SC4: OC4						Turistička zajednica I viši nivoi vlasti
1.5.1 Finalizacija ispitivanja potencijala za proizvodnju energije iz vjetra i sunčeve energije	P5	SC3; OC 5						Općina Bos.Petrovac I potencijalni investitori
1.5.2 Dodjeljivanje koncesija za proizvodnju vjetroenergije	P5	SC3; OC 5						Kantonalno ministarstvo
1.5.3 Edukacija poljoprivrednika: Energetska efikasnost na farmama	P5	SC3; OC 5						Udruženje poljoprivrednika
								Seoska gazdinstva

PLAN LOKLANOG EKONOMSKOG RAZVOJA (2011 - 2015.)									
Projekti / mjere	Program	Veza sa strateškim i operativnim ciljevima	Orijentacioni period realizacije/ dinamika implementacije					Nosilac/ nosioci implementacije	Ciljne grupe (korisnici)
			2011	2012	2013	2014	2015		
1.5.4 Istraživanje mogućnosti eksploatacije postojećih rudnih nalazišta	P5	SC3; OC 5						Općina Bosanski Petrovac	Preduzetnici

Prioritetni projekti za koje su razrađeni projektni obrasci (priloženi u aneksu) označeni su **boldiranim slovima**.

U 2011. godini planirana je priprema realizacije projekata koji imaju efekat poluge, odnosno većih razvojnih projekata (izrada projektne dokumentacije, projektovanje i slično).

Međuopćinsku saradnju neophodno je uspostaviti pri planiranju i implementaciji projekata koji se odnose na reaktiviranje zimskog rekreacionog Centra Oštrelj (posebno sa opštinom Drvar).

Međuopćinska saradnja (posebno sa općinom Bosanska Krupa) je važna i u domenu povećanja koristi za općine od eksploatacije šumskog bogatstva. Mada za ovaj problem nisu navedeni specifični projekti, postoji obaveza općine da se izbori za bolji status kod Kantona i Federacije.

4.1.4. Procjena očekivanih ishoda sa indikatorima

U narednoj tabeli dat je pregled najvažnijih indikatora na nivou operativnih ciljeva plana ekonomskog razvoja općine Bosanski Petrovac.

Operativni cilj ekonomskog razvoja	Indikatori na nivou sektorskog cilja	Indikatori na programsko-projektnom nivou
1. Razvijena poljoprivredna i prerađivačka proizvodnja do 2013. godine	<ul style="list-style-type: none"> Obezbeđena kontinuirana saradnja preduzeća iz prehrambene industrije sa najmanje 100 poljoprivrednih proizvođača do kraja 2013. godine 	<ul style="list-style-type: none"> Organizovana 3 edukacije 100 poljoprivrednih proizvođača Uspostavljene 10 oglednih parcele Proširen stočni fond za 200 novih grla i Podignuto 10 novih zasadi voćaka Održana 3 sajma poljoprivrednih proizvoda
2. Organizovana proizvodnja i sertifikacija hrane organskog porjekla do 2013. godine	<ul style="list-style-type: none"> Sertifikovano 5% poljoprivrednih površina do kraja 2013. godine 	<ul style="list-style-type: none"> Identificirana poljoprivredna područja Pripremljene aplikacije za certifikaciju poljoprivrednih proizvoda
3. Postignut viši stepen finalizacije u drvno-prerađivačkoj industriji do 2014. godine	<ul style="list-style-type: none"> Otvorena najmanje dva nova prerađivačka kapaciteta do kraja 2014. godine Povećan udio finalnih proizvoda udrvoprerađivačkom skotoru za 25% do kraja 2014. godine 	<ul style="list-style-type: none"> Izrađena strategija razvoja drvoprerađivača Broj uposlenika povećan za ? Organizovane 4 obuke i predavanja za poduzetnike Uspostavljen KGF općine Uspostavljen Poslovni inkubator i Poslovna zona
4. Razvijen zimski i lovni turizam do 2015. godine	<ul style="list-style-type: none"> Sanirana izletišta Skakavac i Pećina Deminirano i elektrificirano područje Oštrelja 	<ul style="list-style-type: none"> Urađena promocija zimskog i lovног turizma Broj turista udvostručen i razvijena turistička

	<ul style="list-style-type: none"> • Pokrenut seoski turizam 	infrastruktura
5. Unaprijedena energetska efikasnost do 2013. godine	<ul style="list-style-type: none"> • Izvršena rekonstrukcija najmanje 2 javna objekta u svrhu smanjenja gubitaka energije i provedene mjere energetske efikasnosti u periodu do 2013. godine • Dodijeljena najmanje 1 koncesija za proizvodnju vjetroenergije i pokrenut najmanje 1 kapacitet za proizvodnju biogasa do kraja 2015. godine 	<ul style="list-style-type: none"> • Provedene edukacije o energetskoj efikasnosti na farmama • Uveden sistem energetske efikasnosti u dva objekta • Pokrenut vjetropark

4.2. Plan društvenog razvoja

4.2.1. Sektorsko fokusiranje

SWOT analiza društvenog razvoja općine Bosanski Petrovac

U domenu društvenog razvoja općina Bosanski Petrovac posebnu pažnju treba da posveti maksimiziranju svojih najbitnijih snaga koje se odnose na dobru obrazovnu infrastrukturu i solidno riješene komunalne usluge. Posebno je potrebno iskoristiti okolnost postojanja privatne inicijative i podrške lokalne zajednice radi suočavanja sa najvažnijim izazovima društvenog razvoja, te razmjene iskustava i uspostavljanja partnerstava sa akterima iz okruženja. Sa druge strane, općina treba da uloži napore za minimiziranje glavnih slabosti i prijetnji koje mogu uticati na društveni razvoj. Najbitnije slabosti su vezane za lošu kadrovsku i tehničku opremljenost, nedostatak određenih infrastrukturnih kapaciteta i lošu koordinaciju između izvršne i predstavničke vlasti. Glavne prijetnje za društveni razvoj uključuju odlazak mlađih i nepostojanje infrastrukture i izvora finansiranja za pružanje neophodnih socijalnih i zdavstvenih usluga.

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none">❶ Dobro predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje❶ Dobra školska infrastruktura za osnovno obrazovanje❶ Razvijen sektor iz oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva❶ Donesen urbanistički plan❶ Regulacioni plan❶ Podrška lokalne zajednice i privatna inicijativa❶ Riješen odvoz smeća❶ Putne komunikacije, struja, telefon, internet, kablovska tv...-vjerski objekti❶ Dobar geografski položaj i velika površina općine	<ul style="list-style-type: none">❶ Nedostatak stručnih kadrova i nedovoljna tehnička opremljenost❶ Neumreženost informacionim sistemom unutar organa uprave i organa uprave sa mjesnim zajednicama❶ Nedovoljna educiranost za pisanje projekata❶ Nedostatak prostornih kapaciteta iz oblasti sporta (sportskih terena, dvorane)❶ Smanjen natalitet i slaba naseljenost❶ Nepostojanje organizovanog prijevoza učenika do škole❶ Nedovoljna pokrivenost područja sa potrebnom snagom el. energije❶ Nedovoljna pokrivenost područja sa asfaltiranim putevima❶ Nepokrivenost cijelog područja RTV signalom,❶ Rad na „crno“❶ Blokada resursa (privatno vlasništvo)❶ Loša koordinacija izvršne i predstavničke vlasti

PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ● Blizina srednjoškolskih centara i univerzitetskog centra Bihać ● Nastupi na lokalnoj razini, međunarodni nastupi, sajmovi i ligaška takmičenja ● Razmjena iskustva kroz partnerstvo sa domaćim i međunarodnim organizacijama 	<ul style="list-style-type: none"> ● Odlazak mladih zbog školovanja i zapošljavanja ● Nepostojanje pješačkih staza do škole ● Udaljenost ustanova za liječenje ● Udaljenost ustanova za zbrinjavanje starih lica ● Nedovoljna socijalna komponenta budžeta ● Neusklađenost zakonske regulative

4.2.2. Operativni ciljevi društvenog razvoja

Definisani su sljedeći ciljevi društvenog razvoja općine Bosanski Petrovac:

1. **Uspostavljen trend pozitivnog prirodnog priraštaja do 2015. godine**
2. **Unapređeno stanje zdravlja i socijalne sigurnosti stanovništva do 2013. godine**
3. **Unapređena kultura i sport i sačuvana tradicija do 2015. godine**
4. **Izgrađena efikasna lokalna samouprava do 2012. godine**
5. **Unapređena obrazovna infrastruktura, položaj mladih i NVO do 2015. godine**

Jedan od strateških ciljeva razvoja općine Bosanski Petrovac ima jasan fokus u sektoru društvenog razvoja:

- 1. Planski obrazovano stanovništvo i unapređena kompletna društvena infrastruktura u cilju povećanja kvaliteta života kako mladim tako i starijim grupama stanovništva.

Pored toga, ciljevi društvenog razvoja isprepliću se i značajno utiču i na ostvarenje preostala tri strateška cilja.

Operativni cilj 1. Uspostavljen trend pozitivnog prirodnog priraštaja do 2015. godine doprinosi realizaciji strateškog cilja:

- 1. Planski obrazovano stanovništvo i unapređena kompletna društvena infrastruktura u cilju povećanja kvaliteta života kako mladim tako i starijim grupama stanovništva

Operativni cilj 1. u vezi je sa realizacijom dva cilja ekonomskog razvoja:

- 1. Razvijena poljoprivredna i prerađivačka proizvodnja
- 3. Postignut viši stepen finalizacije u drvno-prerađivačkoj industriji

kao i jednog cilja iz oblasti zaštite životne sredine:

- 1. Pokrivanje kvalitetnim vodosnabdijevanjem cjelokupnog stanovništva općine

Operativni cilj 2. Unapređeno stanje zdravlja i socijalne sigurnosti stanovništva do 2013. godine doprinosi realizaciji strateškog cilja:

- 1. Planski obrazovano stanovništvo i unapređena kompletna društvena infrastruktura u cilju povećanja kvaliteta života kako mladih tako i starih grupa stanovništva

Sektorski cilj 2. u vezi je sa realizacijom jednog cilja ekonomskog razvoja:

- 1. Razvijena poljoprivredna i prerađivačka proizvodnja

i dva cilja iz oblasti zaštite životne sredine:

- 2. Regulisano 60 % otpadnih i oborinskih voda
- 3. Sanirano 30 % devastiranog i degradiranog zemljišta do 2014. godine.

Operativni cilj 3. Unapređena kultura i sport i sačuvana tradicija do 2015.godine

Kao i prethodna dva, sektorski cilj 3. doprinosi realizaciji strateškog cilja:

- 1. Planski obrazovano stanovništvo i unapređena kompletna društvena infrastruktura u cilju povećanja kvaliteta života kako mladih tako i starih grupa stanovništva

Operativni cilj 3. u vezi je sa realizacijom jednog cilja ekonomskog razvoja:

- 4. Razvijen zimski i lovni turizam

Operativni cilj 4. Izgrađena efikasna lokalna samouprava do 2012. godine se naslanja na realizaciju strateških ciljeva:

- 1. Planski obrazovano stanovništvo i unapređena kompletna društvena infrastruktura u cilju povećanja kvaliteta života kako mladih tako i starih grupa stanovništva
- 2. Uspostavljen poslovno proizvodni ambijent koji će omogućiti veći stepen finalizacije proizvodnje udrvnoj i prehrambenoj industriji
- 3. Uspostavljeni mehanizmi energetske efikasnosti u javnom i privatnom sektoru

Operativni cilj 4. u vezi je sa realizacijom jednog cilja ekonomskog razvoja:

- 5. Unaprijeđena energetska efikasnost

i jednog cilja zaštite životne sredine:

- 4. Izrađena prostorno - planska dokumentacija i ekološka dokumentacija

Operativni cilj 5. Unapređena obrazovna infrastruktura, položaj mladih i NVO do 2015. godine doprinosi realizaciji prvog strateškog cilja:

- 1. Planski obrazovano stanovništvo i unapređena kompletna društvena infrastruktura u cilju povećanja kvaliteta života kako mladih tako i starih grupa stanovništva

i u vezi je sa realizacijom jednog cilja ekonomskog razvoja:

- 4. Razvijen zimski i lovni turizam

Integracija sa strateškim dokumentima viših nivoa

Vlasti na svim nivoima u BiH prepoznaju važnost razvoja **neformalnog obrazovanja i obrazovanja odraslih**. Ministarstvo civilnih poslova BH u saradnji sa Evropskom komisijom započelo je proces izrade zakona i strategije obrazovanju odraslih. U tom smislu, uloga lokalnog nivoa uprave postaje ključna u pravcu identifikovanja potreba u ovom sektoru i u kreiranju strateških partnerstava i uspostavljanju saradnje svih zainteresovanih strana kako bi se odgovorilo na trenutne potrebe privrede, ali i na ukupne razvojne potrebe.

Prijedlog **Strategije socijalnog uključivanja BH** poseban naglasak stavlja na socijalnu integraciju kroz participaciju na tržištu rada. U tom smislu, Strategija definiše strateške pravce koji su bitni za Općinu s obzirom na definisani sektorski fokus:

- osigurati uključivanje socijalno isključenih kategorija u aktivno tržište rada i
- osigurati pristup svim dobrima, uslugama, resursima i pravima koje će poboljšati aktivno učešće socijalno isključenih na tržištu rada.

Strategija definiše i druge prioritete od značaja za društveni razvoj na području općine:

- razvijati kapacitete pružatelja usluga socijalne zaštite na lokalnom nivou;
- jačati mehanizme socijalnog dijaloga i razviti partnerstva i participaciju svih relevantnih aktera
- razvijati mreže socijalne zaštite kroz jačanje međusektorske saradnje sa zdravstvom, obrazovanjem, institucijama tržišta rada i NVO-ima

Prema nedavno usvojenom **Zakonu o mladima FBiH** svi nivoi vlasti imaju obavezu definiranja, usvajanja, i provođenja strategija prema mladima. Na taj način, općine imaju obavezu osigurati minimum mjera na planu rada sa mladima i omladinskim aktivnostima.

Zakon o predškolskom obrazovanju postavlja pred općinu obavezu osiguravanja uslova za jednaku dostupnost kvalitetnih programa predškolskog obrazovanja svoj djeci.

U domenu obrazovanja, plan društvenog razvoja naslanja se na **Strateške pravce razvoja obrazovanja** u BiH, sa planom implementacije 2008-2015, i na **Strategiju razvoja stručnog obrazovanja i obuke** u BiH za period 2007-2013, dok je u oblasti kulture relevantna **Strategija kulturne politike u BiH**.

Plan društvenog razvoja je usklađen sa **Revidiranom strategijom Bosne i Hercegovine za provedbu Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma**, kao i sa Okvirnim programom povratka izbjeglica i raseljenih osoba u BiH za period 2009–2014. godine, koji daje pregled planirane podrške rekonstrukciji stambenog fonda i infrastrukture za povratak izbjeglica i raseljenih osoba.

4.2.3. Programi, projekti i mjere

Za realizaciju društvenog plana razvoja definisana su 22 projekta grupisana u 5 programa:

- **Program 1: Unapređenje socijalne zaštite** (veza sa strateškim ciljem 1 i operativnim ciljem 2 društvenog razvoja);
- **Program 2: Potpora povećanju nataliteta** (veza sa strateškim ciljem 1 i operativnim ciljem 1 društvenog razvoja);
- **Program 3: Unapređenje kulture** (veza sa strateškim ciljem 1 i operativnim ciljem 3 društvenog razvoja);
- **Program 4: Unapređenje obrazovanja** (veza sa strateškim ciljevima 1 i 2 i operativnim ciljem 5 društvenog razvoja);
- **Program 5: Unapređenje lokalne uprave** (veza sa strateškim ciljevima 1, 2 i 3 i operativnim ciljem 4 društvenog razvoja).

Definisani su sljedeći projekti i mjere čijom realizacijom će biti ostvareni ciljevi društvenog razvoja:

Program 1: Unapređenje socijalne zaštite

- Izrada socijalne karte ruralnih područja
- Otvaranje dnevnog centra sa javnom kuhinjom
- Privlačenje investitora za izgradnju staračkog doma

Program 2: Potpora povećanju nataliteta

- Mjera: Uvođenje jednokratne pomoći porodiljama i novovjenčanim mladim bračnim parovima
- Mjera: Stambeno zbrinjavanje novovjenčanih mladih bračnih parova (iznajmljivanje opštinskih stanova)
- Obezbeđenje posjeta zdravstvenih radnika porodiljama u prva tri mjeseca nakon poroda
- Sanacija krova i fasade JU Dječiji vrtić Bosanski Petrovac
- Stavljanje gradskog bazena u funkciju

Program 3: Unapređenje kulture

- Sanacija zgrade Spomen muzeja „Jovan Bijelić“
- Pokretanje likovne kolonije „Jovan Bijelić“
- Opremanje Doma kulture
- Rekonstrukcija Starog grada Bjelaj
- Sanacija i uređenje Kulin kapetanove kule-Prkos
- Sanacija spomen kuće Ahmeda Hromadžića

Program 4: Unapređenje obrazovanja

- Sanacija sportske dvorane SŠC
- Definisanje potreba za obrazovnim profilima u saradnji između Opštine, Zavoda za zapošljavanje i SŠC
- Mjera: Stipendiranje učenika i studenata u skladu s potrebama zajednice
- Organizovanje Sajma kreativnih ideja mladih

Program 5: Unapređenje lokalne uprave

- Izrada općinske strategije komuniciranja
- Uspostavljanje kancelarije za upravljanje razvojem
- Uspostavljanje općinskog servisnog centra za saradnju s mладима i NVO
- Uvođenje ISO standarda u općinskoj upravi

U donjoj tabeli prikazana je dimanika implementacije pojedinačnih programa, projekata i mjera.

PLAN DRUŠTVENOG RAZVOJA (2011 – 2015.)									
Projekti / mjere	Program	Veza sa strateškim i operativnim ciljevima	Orijentacioni period realizacije					Nosilac implementacije	Ciljne grupe (korisnici)
			2011	2012	2013	2014	2015		
2.1.1 Izrada socijalne karte ruralnih područja	P1	SC 1, OC2						Općina Bosanski Petrovac	seosko stanovništvo
2.1.2 Otvaranje dnevnog centra sa javnom kuhinjom	P1	SC 1, OC2						Općina, Centar za socijalni rad	socijalno ugrožene kategorije stanovništva
2.1.3 Privlačenje investitora za izgradnju staračkog doma	P1	SC1, OC2						Općina	stanovništvo (stara populacija)
2.1.4 Ambulanta za fizikalno liječenje i tretman	P1	SC1, OC2						Općina, Dom zdravlja	stanovništvo
2.1.5 Opremanje stomatološke ordinacije MZ Krnjeuša	P1	SC1, OC2						Općina, Dom zdravlja	seosko stanovništvo
2.2.1 Mjera: Uvođenje jednokratne pomoći porodiljama i novjenčanim mladim parovima	P2	SC 1, OC2						Općina, Zavod za zapošljavanje, Zavod za zdravstvo	porodilje i novovenčani mladi parovi
2.2.2 Mjera: Stambeno zbrinjavanje novovenčanih mlađih parova	P2	SC1, OC2						Općina	novjenčan-ih mlađih parova
2.2.3. Rekonstrukcija stambenog fonda i infrastrukture za povratnike na području općine.	P2	SC1, OC2						Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, Državna	izbjeglice i raseljena lica

PLAN DRUŠTVENOG RAZVOJA (2011 – 2015.)								
Projekti / mjere	Program	Veza sa strateškim i operativnim ciljevima	Orijentacioni period realizacije					Nosilac implementacije
			2011	2012	2013	2014	2015	
								komisija za izbjeglice i raseljene osoba, Općina
2.2.4 Obezbeđenje posjeta zdravstvenih radnika porodiljama u prva tri mjeseca nakon poroda	P2	SC1, OC2						Općina, Dom zdravlja
2.2.5 Sanacija krova i fasade dječijeg vrtića	P2	SC1, OC2						JU „D. Vrtić“
2.2.6 Stavljanje gradskog bazena u funkciju	P2	SC1, OC2						Općina
2.2.7 Projekat izgradnje vertikalne signalizacije-semafor	P2	SC1, OC2						Općina
2.2.8 Uređenje fasada u užem dijelu grada	P2	SC1, OC2						Općina
2.2.9 Projekat uređenja javnih površina	P2	SC1, OC2						Općina
2.2.10 Nabavka sanitetskog i terenskog vozila	P2	SC1, OC2						Općina
2.2.11 Prihvatilište za pse	P2	SC1, OC2						Općina
2.2.12 Nabavka i postavljanje statičnih radara u Ul. V Korpusa	P2	SC1, OC2						Općina
2.2.13 Nabavka vatrogasnog vozila	P2	SC1, OC2						Općina
2.3.1 Sanacija zgrade spomen muzeja „Jovan Bijelić“	P3	SC 1, OC3						Općina
2.3.2 Pokretanje likovne kolonije	P3	SC1, OC3						JU „Centar za građani

PLAN DRUŠTVENOG RAZVOJA (2011 – 2015.)								
Projekti / mjere	Program	Veza sa strateškim i operativnim ciljevima	Orientacioni period realizacije					Nosilac implementacije
			2011	2012	2013	2014	2015	
„Jovan Bijelić“								kulturu“
2.3.3 Opremanje Doma kulture	P3	SC1, OC3						Općina, JU CZK
2.3.4 Rekonstrukcija starog grada Bjelaj	P3	SC1, OC3						JU CZK
2.3.5 Sanacija i uređenje Kulin Kapetanove kule Prkosi	P3	SC1, OC3						Općina, JU CZK
2.3.6 Sanacija spomen kuće Ahmeta Hromadžića	P3	SC1, OC3						Općina, JU CZK
2.3.7 Uređenje izvorišta Madžarac i korita potoka	P3	SC1, OC3						Općina, JU CZK
2.3.8 Obnova i rekonstrukcija Partizanskog groblja i spomenika iz II Svjetskog rata	P3	SC1, OC3						Općina, JU CZK
2.4.1 Sanacija sportske dvorane SŠC	P4	SC1, 2, OC5						JU SŠC
2.4.2 Definisanje potreba za obrazovnim profilima u saradnji između Općine, zavoda za zapošljavanje i MSS	P4	SC1,2, OC 5						Općina, Zavod za zapošljavanje, MSS
2.4.3 Mjera: Stipendiranje učenika i studenata u skladu sa potrebama zajednice	P4	SC1,2, OC5						Općina, MSŠ i OŠ
2.4.4 Organizovanje sajma kreativnih	P4	SC1,2,5 OC5						Općina, JU
								mladi

PLAN DRUŠTVENOG RAZVOJA (2011 – 2015.)								
Projekti / mjere	Program	Veza sa strateškim i operativnim ciljevima	Orientacioni period realizacije					Nosilac implementacije
			2011	2012	2013	2014	2015	
ideja mladih								CZK
2.4.5 Rekonstrukcija objekta MZ Smoljana u sastavu kulturno-sportskog centra	P4	SC1,2, OC5						Općina, MZ Smoljana
2.4.6 Sanacija dijela školskog objekta za potrebe MZ Bukovača	P4	SC1,2,5 OC5						Općina, MZ Bukovača
2.4.7 Uređenje prilaza OŠ u Koluniću i pravljenje dječijeg igrališta	P4	SC1,2, OC5						Općina, MZ
2.4.8 Rekonstrukcija Doma u MZ Rašinovac	P4	SC1,2,5 OC5						Općina, MZ Rašinovac
2.4.9 Izgradnja nogometnog igrališta u Donjim Bišćanima i Dževaru	P4	SC1,2, OC5						Općina, MZ
2.4.10 Izgradnja objekta za potrebe MZ Kapluh	P4	SC1,2,5 OC5						Općina, MZ
2.5.1 Izrada općinske strategije komuniciranja	P4	SC1,2,3, OC4						Općina
2.5.2 Uspostavljanje kancelarije za upravljanje razvojem	P5	SC1,2,3 OC 4						Općina
2.5.3 Uspostavljanje općinskog servisnog centra za saradnju s mladima i NVO	P5	SC1,2,3 OC4						Općina
2.5.4 Uvođenje ISO standarda u općinskoj upravi	P5	SC1,2,3 OC4						Općina, donatori

Prioritetni projekti i mjere za koje postoje razrađeni projektni obrasci označeni su **masnim slovima**.

Međuopćinsku, a po potrebi i prekograničnu saradnju, potrebno je uspostaviti u cilju uvođenja dobrih praksi u lokalnu samoupravu i unapređenje usluga koje se pružaju građanima. Ovo prije svega uključuje implementaciju programa 5. Unapređenje lokalne uprave.

2.2.2 Procjena očekivanih ishoda sa indikatorima

Pregled najvažnijih indikatora na nivou sektorskih ciljeva plana društvenog razvoja dat je u narednom tabelarnom pregledu.

Sektorski cilj društvenog razvoja	Indikatori na nivou sektorskog cilja	Indikatori na programsko-projektnom nivou
1. Uspostavljen trend pozitivnog prirodnog priraštaja	<ul style="list-style-type: none"> • Broj stanovnika općine povećan za 5% do kraja 2015. Godine • Obezbeđena kontinuirana briga za mlade bračne parove kroz stambeno zbrinjavanje (30), podsticajnu novčanu pomoć novovjenčanim (200) i porodiljama (200) 	<ul style="list-style-type: none"> • Određena lokacija, pribavljene dozove i izgrađeni objekti za stambeno zbrinjavanje novovjenčanih mladih bračnih parova, • Osigurana posjeta zdravstvenih radnika porodiljama u prva 3 mjeseca nakon poroda
2. Unapređeno stanje zdravlja i socijalne sigurnosti stanovništva	<ul style="list-style-type: none"> • Izgrađen starački dom do kraja 2013. Godine • Sačinjena socijalna karta ruralnih područja do kraja 2011. Godine • Otvorena javna kuhinja do kraja 2011. 	<ul style="list-style-type: none"> • 50 lice smješteno u starački dom • Obezbijedena ishrana za 200 lica u stanju socijalne potrebe • Poznat tačan broj lica u stanju socijalne potrebe
3. Unapređena kultura i sport i sačuvana tradicija	<ul style="list-style-type: none"> • Sanirana sportska dvorana do 2015. • Saniran i opremljen Dom kulture i Muzej do 2015. • Obogaćen program JU Centar za kulturu i obrazovanje do 2015. 	<ul style="list-style-type: none"> • Broj građana koji prisustvuju kulturnim i sportskim događajima povećan tri puta. • Broj mladih koji se aktivno bave sportom povećan dva puta
4. Izgrađena efikasna lokalna samouprava	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljena jedinica za upravljanje lokalnim razvojem u 2011. Godini • Uvedeni ISO standardi u lokalnu upravu do kraja 2012. Godine 	<ul style="list-style-type: none"> • Broj uposlenih u jedinici za upravljanjem lokalnim razvojem • Broj realizovanih projekata iz Strategije razvoja

		<ul style="list-style-type: none"> • Visina stranih investicijau realizaciju projekata • Dobiven sertifikat o uvođenju ISO standarda
5. Unapređena obrazovna infrastruktura, položaj mladih i NVO	<ul style="list-style-type: none"> • Do kraja 2015. Godine osigurana kontinuirana briga za mlade uvođenjem novih deficitarnih zanimanja u srednjoškolskom centru • Uspostavljen općinski centar za saradnju s mladima i NVO i uspostavljen Forum NVO do kraja 2011. Godine 	<ul style="list-style-type: none"> • -Stipendije za 50 učenika i studenata svake godine • Primljeno 10 VSS volontera u lokalnu upravu radi odrđivanja staža- Organizovan 1 sajam kreativnih ideja mladih, • Broj NVO projekata utrostručen do kraja 2015. Godine u odnosu na 2010. Godinu • Uvedena 3 nova deficitarna zanimanja u srednjoškolski centar.

4.3. Plan zaštite okoliša

4.3.1. Sektorsko fokusiranje

SWOT analiza sektora okoliša općine Bosanski Petrovac

U domenu zaštite okoliša općina Bosanski Petrovac posebnu pažnju treba da posveti maksimiziranju svojih najbitniji snaga koje se uključuju čisto i nezagadeno životno okruženje, bogato prirodno nasljeđe i postojanje planova koji u svom fokusu imaju ekološku dimenziju. Prilike se otvaraju kroz regionalnu i prekograničnu saradnju i iskorištavanje snaga u svrhu uspostavljanja turističke ponude zasnovane na prirodnom nasljeđu.

Općina treba da uloži napore na minimiziranju glavnih slabosti i prijetnji koje utiču na životnu sredinu. Najbitnije slabosti su uglavnom vezane uz nisku ekološku svijest i obrazovanost stanovništva, nizak nivo energetske efikasnosti i postojanje ekoloških problema kao što su divlje deponije. Najizraženije prijetnje predstavljaju nepoštovanje zakonske regulative u vezi sa zaštitom životne sredine i mali uticaj Općine na projekte viših nivoa koji mogu da se negativno odraze na životnu sredinu.

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none">❶ Čist i nezagaden vazduh❶ Nezagadeno zemljište❶ Visoka šumovitost❶ Bogata flora i fauna❶ Bogato prirodno nasljeđe (prašuma Lom, Grmeč)❶ Blizina nacionalnog parka Una❶ Niska gustina naseljenosti stanovništva❶ Selektivno prikupljanje otpada zastupljeno u velikom procentu❶ Očuvan okoliš❶ BEACON certifikat❶ Urađen LEAP❶ Urađen Strateški plan za vode i okolišnu sanitaciju	<ul style="list-style-type: none">❶ Nedovoljno razvijena ekološka svijest i nivo znanja❶ Nepostojanje monitoringa životne sredine❶ Manjak strategija, studija i projekata iz oblasti zaštite životne sredine❶ Nedostatak kvalitetnih programa❶ Nepostojanje prostorno – planske dokumentacije❶ Neaktivne NVO❶ Nepokrivenost dijela ruralnog područja kvalitetnim vodosnabdjevanjem❶ Neuspostavljanje zona sanitarne zaštite izvořišta❶ Nepostojanje uređaja za prečišćavanje otpadnih voda❶ Mali broj propisno izgrađenih septičkih jama❶ Nesanitarna opštinska deponija čvrstog otpada

	<ul style="list-style-type: none"> ◊ Divlje deponije ◊ Erozija kao posljedica sječe šuma ◊ Gubitak vode za piće ◊ Slabo korištenje alternativnih energetskih izvora ◊ Energetska neefikasnost
PRIlike	PRIjetnje
<ul style="list-style-type: none"> ❶ Regionalna sanitarna deponija u skladu sa Strategijom upravljanja otpadom u BiH ❶ Predpristupni fondovi EU ❶ Takse i tarife ❶ Prekogranična saradnja ❶ Razvoj turizma ❶ Razmjena pozitivnih iskustava sa drugim opštinama 	<ul style="list-style-type: none"> ❶ Nepoštivanje zakonske regulative u oblasti zaštite životne sredine ❶ Provođenje projekata na višim nivoima na koje općine nemaju uticaj ❶ Ranjivost podzemnih voda u kraškom području ❶ Globalni uticaj zagađenja ❶ Klimatske promjene ❶ Česte pojave nevremena sa štetnim posljedicama ❶ Globalna ekonomska kriza

U pogledu zaštite okoliša, razvojni tim općine Bosanski Petrovac odabrao je dva fokusa, u skladu sa nalazima socio-ekonomske i SWOT analize:

- efektuiranje alternativnih energetskih izvora – energije sunca, vjetra i biomase;
- očuvanje zdrave životne sredine uz stvaranje uslova za opstanak postojećih i privlačenje novih stanovnika Bosanskog Petrovca.

I ostala dva fokusa lokalnog razvoja čija se okosnica nalazi pretežno u sektoru ekonomskog razvoja su u vezi sa zaštitom okoliša:

- iskorištavanje velikog šumskog bogatstva kroz preradu i viši stepen finalizacije proizvoda od drveta;
- iskorištavanje turističkog potencijala, posebno za ski turizam, u kombinaciji sa proizvodnjom i plasmanom domaće hrane.

2.2.2 Operativni ciljevi zaštite životne sredine

Definisani su sljedeći ciljevi zaštite okoliša općine Bosanski Petrovac:

- 1. Cjelokupno stanovništvo općine pokriveno kvalitetnim vodosnabdjevanjem do 2015. Godine**
- 2. Regulisano 60 % otpadnih i oborinskih voda do 2014. Godine**
- 3. Sanirano 30 % devastiranog i degradiranog zemljišta do 2014. Godine**
- 4. Izrađena prostorno-planska dokumentacija i ekološka dokumentacija do 2012. Godine**

U skladu sa odabranim fokusima, težište trećeg strateškog cilja (3. Uspostavljeni mehanizmi energetske efikasnosti u javnom i privatnom sektoru) odnosi se na zaštitu okoliša.

Operativni cilj 1. Cjelokupno stanovništvo općine pokriveno kvalitetnim vodosnabdjevanjem do 2015. Godine i Operativni cilj 2. Regulisano 60% otpadnih i oborinskih voda do 2014. Godine doprinose realizaciji strateškog cilja:

- 1. Planski obrazovano stanovništvo i unapređena kompletna društvena infrastruktura u cilju povećanja kvaliteta života kako mlađih tako i starih grupa stanovništva,

Pored toga, ovi operativni ciljevi doprinose realizaciji jednog cilja iz sektora ekonomskog razvoja:

- 4. Razvijen zimski i lojni turizam

kao i jednog cilja sektora društvenog razvoja:

- 2. Unapređeno stanje zdravlja i socijalne sigurnosti stanovništva

Operativni cilj 3. Sanirano 30% devastiranog i degradiranog zemljišta do 2014. Godine. Uklonjene i sanirane divlje deponije u dvije mjesne zajednice do 2014. Godine

Sektorski cilj 3 također doprinosi realizaciji prvog i četvrtog strateškog cilja:

- 1. Planski obrazovano stanovništvo i unapređena kompletna društvena infrastruktura u cilju povećanja kvaliteta života kako mlađih tako i starih grupa stanovništva;
- 4. Razvijen i iskorišten turistički potencijal
-

kao i jednog cilja iz sektora društvenog i ekonomskog razvoja:

- 2. Unapređeno stanje zdravlja i socijalne sigurnosti stanovništva
- 4. Razvijen zimski i lovni turizam

Operativni cilj 4. Izrađena prostorno-planska dokumentacija i ekološka dokumentacija do 2012. Godine doprinosi realizaciji prvog strateškog cilja:

- 1. Planski obrazovano stanovništvo i unapređena kompletna društvena infrastruktura u cilju povećanja kvaliteta života kako mladih tako i starih grupa stanovništva

Ooperativni cilj 4 doprinosi realizaciji jednog cilja ekonomskog razvoja:

- 4. Razvijen zimski i lovni turizam

kao i dva cilja iz sektora društvenog razvoja:

- 3.Izgrađena efikasna lokalna samouprava
- 4. Unapređena obrazovna infrastruktura, položaj mladih i NVO

Integracija sa strateškim dokumentima viših nivoa

Najznačajniji strateški dokument iz oblasti životne sredine na nivou BiH je **Akcioni plan zaštite životne sredine Bosne i Hercegovine** (NEAP BiH). Osam prioritetnih oblasti NEAP-a su:

- vodni resursi / otpadne vode;
- održivi razvoj ruralnih područja;
- upravljanje životnom sredinom (informacioni sistem/integralno planiranje/edukacija);
- zaštita biološke i pejzažne raznolikosti;
- otpad / upravljanje otpadom;
- privreda / održivi razvoj privrede;
- javno zdravlje; i
- deminiranje.

Inače, oblasti «Zakonsko i institucionalno jačanje» i «Izrada dokumentacione osnove za planiranje i upravljanje životnom sredinom» su prepoznate kao uslov za implementaciju predviđenih aktivnosti u svim drugim oblastima.

Postoje **odredbe pojedinih zakona** iz oblasti okoliša koje postavljaju direktnе obaveze opština u smjeru pripremi i usvajanju planova u pojedinim oblastima okoliša – npr. Plan upravljanja otpadom, plan upravljanja okolišem (LEAP) i slično, od čega je općina Bosanski Petrovac do sada usvojila samo LEAP.

Operativni ciljevi općine Bosanski Petrovac su povezani sa oblastima Vodni resursi / otpadne vode (operativni ciljevi 1 i 2), Upravljanje životnom sredinom – informacioni sistem/integralno planiranje/edukacija (sektorski cilj 5), Otpad / upravljanje otpadom (sektorski cilj 3), Javno zdravlje

(strateški cilj koji je u direktnoj ili indirektnoj vezi sa svim operativnim ciljevima), te Zaštita biološke i pejzažne raznolikosti (operativni cilj 4).

Drugi značajan strateški dokument iz ove oblasti, a koji je trenutno u formi prijedloga pred Parlamentom Federacije, jeste **Strategija zaštite okoliša Federacije Bosne i Hercegovine**.

Operativni ciljevi su u skladu sa generalnim sadržajem prijedloga Strategije (smanjenje rizika po okoliš i zdravlje ljudi), te ciljem iz prijedloga Strategije – „održiva upotreba prirodnih resursa“. U skladu sa tim mogu se pomenuti određene pojedinačne veze sa sektorskim ciljevima. Tako npr. Sektorski cilj 3 je vezan sa strateškim ciljem 7 ovog dokumenta i ima vezu sa operativnim ciljem 7.1. – Smanjenje rizika po okoliš i zdravlje ljudi i uspostava prioritetne infrastrukture za integralno upravljanje otpadom, gdje je jedna od mjera – Ukloniti nelegalna odlagališta i sanirati područja na kojem su se nalazila.

Bosna i Hercegovina je pripremila **Prvi Nacionalni izvještaj za potrebe Okvirne Konvencije UN o promjeni klime** (UNFCCC), koji je Vijeće Ministara usvojilo u martu 2010, te se i ovaj dokument može smatrati obavezujućim. Projekti koji se odnose na uštedu energije, podizanje energetske efikasnosti i korištenja alternativnih izvora energije su u skladu sa obavezama BiH po ovom Izvještaju.

2.2.2 Programi, projekti i mjere

Radi realizacije plana zaštite životne sredine pripremljeno je 14 projekata grupisanih u 5 programa:

- **Program 1: Unapređenje vodosnabdijevanja** (veza sa strateškim ciljem 1 i operativnim ciljem 1 zaštite životne sredine);
- **Program 2: Regulisanje otpadnih voda** (veza sa strateškim ciljem 1 i operativnim ciljem 2 zaštite životne sredine);
- **Program 3: Uređenje korita i obala vodotoka** (veza sa strateškim ciljem 1 i operativnim ciljem 2 zaštite životne sredine);
- **Program 4: Unapređenje stanja šumskih ekosistema i sistema upravljanja otpadom** (veza sa strateškim ciljem 1 i 4 i operativnim ciljem 3 zaštite životne sredine);
- **Program 5: Izrada prostorno – planske i ekološke dokumentacije** (veza sa strateškim ciljem 1 i operativnim ciljem 5 zaštite životne sredine).

<p>Program 1: Unapređenje vodosnabdijevanja</p> <ul style="list-style-type: none">• Izgradnja vodovodne mreže u tri mjesne zajednice na zapadu općine• Povezivanje seoskih vodovoda mjesnih zajednica• Sanacija izvorišta Pećina• Sanacija izvorište Skakavac
<p>Program 2: Regulisanje otpadnih voda</p> <ul style="list-style-type: none">• Rekonstrukcija i izgradnja gradske kanalizacije• Izgradnja gradskog prečistača otpadnih voda
<p>Program 3: Uređenje korita i obala vodotoka</p> <ul style="list-style-type: none">• Uređenje vodotoka Japaga• Uređenje vodotoka Smoljanica• Uređenje vodotoka Skakavac
<p>Program 4: Unapređenje stanja šumskih ekosistema i sistema upravljanja otpadom</p> <ul style="list-style-type: none">• Uklanjanje i sanacija divljih deponija i obezbeđivanje saniranih područja• Pošumljavanje 5 ha ogoljelog šumskog zemljišta
<p>Program 5: Izrada prostorno-planske i ekološke dokumentacije</p> <ul style="list-style-type: none">• Izrada prostornog plana općine Bosanski Petrovac• Izrada Urbanističkog plana Bosanski Petrovac• Izrada općinskog plana upravljanja otpadom

PLAN ZAŠTITE I UNAPREĐENJA OKOLIŠA (2011 – 2015.)								
Projekti / mjere	Program	Veza sa strateškim i operativnim ciljevima	Orientacioni period realizacije					Nosilac implementacije
			2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	
3.1.1. Povezivanje seoskih vodovoda mjesnih Vođenica, Krnjeuša, Vrtoče	P1	SC 1 OC 1						Općina, MZ na zapadu općine
3.1.2. Rekonstrukcija vodovoda Bjelaj	P1	SC 1 OC 1						Općina, MZ, donatori
3.1.3. Sanacija izvorišta Pećina	P1	SC 1 OC 1						Općina, MZ Rašinovac
3.1.4. Sanacija izvorišta Skakavac	P1	SC 1 OC 1						Općina, MZ Suvaja
3.1.5 Rekonstrukcija vodovodne mreže 14. Septembar-Ploča, Novo naselje	P1	SC 1 OC 1						Općina, MZ
3.1.6 Rekonstrukcija vodovodne mreže Bahići i usputnih ulica	P1	SC 1 OC 1						Općina, MZ
3.1.7 Rekonstrukcija vodovodne mreže naselja Revenik	P1	SC 1 OC 1						Općina, MZ
3.1.8 Rekonstrukcija vodovodne mreže MZ Smoljana, proširenje dijela mreže naselja Latinović	P1	SC 1 OC 1						Općina, MZ

PLAN ZAŠTITE I UNAPREĐENJA OKOLIŠA (2011 – 2015.)									
Projekti / mjere	Program	Veza sa strateškim i operativnim ciljevima	Orijentacioni period realizacije					Nositelj implementacije	Ciljne grupe (korisnici)
			2011.	2012.	2013.	2014.	2015.		
3.1.9 Rekonstrukcija vodovodne mreže Dževvar-Dobro selo	P1	SC 1 OC 1						Općina, MZ	Mjesno stanovništvo
3.1.10 Izgradnja vodovoda za zaseok Bunara	P1	SC 1 OC 1						Općina, MZ	Mjesno stanovništvo
3.1.11 Vodovod Škrakića Brdo-Bukovača	P1	SC 1 OC 1						Općina, MZ	Mjesno stanovništvo
3.1.12 Izgradnja vodovodne mreže u selu Podsrnetica-Bravsko	P1	SC 1 OC 1						Općina, MZ	Mjesno stanovništvo
3.1.13 Sanacija izvorišta Ždribanovac i lokalnog vodovoda	P1	SC 1 OC 1						Općina, MZ	Mjesno stanovništvo
3.1.14 Postavljanje rasvjete u MZ Rašinovac	P1	SC 1 OC 1						Općina, MZ	Mjesno stanovništvo
3.1.15 Projekat osvjetljenja saobraćajnice Energopetrol-Škrakića brdo	P1	SC 1 OC 1						Općina, MZ	Mjesno stanovništvo
3.1.16 Projekat proširenja javne rasvjete u ilične rasvjete, krak ulice Omladinska	P1	SC 1 OC 1						Općina, MZ	Mjesno stanovništvo
3.1.17 Sanacija izvorišta Šekovac	P1	SC 1 OC 1						Općina, MZ	Mjesno stanovništvo
3.1.18 Izgradnja vodovoda	P1	SC 1 OC 1						Općina, MZ	Mjesno

PLAN ZAŠTITE I UNAPREĐENJA OKOLIŠA (2011 – 2015.)								
Projekti / mjere	Program	Veza sa strateškim i operativnim ciljevima	Orijentacioni period realizacije					Nositelj implementacije
			2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	
Smoljana-Kapljuh								stanovništvo
3.2.1. Rekonstrukcija i izgradnja gradske kanalizacije	P2	SC 1 OC 2						Općina, Javno komunalno preduzeće
3.2.2. Izgradnja gradskog prečistača otpadnih voda	P2	SC 1 OC 2						Općina, Javno komunalno preduzeće
3.2.3 Izgradnja gradskog parkinga ma mjestu zelene pijace	P2	SC 1 OC 2						Općina
3.2.4 Asfaltiranje izlaznih ulica i sanacija postojećeg izlaza u MZ Grad 2	P2	SC 1 OC 2						Općina
3.2.5 Asfaltiranje puta Dževar-Put Avnoja	P2	SC 1 OC 2						Općina
3.2.6 Izgradnja kanalizacione mreže MZ Rašinovac	P2	SC 1 OC 2						Općina, Javno komunalno preduzeće
3.2.7 Elektrifikacija sela Prkos-Oraško brdo	P2	SC 1 OC 2						Općina. El-distribucija
3.2.8 Sanacija međuentitetskog puta Bos.Petrovac-Drinić	P2	SC 1 OC 2						Općina
3.2.9 Projekat asfaltiranja alternativnog pravca dio ulice Safeta Hidića	P2	SC 1 OC 2						Općina
3.2.10 Gradsko groblje	P2	SC 1 OC 2						Općina

PLAN ZAŠTITE I UNAPREĐENJA OKOLIŠA (2011 – 2015.)									
Projekti / mjere	Program	Veza sa strateškim i operativnim ciljevima	Orijentacioni period realizacije					Nositelj implementacije	
			2011.	2012.	2013.	2014.	2015.		
3.2.11 Izgradnja gradskog mezarja	P2	SC 1 OC 2						Općina	Stanovništvo
3.2.12 Rekonstrukcija puta Bahići i usputnih ulica	P2	SC 1 OC 2						Općina	Stanovništvo
3.2.13 Asfaltiranje lokalnog puta Duliba-Krivaja	P2	SC 1 OC 2						Općina	Stanovništvo
3.2.14 Asfaltiranje puta Vrtoče-Bjelaj	P2	SC 1 OC 2						Općina	Stanovništvo
3.2.15 Asfaltiranje lokalnog puta Batak-Tavani	P2	SC 1 OC 2						Općina	Stanovništvo
3.2.16 Izgradnja trotoara u UL. Didovići od crkve do Škrakića brda	P2	SC 1 OC 2						Općina	Stanovništvo
3.2.17 Izgradnja sportskog terena Krnjeuša	P2	SC 1 OC 2						Općina, MZ Krnjeuša	Stanovništvo MZ Krnjeuša
3.2.18 Uređenje i otklanjanje kanalizacione mreže u dvorištima zgrada ul. Safeta Hidića 41 i 43	P2	SC 1 OC 2						Općina, Javno komunalno preduzeće	Stanovništvo gradskog područja
3.2.19 Rekonstrukcija i asfaltiranje puta Zadružna štala-Crkva Busije	P2	SC1 OC2						Općina, Donatori	Stanovništvo MZ Bjelaj
3.2.20 Rekonstrukcija i asfaltiranje puta Džamija Potočine-Pogled Gečat mljekara	P2	SC1 OC2						Općina, Donatori	Stanovništvo MZ Bjelaj
3.3.1. Uređenje vodotoka Japaga	P3	SC 1 OC 2						Općina, Komunalno	Mjesno stanovništvo
3.3.2. Uređenje vodotoka Smoljanica	P3	SC 1 OC 2						Općina, Mjesna zajednica Smoljanica	Stanovništvo u blizini Smoljanice

PLAN ZAŠTITE I UNAPREĐENJA OKOLIŠA (2011 – 2015.)									
Projekti / mjere	Program	Veza sa strateškim i operativnim ciljevima	Orijentacioni period realizacije					Nosilac implementacije	Ciljne grupe (korisnici)
			2011.	2012.	2013.	2014.	2015.		
3.3.3. Uređenje vodotoka Skakavac	P3	SC 1 OC 2						Općina, Mjesna zajednica Suvaja	Stanovništvo u blizini Skakavca
3.4.1. Uklanjanje i sanacija divljih deponija na području svih MZ i obezbjeđivanje saniranih područja	P4	SC 1 OC 3						Općina, mjesne zajednice	Mjesno stanovništvo
3.6.1. Izrada Prostornog plana općine Bosanski Petrovac	P5	SC 1 OC 5						Općina	Stanovništvo svih dobnih skupina
3.6.2. Izrada Urbanističkog plana Bosanski Petrovac	P5	SC 1 OC 5						Općina	Stanovništvo svih dobnih skupina
3.6.3. Izrada općinskog plana upravljanja otpadom	P5	SC 1 OC 5						Općina	Stanovništvo svih dobnih skupina

Prioritetni projekti i mjere za koje postoje razrađeni projektni obrasci označeni su **masnim slovima**.

Najznačajnije inicijative međuopćinske saradnje su:

- Uspostavljanje vodozaštitnih zona za izvorište Sanica (u saradnji sa općinama Ključ i Sanski Most),
- Regionalna sanitarna deponija za regiju Bihać (u saradnji sa općinama Bihać, Cazin, Velika Kladuša, Bužim, Bosanska Krupa i Drvar),
- Uspostavljanje parka prirode Grmeč (u saradnji sa opština Sanski Most i Bosanska Krupa),
- Zaštita strogog prirodnog rezervata - prašume Lom (u saradnji sa opština Drvar i Petrovac),
- Zajednički međuopćinski programi edukacije stanovništva u oblasti životne sredine (u saradnji sa općinama Bihać, Bosanska Krupa, Drvar, Sanski Most, Ključ i Petrovac).

2.2.2 Procjena očekivanih ishoda sa indikatorima

Naredna tabela daje pregled najbitnijih indikatora na nivou operativnih ciljeva plana zaštite životne sredine općine Bosanski Petrovac.

Operativni ciljevi razvoja i unapređenja životne sredine	Indikatori na nivou operativnog cilja	Indikatori na programsko-projektnom nivou
1. Pokrivanje kvalitetnim vodosnabdijevanjem cijelog stanovništva općine do 2015. Godine	<ul style="list-style-type: none"> Svi stanovnici općine imaju pristup kvalitetnim uslugama vodosnabdijevanja do 2015. Godine 	<ul style="list-style-type: none"> Izgrađena vodovodna mreža u preostale tri MZ Povezani seoski vodovodi mjesnih zajednica Vođenica, Krnješa i Vrtoče Rekonstruirana vodovodna mreža MZ Bjelaj
2. Regulisano 60% otpadnih i oborinskih voda do 2014. Godine	<ul style="list-style-type: none"> Rekonstruirana i izgrađena kanalizaciona mreža na kompletnom području grada, Izgrađen prečišćivač otpadnih voda 	<ul style="list-style-type: none"> Izgrađena kanalizaciona mreža na području grada Gradska domaćinstva uvezana u kanalizacioni sistem Povećano zadovoljstvo građana
3. Sanirano 30% devastiranog i degradiranog zemljišta do 2014. Godine	<ul style="list-style-type: none"> Sanirane divlje deponije na području svih MZ-a do 2014. Godine Pošumljeno 5 ha zemljišta 	<ul style="list-style-type: none"> Smanjen rizik od zagađivanja vode, vazduha i zemljišta Obezbeđena područja za sanaciju otpada
4. Izrađena prostorno – planska dokumentacija i ekološka dokumentacija do 2012. Godine	<ul style="list-style-type: none"> Urađeni Prostorni i Urbanistički plan općine Bosanski Petrovac do 2012. Godine Izrađena ekološka dokumentacija (urađen općinski plan upravljanja otpadom) Povećano zadovoljstvo građana 	<ul style="list-style-type: none"> Provedene rasprave na prostorni plan Povećan stepen zadovoljstva građana sa prostornim uređenjem općine Povećano zadovoljstvo građana

5. Operativni dio

5.1. Plan implementacije integrisane strategije razvoja

5.1.1. Orijentacioni pregled prioritetnih projekta i mjera za period od tri godine

Plan implementacije 2011 – 2013							
Projekti / mjere	Program	Veza sa strateškim i ciljevima	Orijentacioni period realizacije			Nosilac implementacije	Ciljne grupe (korisnici)
			2011	2012	2013		
Sektor 1: Ekonomski razvoj							
1.1.1 Reaktiviranje opštinskog udruženja drvoprerađivača	P1	SC2, OC 3				Udruženje drvoprerađivača	Drvoprerađivači
1.1.2 Mjera: Poticaji preduzećima iz drvoprerađivačkog sektora za (novo) zapošljavanje	P1	SC2, OC 3				Općina Bosanski Petrovac	Poduzetnici drvoprerađivačkog sektora
1.1.3 Mjera: Finansiranje prekvalifikacija i dokvalifikacija za potrebe drvoprerađivačkog sektora	P1	SC2, OC 3				Udruženje drvoprerađivača I poduzetnici	Nezaposlena lica
1.1.4 Mjera: Oslobađanje plaćanja naknada za nove investicije u drvoprerađivačkom sektoru – finalizacija	P1	SC2, OC 3				Općina Bosanski Petrovac	Preduzetnici
1.2.1 Digitalizacija poljoprivrednih parcela u okviru organizacije katastra	P2	SC2, SC1; OC2, OC1				Općina Bosanski Petrovac	Poljoprivredni proizvođači
1.2.2 Analiza potreba za obukom i organizovanje obuke poljoprivrednih proizvođača	P2	SC2, SC1; OC2, OC1				Općina Bosanski Petrovac	Poljoprivredni proizvođaci i udruženje poljoprivrednika

1.2.3 Mjera: Podsticaj proizvođačima silaze, DTS i krmnog bilja (radi povećanja obima proizvodnje i povećanja kvaliteta mlijeka)	P2	SC2, SC1; OC2, OC1				Općina Bosanski Petrovac	Poljoprivredni proizvođači
1.2.5 Privlačenje investicija radi otvaranja otkupne stanice / pogona za preradu voća i kapaciteta za skladištenje žitarica	P2	SC2, SC1; OC2, OC1				Poljoprivredne zadruge	Poljoprivredni proizvođači
1.2.7 Mjera: Subvencije certificiranim organskim proizvođačima	P2	SC2, SC1; OC2, OC1				Općina bosanski Petrovac	Organski proizvođači
1.2.8 Intenziviranje proizvodnje mlijeka i mesa	P2	SC2; SC1; OC2; OC1				Općina Bosanski Petrovac I donatori	Poljoprivredni proizvođači
1.2.9 Podrška podizanju novih zasada jagodičastog voća	P2	SC2; SC1 OC2; OC1				Općina Bosanski Petrovac I viši nivoi	Poljoprivredni proizvođači
1.2.10 Razvoj i promocija poljoprivredno-prehrambenih proizvoda	P2	SC2; SC1 OC2; OC1				Općina Bosanski Petrovac	Udruženja i poljoprivredni proizvođači
1.3.1 Identifikacija potreba za obukom i organizovanje obuke preduzetnika	P3	SC2, SC1; OC3				Udruženje poduzetnika	Poduzetnici
1.3.2 Formiranje opštinskog KGF za preduzetnike i preduzeća	P3	SC2, SC1; OC3				Općina Bosanski Petrovac	MSP i partnerske finansijske institucije
1.3.3 Uspostavljanje poslovnog inkubatora	P3	SC2, SC1; OC3				Općina Bosanski Petrovac I NVO	MSP
1.3.4 Otvaranje poslovne zone	P3	SC2, SC1; OC3				Općina	Potencijalni investitori

1.4.2 Deminiranje i elektrifikacija Centra Oštrelj	P4	SC4; OC 4				Općina Bosanski Petrovac	Potencijalni investitori
1.4.5 Priprema analize potencijala seoskog turizma	P4	SC4; OC 4					Seoska domaćinstva
1.4.6 Seoski turizam u Bosanskom Petrovcu	P4	SC4: OC4				Općina Bosanski Petrovac I NVO	Seoska domaćinstva - žene
1.4.7 Izletište sa otvorenim bazen Skakavac	P4	SC4: OC4				Općina Bosanski Petrovac	Turisti
1.4.8 Projekat sanacije izvorišta Pećina sa bazenom	P4	SC4: OC4				Općina Bosanski Petrovac	Turisti
1.4.9 Formiranje turističke zajednice	P4	SC4: OC4				Općina Bosanski Petrovac	Turisti
1.4.11 Petrovačke manifestacije	P4	SC4: OC4				Općina Bosanski Petrovac	Prizvođači I turisti
1.5.1 Finalizacija ispitivanja potencijala za proizvodnju energije iz vjetra i sunčeve energije	P5	SC3; OC 5				Općina Bos.Petrovac i potencijalni investitori	Investitori
1.5.2 Dodjeljivanje koncesija za proizvodnju vjetroenergije	P5	SC3; OC 5				Kantonalno ministarstvo	Investitori
1.5.3 Edukacija poljoprivrednika: Energetska efikasnost na farmama	P5	SC3; OC 5				Udruženje poljoprivrednika	Seoska gazdinstva

Sektor 2: Društveni razvoj						
2.1.1 Izrada socijalne karte ruralnih područja	P1	SC 1, OC2				Općina Bosanski Petrovac Seosko stanovništvo
2.1.2 Otvaranje dnevnog centra sa javnom kuhinjom	P1	SC 1, OC2				Općina, Centar za socijalni rad Socijalno ugrožene kategorije stanovništva
2.1.3 Privlačenje investitora za izgradnju staračkog doma	P1	SC1, OC2				Općina Stanovništvo (stara populacija)
2.2.1 Mjera: Uvođenje jednokratne pomoći porodiljama i novjenčanim mladim parovima	P2	SC 1, OC2				Općina, Zavod za zapošljavanje, Zavod za zdravstvo Oorodilje i novovjenčani mлади парови
2.2.2 Mjera: Stambeno zbrinjavanje novjenčanih mlađih parova	P2	SC1, OC2				Općina Novjenčani mlađih parova
2.2.3. Rekonstrukcija stambenog fonda i infrastrukture za povratnike na području općine.	P2	SC1, OC2				Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, Državna komisija za izbjeglice i raseljene osoba, Općina Izbjeglice i raseljena lica
2.2.4 Obezbeđenje posjeta zdravstvenih radnika porodiljama u prva tri mjeseca nakon poroda	P2	SC1, OC2				Općina, Dom zdravlja Porodilje
2.2.5 Sanacija krova i fasade dječijeg vrtića	P2	SC1, OC2				JU „Dječiji vrtić“ Djeca i zaposleni u vrtiću
2.3.1 Sanacija zgrade spomen muzeja „Jovan Bijelić“	P3	SC 1, OC3				Općina Građani
2.3.3 Opremanje Doma kulture	P3	SC1, OC3				Općina, JU Građani

						"Centar za kulturu"	
2.3.4 Rekonstrukcija starog grada Bjelaj	P3	SC1, OC3				Općina, JU CZK	Građani
2.4.1 Sanacija sportske dvorane SŠC	P4	SC1, 2, OC5				JU SŠC	Učenici, građani
2.4.2 Definisanje potreba za obrazovnim profilima u saradnji između Općine, zavoda za zapošljavanje i MSŠ	P4	SC1,2, OC 5				Općina, Zavod za zapošljavanje, MSŠ	Učenici, mladi
2.4.3 Mjera: Stipendiranje učenika i studenata u skladu sa potrebama zajednice	P4	SC1,2, OC5				Općina, davalac stipendija, MSŠ i OŠ	Učenici, studenti
2.4.4 Organizovanje sajma kreativnih ideja mladih	P4	SC1,2,5 OC5				Općina, JU CZK	Mladi
2.5.1 Izrada općinske strategije komuniciranja	P4	SC1,2,3, OC4				Općina	Korisnici usluga
2.5.2 Uspostavljanje kancelarije za upravljanje razvojem	P5	SC1,2,3 OC 4				Općina	Korisnici usluga
2.5.3 Uspostavljanje općinskog servisnog centra za saradnju s mladima i NVO	P5	SC1,2,3 OC4				Općina	Korisnici usluga
2.5.4 Uvođenje ISO standarda u općinskoj upravi	P5	SC1,2,3 OC4				Općina, donatori	Korisnici usluga
Sektor 3: Zaštita okoliša							
3.1.1. Izgradnja vodovodne mreže u tri mjesne zajednice na zapadu općine	P1	SC 1; OC 1				Općina Bosanski Petrovac, MZ na zapadu općine	Stanovništvo MZ na zapadu Općine
3.1.2. Povezivanje seoskih vodovoda	P1	SC 1; OC 1				Općina	Stanovništvo MZ

mjesnih zajednica						Bosanski Petrovac, MZ	
3.1.3. Sanacija izvorišta Pećina	P1	SC 1; OC 1				Općina Bosanski Petrovac, MZ Rašinovac	Mjesno stanovništvo
3.1.4. Sanacija izvorišta Skakavac	P1	SC 1; OC 1				Općina Bosanski Petrovac, MZ Suvaja	Mjesno stanovništvo
3.2.1. Rekonstrukcija i izgradnja gradske kanalizacije	P2	SC 1; OC 2				Općina Bosanski Petrovac, JKP	Stanovništvo gradskog područja
3.2.2. Izgradnja gradskog prečistača otpadnih voda	P2	SC 1; OC 2				Općina Bosanski Petrovac, JKP	Stanovništvo gradskog područja
3.3.1. Uređenje vodotoka Japaga	P3	SC 1; OC 2				Općina Bosanski Petrovac, JKP	Stanovništvo naseljeno u blizini vodotoka Japaga
3.3.2. Uređenje vodotoka Smoljanica	P3	SC 1; OC 2				Općina Bosanski Petrovac, MZ Smoljana	Stanovništvo naseljeno u blizini vodotoka Smoljanica
3.3.3. Uređenje vodotoka Skakavac	P3	SC 1; OC 2				Općina Bosanski Petrovac, MZ Suvaja	Stanovništvo naseljeno u blizini vodotoka Skakavac
3.4.1. Uklanjanje i sanacija divljih deponija na području svih MZ-ja obезbjedivanje saniranih područja	P4	SC 1; OC 3				Općina Bosanski Petrovac, MZ	Mjesno stanovništvo
3.5.1. Izrada Prostornog plana općine Bosanski Petrovac	P5	SC 1; OC 5				Općina Bosanski	Građani

					Petrovac	
3.5.2. Izrada Urbanističkog plana Bosanski Petrovac	P5	SC 1; OC 5			Općina Bosanski Petrovac	Gradići
3.5.3. Izrada općinskog plana upravljanja otpadom	P5	SC 1; OC 5			Općina Bosanski Petrovac	Gradići

5.1.2. Indikativni finansijski plan za period od tri godine

Indikativni finansijski plan za period 2011-2013.														
R.br.	Projekat/mjer a	Procjenjena vrijednost	Procjena finansiranja iz općinskog budžeta (KM)				Procjenjeno finansiranja iz ostalih izvora (KM)							
			2011	2012	2013	Total	Kredit	USK / FBH	Država	JP	Privat. izvori	IPA	Donatori	Ostalo
Sektor 1. Ekonomski razvoj														
1	1.1.1 Reaktiviranje opštinskog udruženja drvoprerađivača	10000						2.000			8000			
2	1.1.2 Mjera: Poticaji preduzećima iz drvoprerađivačkog sektora za (novo) zapošljavanje	108000	18000	18000	18000	54000			54000					
3	1.1.4 Mjera: Oslobođanje plaćanja naknada za nove investicije u drvoprerađivačkom sektoru - finalizacija	5000		5000		5000								
4	1.2.1 Digitalizacija poljoprivrednih parcela u okviru organizacije katastra	30000	10000	10000	10000	30000								

5	1.2.2 Analiza potreba za obukom i organizovanje obuke poljoprivrednih proizvođača	30000	2000	2000	2000	6000		6000					12000	6000
6	1.2.3 Mjera: Podsticaj proizvođačima silaže, DTS i krmnog bilja (radi povećanja obima proizvodnje i povećanja kvaliteta mlijeka)	20000	6000	6500	7500	20000								
7	1.2.4 Reaktiviranje stočne pijace	20000								20000				
8	1.2.5 Privlačenje investicija radi otvaranja otkupne stanice / pogona za preradu voća i kapaciteta za skladištenje žitarica	9000	3000	3000	3000	9000								
9	1.2.6 Certifikacija poljoprivrednih (organskih) proizvoda	66000	2000	2000	2000	6000		18000			20000			12000
10	1.2.7 Mjera: Subvencije certificiranim organskim proizvođačima	6000			2000	2000					4000			
11	1.2.8 Intenziviranje proizvodnje mlijeka i mesa	150000						50000			70000		30000	
12	1.2.9 Podrška	7000	3500	3500		7000								

	podizanju novih zasada jagodičastog voća												
13	1.2.10 Razvoj i promocija poljoprivredno-prehrabrenih proizvoda	10000						5000			5000		
14	1.3.1 Identifikacija potreba za obukom i organizovanje obuke preduzetnika	30000	2000	2000	2000	6000		6000				12000	600 0
15	1.3.2 Formiranje opštinskog KGF za preduzetnike i preduzeća	100000	10000	45000	45000	100000							
16	1.3.3 Uspostavljanje poslovnog inkubatora	250000	10000	20000	20000	50000				200000			
17	1.3.4 Otvaranje poslovne zone	15000	5000	5000	5000	15000							
18	1.4.1 Priprema studije izvodljivosti sa planom investicija za zimski rekreacioni Centar Oštrelj	50000		30000	20000	50000							
19	1.4.2 Deminiranje i elektrifikacija Centra Oštrelj	255000	180000			180000		17000				45000	130 00
20	1.4.3 Promocija prema potencijalnim investitorima	10000	5000	5000		10000							
21	1.4.4 Promocija	10000	1000	1000	1000	3000				1000			200

	lovnog turizma												0
22	1.4.5 Priprema analize potencijala seoskog turizma	50000	2000	2000	2000	6000		10000		30000		4000	
23	1.4.6 Seoski turizam u Bosanskom Petrovcu	50000	5000	5000	5000	15000				20000		10000	500 0
24	1.4.7 Izletište sa otvorenim bazen Skakavac	30000								15000	15000		
25	1.4.8 Projekat sanacije izvorišta Pećina sa bazenom	15000	5000			5000				5000		5000	
26	1.4.9 Formiranje turističke zajednice	10000		5000	5000	10000							
27	1.4.10 Uređenje Medenog polja kao ciljane turističke destinacije	50000	1000	5000	5000	11000				29000		5000	500 0
28	1.4.11 Petrovačke manifestacije	33000	5000	5000	5000	15000		10000		3000		5000	
29	1.4.12 Obnova uskotračne pruge na Oštrelju	2000000						200000				300000	150 000 0
30	1.5.1 Finalizacija ispitivanja potencijala za proizvodnju energije iz vjetra i sunčeve energije	50000								50000			
31	1.5.2 Dodjeljivanje koncesija za proizvodnju vjetroenergije	U nadležnost i Kantona											
32	1.5.3 Edukacija	90000	3000	3000	3000	9000				60000		21000	

	poljoprivrednika: Energetska efikasnost na farmama													
33	1.5.4 Istraživanje mogućnosti eksploatacije postojećih rudnih nalazišta	50000						40000			10000			
	Ukupno za sektor ekonomskog razvoja	3619000	278500	183000	162500	624000	0	364000	54000	35000	530000	0	449000	15490 00

Sektor 2. Društveni razvoj

1	2.1.1 Izrada socijalne karte ruralnih područja	6000	4000			4000		2000						
2	2.1.2 Otvaranje dnevnog centra sa javnom kuhinjom	10000	4000			4000					1000		5000	
3	2.1.3 Privlačenje investitora za izgradnju staračkog doma	50000			10000	10000		10000					10000	200 00
4	2.2.2 Mjera: Stambeno zbrinjavanje novovjenčanih mladih parova	50000			10000	10000		10000					20000	100 00
5	2.2.3. Rekonstrukcija stambenog fonda i infrastrukture za povratnike na području općine.	11998	1849	3699	6450	11998		11998						
6	2.2.4 Obezbjedjenje posjeta zdravstvenih radnika porodiljama u	10000		5000		5000		5000						

	prva tri mjeseca nakon poroda												
6	2.2.5 Sanacija krova i fasade dječjeg vrtića	50000	15000			15000		25000					10000
8	2.2.6 Stavljanje gradskog bazena u funkciju	10000			30000	30000		30000					20000 200 00
9	2.3.1 Sanacija zgrade spomen muzeja „Jovan Bijelić“	25000	12500			12500		6250					6250
10	2.3.2 Pokretanje likovne kolonije „Jovan Bijelić“	5000								5000			
11	2.3.3 Opremanje Doma kulture	60000	10000	9000		19000		19000			6000		16000
12	2.3.4 Rekonstrukcija starog grada Bjelaj	15500			3100	3100		10850			1550		
13	2.3.5 Sanacija i uređenje Kulin Kapetanove kule Prkos	16000						4800			3200		800 0
14	2.3.6 Sanacija spomen kuće Ahmeta Hromadžića	21000		6300		6300		12600			2100		
15	2.4.1 Sanacija sportske dvorane SSC	30000	5000			5000				15000			10000
16	2.4.2 Definisanje potreba za obrazovnim profilima u saradnji između Općine, Zavoda za	5000		2000		2000							3000

	zapošljavanje i MSŠ													
17	2.4.3 Mjera: Stipendiranje učenika i studenata u skladu sa potrebama zajednice	30000	10000	10000	10000	30000								
18	2.4.4 Organizovanje sajma kreativnih ideja mladih	3000						1000						200 0
19	2.5.1 Izrada općinske strategije komuniciranja	1000	1000			1000								
20	2.5.2 Uspostavljanje kancelarije za upravljanje razvojem	5000	2000			2000								300 0
21	2.5.3 Uspostavljanje općinskog servisnog centra za saradnju s mladima i NVO	10000			5000	5000								500 0
22	2.5.4 Uvođenje ISO standarda u općinskoj upravi	25000			5000	5000		10000					5000	500 0
	Ukupno za sektor društvenog razvoja	449498	65349	45999	79550	180898	0	153498	5000	20000	13850	0	105250	7300 0
Sektor 3: Zaštita okoliša														
1	3.1.1. Izgradnja vodovodne mreže u tri mjesne zajednice na zapadu općine i povezivanje seoskih vodovoda mjesnih zajednica	120000	10000	10000	10000	30000		90000						

2	3.1.2. Rekonstrukcija vodovodne mreže Bjelaj	100000	30000	20000		50000						50000	
3	3.2.1. Rekonstrukcija i izgradnja gradske kanalizacije	4813000					331300 0					1000000	5000 00
4	3.2.2. Izgradnja gradskog prečistača otpadnih voda	1000000											10000 00
5	3.2.3. Izrada Poslovna zona Gorinčani	500000	100000	100000	50000	250000						250000	
6	3.2.4. Izgradnja tržnog centra	150000	10000	10000	10000	30000						120000	
7	3.3.1. Uređenje vodotoka Japaga	13000	2000			2000		10000				1000	
8	3.3.2. Uređenje vodotoka Smoljanica	15000	3000			3000		10000				2000	
9	3.3.3. Uređenje vodotoka Skakavac	25000	2000	5000	5000	12000		3000		10000			
10	3.4.1. Uklanjanje i sanacija divljih deponija na području MZ-ca i obezbjedivanje saniranih područja	60000	20000	20000	20000	60000							
11	3.6.1. Izrada Prostornog plana	120000	50000	50000		100000		20000					

	općine Bosanski Petrovac												
12	3.6.2. Izrada Urbanističkog plana Bosanski Petrovac	130000				70000		30000					
13	3.6.3. Izrada općinskog plana upravljanja otpadom	15000	5000	5000	5000	15000							
	Ukupno za sektor zaštite životne sredine	7061000	232000	220000	100000	622000	3313000	163000	0	10000	373000	1000000	10500 00
	Ukupno za Strategiju razvoja	11117500	574000	445300	335600	1414900	3313000	668500	59000	65000	916850	1000000	16042 50
													5300 00

Za projekte ekonomskog razvoja u trogodišnjem periodu implementacije strategije razvoja potrebno je izdvojiti sredstva u iznosu od 3,6 miliona KM. Procjena je da će u trogodišnjem periodu implementacije strategije biti neohpodno iz općinskog budžeta izdvojiti oko 624.000 KM. U 2011. godini ovaj iznos je najveći i iznosi oko 278.500 KM, a u druge dvije se smanjuje tako da u 2012. godini iznosi oko 183.000 KM a u 2013. godini oko 162.500 KM. Uspješnost realizacije strategije razvoja zavisi od višegodišnjeg planiranja budžeta Općine i izdvajanja sredstava u budžetu za realizaciju strategije razvoja. Iz ostalih izvora za realizaciju strategije u trogodišnjem periodu potrebno je izdvojiti 3 miliona KM. Najveći dio se očekuje iz donatorskih sredstava (bilo da je u pitanju IPA ili neki drugi donatori) i obezbjeđivanje ovih sredstava zavisi od razvojnih kapaciteta općine ili organizacije lokalne uprave za upravljanje razvojem kao i kapaciteta općine za pripremu i implementaciju razvojnih projekata.

Za projekte društvenog razvoja, u trogodišnjem periodu implementacije strategije razvoja, potrebno je izdvojiti sredstva u iznosu od 449.498 KM. Procjena je da će u trogodišnjem periodu implementacije strategije biti neohpodno iz općinskog budžeta izdvojiti 168.900 KM. Uspješnost realizacije strategije razvoja zavisi od višegodišnjeg planiranja budžeta Općine i izdvajanja sredstava u budžetu za realizaciju strategije razvoja. Iz ostalih izvora za realizaciju strategije u trogodišnjem periodu potrebno je izdvojiti 268.600 KM. Obezbeđivanje ovih sredstava zavisi od razvojnih kapaciteta općine ili organizacije lokalne uprave za upravljanje razvojem, kao i kapaciteta općine pripremu i implementaciju razvojnih projekata.

Za projekte zaštite životne sredine, u trogodišnjem periodu implementacije strategije razvoja, potrebno je izdvojiti sredstva u iznosu od 7,061 miliona KM. Procjena je da će u trogodišnjem periodu implementacije strategije biti neohpodno iz općinskog budžeta izdvojiti 622.000 KM. Uspješnost realizacije strategije razvoja zavisi od višegodišnjeg planiranja budžeta Općine i izdvajanja sredstava u budžetu za realizaciju strategije razvoja. Iz ostalih izvora za realizaciju strategije u trogodišnjem periodu potrebno je izdvojiti 6,5 miliona KM. Obezbeđivanje ovih sredstava zavisi od razvojnih kapaciteta općine ili organizacije lokalne uprave za upravljanje razvojem, kao i kapaciteta općine pripremu i implementaciju razvojnih projekata. Na raspolaganju će, uz općinski budžet te fondove na nivou FBiH i BiH, stajati sve više izvora finansiranja razvojnih projekata, od predpristupnih fondova EU, drugih međunarodnih fondova i izvora (kao što je Svjetska banka ili Evropska banka za obnovu i razvoj), bilateralni donatori i izvori finansiranja, privatni sektor kroz projekte javno-privatnog partnerstva, itd. Ključni uslov za dobijanje sredstava za finansiranje razvojnih projekata biće njihova opravdanost (ne samo ekomska, već i društvena i ekološka), pripremljenost u skladu sa kompleksnim zahtjevima i visokim standardima EU, te transparentnost i efikasnost u njihovoj realizaciji.

BiH ima trenutno na raspolaganju IPA II fond (za prekograničnu saradnju), a kad dobije status kandidata biće joj na raspolaganju i IPA III (za izgradnju konkurentnosti, saobraćaj i **ekologiju**), IPA IV (za razvoj ljudskih resursa), te IPA V (za ruralni razvoj).

5.2. Akcioni plan za projekte koji se implementiraju u prvoj godini

Akcioni plan za 2011. godinu						
Projekti / mjere	Program	Veza sa strateškim i operativnim ciljevima	Osnovne informacije za praćenje		Nosioci implementacije	Vrijednost projekta
			Indikatori	Trajanje		
Sektor 1: Ekonomski razvoj						
1.1.1 Reaktiviranje općinskog udruženja drvoprerađivača	P1	SC2, OC 3	<ul style="list-style-type: none"> Izbor predsjednika udruženja I kooptiranje novih članova Izrada strategije razvoja drvoprerađivača 	februar - decembar	Udruženje drvoprerađivača	3.000,00
1.1.2 Mjera: Poticaji preduzećima iz drvoprerađivačkog sektora za (novo) zapošljavanje	P1	SC2, OC 3	<ul style="list-style-type: none"> Broj novouposlenih 	juni - decembar	Udruženje drvoprerađivača	36.000,00
1.2.1 Digitalizacija poljoprivrednih parcela u okviru organizacije katastra	P2	SC2, SC1; OC2, OC1	<ul style="list-style-type: none"> Identifikacija poljoprivrednog područja 	januar - decembar	Općina Bosanski Petrovac, Federalna uprava za geodetske poslove	10.000,00
1.2.2 Analiza potreba za obukom i organizovanje obuke poljoprivrednih proizvođača	P2	SC2, SC1; OC2, OC1	<ul style="list-style-type: none"> Provodenje ankete za potrebama edukacije Izrada plana edukacije Odabir tema za edukaciju Izbor predavača za organ.predavanja 	januar - decembar	Općina Bosanski Petrovac Poljoprivredni zavod USK-a	10.000,00

Акциони план за 2011. годину						
Пројекти / мјере	Програм	Веза са стратешким и оперативним циљевима	Основне информације за праћење		Носиоци реализације	Вредност пројекта
			Индикатори	Траjanje		
			<ul style="list-style-type: none"> • Организовање предавања • Евалуација 			
1.2.3 Мјера: Подстичај производаčима силаže, DTS и крмног биља (ради повећања обима производње и повећања квалитета млека)	P2	SC2, SC1; OC2, OC1	<ul style="list-style-type: none"> • Организовање предавања • Одабир корисника за подизање огледних парцела • Подизање огледних парцела • Праћење и анализа постигнутих резултата у млекарству • Евалуација 	јануар - децембар	Опćина Босански Петровац	6.000,00
1.2.4 Реактивирање сточне пижаче	P2	SC2, SC1; OC2, OC1	<ul style="list-style-type: none"> • Анализа постојећег стања • Израда анкете • Набавка опреме 	фебруар - децембар	d.o.o Комунално	10.000,00
1.2.5 Привлачење инвестиција ради отварања окупне станице / погона за прераду воћа I капацитета за складиштење јитарика	P2	SC2, SC1; OC2, OC1	<ul style="list-style-type: none"> • Анимирање полjoprivrednih производаčа за складиштење вишке производа 	јануар - децембар	Опćина Босански Петровац	3.000,00

Акциони план за 2011. годину						
Пројекти / мјере	Програм	Веза са стратешким и оперативним циљевима	Основне информације за праћење		Носиоци реализације	Вредност пројекта
			Индикатори	Траjanje		
1.2.6 Certifikacija poljoprivrednih (organskih) proizvoda	P2	SC2, SC1; OC2, OC1	<ul style="list-style-type: none"> • Snimanje terena • Edukacija • Priprema dok.za aplikaciju 	januar - decembar	Poljoprivredni proizvođači	17.000,00
1.2.8 Intenziviranje proizvodnje mlijeka i mesa	P2	SC2; SC1;OC2; OC1	<ul style="list-style-type: none"> • Nabavka stočnog fonda • Subvencija zdravstvene zaštite životinja • Proširenje smještajnih kapaciteta za stoku 	januar - decembar	Poljoprivredni proizvođači	30.000,00
1.2.9 Подршка подизању нових засада jagodičastог воћа	P2	SC2; SC1 OC2; OC1	<ul style="list-style-type: none"> • Подизање нових засада • Подношење апликација за подршке 	januar - decembar	FMPVŠ KMPVŠ	3.500,00
1.2.10 Razvoj i promocija poljoprivredno-prehrabnenih proizvoda	P2	SC2; SC1 OC2; OC1	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza kapaciteta • Izrada promotivnog materijala 	januar - decembar	Произвођачи	3.000,00
1.3.1 Identifikacija потреба за обуком и организовање обuke предузетника	P3	SC2, SC1; OC3	<ul style="list-style-type: none"> • Provоđenje ankete за потребама едукације 	januar - decembar	Подузетници, Опćина Bosanski Petrovac	10.000,00

Akcioni plan za 2011. godinu						
Projekti / mjere	Program	Veza sa strateškim i operativnim ciljevima	Osnovne informacije za praćenje		Nosioci implementacije	Vrijednost projekta
			Indikatori	Trajanje		
			<ul style="list-style-type: none"> • Izrada plana edukacije • Odabir tema za edukaciju • Izbor predavača za organ.predavanja • Organizovanje predavanja • Evaluacija 			
1.3.2 Formiranje opštinskog KGF za preduzetnike i preduzeća	P3	SC2, SC1; OC3	<ul style="list-style-type: none"> • Definisanje osnivački anketa i programa rada • Administracija • Odabir banke • Osnivanje fonda 	januar - decembar	Općina Bosanski Petrovac	10.000,00
1.3.3 Uspostavljanje poslovnog inkubatora	P3	SC2, SC1; OC3	<ul style="list-style-type: none"> • Registracija preduzeća • Adaptacija objekta 	januar - decembar	Općina Bosanski Petrovac, Poduzetnici	100.000,00
1.3.4 Otvaranje poslovne zone	P3	SC2, SC1; OC3	<ul style="list-style-type: none"> • Raspisivanje javnog poziva za poslovnu zonu • Odabir korisnika 	januar - decembar	Općina Bosanski Petrovac	15.000,00

Акциони план за 2011. годину						
Пројекти / мјере	Програм	Веза са стратешким и оперативним циљевима	Основне информације за праћење		Носиоци реализације	Вредност пројекта
			Индикатори	Траjanje		
			<ul style="list-style-type: none"> • Dodjeljivanje poticajnih мјера 			
1.4.2 Deminiranje i elektrifikacija Центра Оштрелј	P4	SC4; OC 4	<ul style="list-style-type: none"> • Čиšћење snimljenog терена • Postavljanje ниско напонске мреже 	јануар - децембар	Опćина Босански Петровац, Кантонална civilna заштита, Elektroдistribucija	197.000,00
1.4.3 Promocija према потенцијалним инвеститорима	P4	SC4; OC 4	<ul style="list-style-type: none"> • Израда брошура, промотивног матарijала, web странице I postavljanje туристичке signalizације 	јануар-новембар	Опćина Босански Петровац	5.000,00
1.4.4 Promocija lovnog turizma	P4	SC4; OC 4	<ul style="list-style-type: none"> • Израда брошура, промотивног матарijала, web странице I postavljanje туристичке signalizације 	април-децембар	Ловаčko društvo	2.000,00
1.4.6 Seoski turizam у Bosanskom Petrovcu	P4	SC4: OC4	<ul style="list-style-type: none"> • Anketiranje seoskih домаћinstava • Edukacija i zakonska regulativa o registraciji seoskog gazdinstva 	март-децембар	Опćина Босански Петровац, NVO, Turistička агенција	10.000,00

Akcioni plan za 2011. godinu						
Projekti / mjere	Program	Veza sa strateškim i operativnim ciljevima	Osnovne informacije za praćenje		Nosioci implementacije	Vrijednost projekta
			Indikatori	Trajanje		
1.4.7 Izletište sa otvorenim bazenom Skakavac	P4	SC4: OC4	<ul style="list-style-type: none"> • Čišćenje korita jezera • Sanacija ispucale brane • Izbrada obale • Popravak makadamskog puta • Porobljavanje jezera 	mart-avgust	ŠPD, Lovačka društva	15.000,00
1.4.8 Projekat sanacije izvorišta Pećina sa bazenom	P4	SC4: OC4	<ul style="list-style-type: none"> • Čišćenje vrela pećine • Uređenja obala ribnjaka izradom pješačke staze • Urođenje okoliša sadnjom niskog rastinja 	mart-juli	Općina Bosanski Petrovac, NVO	15.000,00
1.4.11 Petrovačke manifestacije	P4	SC4: OC4	<ul style="list-style-type: none"> • Organizovanje sajma poljoprivrednih proizvoda • Organizovanje sajma obrtnika 	aprili-septembar	Općina Bosanski Petrovac Sportski savez	11.000,00
1.5.3 Edukacija poljoprivrednika: Energetska efikasnost na farmama	P5	SC3; OC 5	<ul style="list-style-type: none"> • Snimanje terena • Edukacija 	mart-decembar	Udruženje poljoprivrednika	30.000,00

Akcioni plan za 2011. godinu						
Projekti / mjere	Program	Veza sa strateškim i operativnim ciljevima	Osnovne informacije za praćenje		Nosioci implementacije	Vrijednost projekta
			Indikatori	Trajanje		
1.5.4 Istraživanje mogućnosti eksploatacije postojećih rudnih nalazišta	P5	SC3; OC 5	• Izrada studija	mart-decembar	Općina Bosanski Petrovac	10.000,00
Sektor 2: Društveni razvoj						
2.1.1 Izrada socijalne karte ruralnih područja	P1	SC 1, OC2	• Provodenje ankete u svim domaćinstvima ruralnih područja • Obuka anketara i izbor	aprili-juli	-Općina Bosanski Petrovac	6.000,00
2.1.2 Otvaranje dnevнog centra sa javnom kuhinjom	P1	SC 1, OC2	• Pronalaženje adekvatnih prostorija • Opremanje kuhinje i ostalih prostorija	januar-decembar	- Općina Bosanski Petrovac, - Centar za socijalni rad	10.000,00
2.2.2 Mjera: Stambeno zbrinjavanje novjenčanih mladih parova	P2	SC1, OC2	• Određivanje lokacije za izgradnju, • Objektovanje neophodnih dozvola komunalne infrastrukture	januar-decembar	Općina Bosanski Petrovac	50.000,00
2.2.3. Rekonstrukcija stambenog fonda i infrastrukture za povratnike	P2	SC1, OC2	•	januar-decembar	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, Državna komisija za	1849

Акциони план за 2011. годину						
Пројекти / мјере	Програм	Веза са стратешким и оперативним циљевима	Основне информације за праћење		Носиоци реализације	Вредност пројекта
			Индикатори	Траjanje		
на подручју опćine.					изbjeglice i raseljene osoba, Опćina	
2.2.4 Обезбеђење посјета здравствених радника породiljama u prva tri mjeseca nakon poroda	P2	SC1, OC2	<ul style="list-style-type: none"> • израда плана посјета, • Specijalizacija zdravstvenih radnika 	januar-decembar	- Zavod za zdravstvo	10.000,00
2.2.5 Санација крова и фасаде дјеџијег вртића	P2	SC1, OC2	<ul style="list-style-type: none"> • Припрема грађевинске документације, • Обезбеђење потребних дозвола, • Ангаžovanje izvodžača radova 	mart-август	JU Дјеџији вртић Босански Петровац	50.000,00
2.3.1 Санација зграде спомен музеја „Јован Bijelić“	P3	SC 1, OC3	<ul style="list-style-type: none"> • Припрема грађевинске документације, • Обезбеђење потребних дозвола, • Ангаžovanje izvodžača radova, • Извођење рестораторских радова 	април-септембар	- Опćина Босански Петровац - Центар за културу	25.000,00
2.3.3 Опремање Дома културе	P3	SC1, OC3	<ul style="list-style-type: none"> • Утврђивање шта је потребно од средстава, 	април-септембар	- Опćина Босански	30.000,00

Akcioni plan za 2011. godinu						
Projekti / mjere	Program	Veza sa strateškim i operativnim ciljevima	Osnovne informacije za praćenje		Nosioci implementacije	Vrijednost projekta
			Indikatori	Trajanje		
			<ul style="list-style-type: none"> Obezbeđenje potrebnih sredstava od strane najpogodnijeg ponuđača 		Petrovac, - JU "Centar za kulturu"	
2.4.1 Sanacija sportske dvorane SŠC	P4	SC1, 2, OC5	<ul style="list-style-type: none"> Priprema potrebne dokumentacije, Obezbeđenje potrebnih dozvola, Angažovanje najpogodnijeg izvođača radova 	juli-decembar	-JU MSŠ Bosanski Petrovac	30.000,00
2.4.3 Mjera: Stipendiranje učenika i studenata u skladu sa potrebama zajednice	P4	SC1,2, OC5	<ul style="list-style-type: none"> Utvrđivanje broja učenika i studenata kojima je potrebna stipendija, Uspostavljanje kriterijuma za rangiranje, Suradnja sa privatnim i javnim ustanovama 	januar-decembar	- Općina Bosanski Petrovac, JU "Dom zdravlja", JP pošta MSŠ, OŠ	10.000,00
2.4.4 Organizovanje sajma kreativnih ideja mladih	P4	SC1,2,5 OC5	<ul style="list-style-type: none"> Obezbeđenje prostora gdje će se sajam održati, Obezbeđenje kompetentnog 	junuar-novembar	-Općina Bosanski Petrovac, JU "Centar za kulturu"	3.000,00

Акциони план за 2011. годину						
Пројекти / мјере	Програм	Веза са стратешким и оперативним циљевима	Основне информације за праћење		Носиоци реализације	Вредност пројекта
			Индикатори	Траjanje		
			кадра за сорадњу			
2.5.1 Израда опćинске стратегије комуникација	P5	SC1,2,3, OC4	<ul style="list-style-type: none"> • Провођење анкете грађанина и упосленицима органа управе • Припрема материјала и организовање јавних исправа • Имплементација и усвајање докумената • Провођење 	јануар-фебруар	-Опćина Босански Петровач	1.000,00
Сектор 3: Okoliš						
3.1.1. Изградња водоводне мреже у три мјесне јединице на западу опćине и повезивање сеоских водовода МЗ-ца Воденице, Крнјеуše и Врточа	P1	SC 1, OC2	<ul style="list-style-type: none"> • Пovećanje економског развоја Опćине 	јануар-десембар	Опćина Босански Петровач	40.000,00
3.1.2. Реконструкција водоводне мреже Bjelaj	P1	SC1, OC2	<ul style="list-style-type: none"> • Пovećanje економског развоја Опćине 	мар-новембар	Опćина Босански Петровач	100.000,00
3.2.1. Реконструкција и изградња градске канализације	P2	SC1, OC2	<ul style="list-style-type: none"> • Пovećanje економског развоја Опćине 	јануар-десембар	Опćина Босански Петровач	813.000,00

Акциони план за 2011. годину						
Пројекти / мјере	Програм	Веза са стратешким и оперативним циљевима	Основне информације за праћење		Носиоци реализације	Вредност пројекта
			Индикатори	Траjanje		
3.2.2. Изградња градског пречистача отпадних вода	P2	SC1, OC2	• Пovećanje ekonomskog razvoja Općine	januar-decembar	Općina Bosanski Petrovac	1.000.000,00
3.3.1. Уређење водотока Japaga	P3	SC1, OC2	• Пovećanje ekonomskog razvoja Općine	mart-septembar	Općina Bosanski Petrovac	13.000,00
3.3.2. Уређење водотока Smoljanica	P3	SC1, OC2	• Пovećanje ekonomskog razvoja Općine	mарт-septembar	Općina Bosanski Petrovac	15.000,00
3.4.1. Уklanjanje i sanacija divljih deponija na području svih MZ i obezbjeđivanje saniranih područja	P4	SC1, OC3	• Пovećanje ekonomskog razvoja Općine	januar-decembar	D.o.o. Komunalno	20.000,00
3.6.1. Izrada Prostornog plana općine Bosanski Petrovac	P6	SC1, OC3	• Пovećanje ekonomskog razvoja Općine	januar-decembar	Općina Bosanski Petrovac	60.000,00
3.6.3. Izrada опćinskог плана управљања отпадом	P6	SC1, OC3	• Пovećanje ekonomskog razvoja Općine	januar-decembar	Općina Bosanski Petrovac	5.000,00
3.4 Izgradnja poslovne zone Gorinčani		SC2, OC3	• Пovećanje ekonomskog razvoja Općine	januar-juni	Općina Bosanski Petrovac	200.000,00

Akcioni plan za 2011. godinu						
Projekti / mjere	Program	Veza sa strateškim i operativnim ciljevima	Osnovne informacije za praćenje		Nosioci implementacije	Vrijednost projekta
			Inidikatori	Trajanje		
3.5 Izgradnja Tržnog centra		SC2, OC2	• Povećanje ekonomskog razvoja	juni-decembar	Općina Bosanski Petrovac	50.000,00

5.2.1. Detaljan finansijski plan za projekte koji se implementiraju u 2011. godini

R.B.	Projekat/ mjera	Ukupni orientacioni troškovi	Finansira se iz općinskog budžeta	Finansiranje iz ostalih izvora za 2011. godinu							
				Kredit	UKS / FBiH	Država	JP	Privat. izvori	IPA	Donatori	Ostalo
Ekonomski razvoj											
1	1.1.1 Reaktiviranje općinskog udruženja drvoprerađivača	3000						3000			
2	1.1.2 Mjera: Poticaji preduzećima iz drvoprerađivačkog sektora za (novo) zapošljavanje	36000	18000			18000					
3	1.2.1 Digitalizacija poljoprivrednih parcela u okviru organizacije katastra	10000	10000								
4	1.2.2 Analiza potreba za obukom i organizovanje obuke poljoprivrednih proizvođača	10000	2000		2000				4000	2000	
5	1.2.3 Mjera: Podsticaj proizvođačima silaže, DTS i krmnog bilja (radi	6000	6000								

R.B.		Projekat/ mjera	Ukupni orientacioni troškovi	Finansira se iz općinskog budžeta	Finansiranje iz ostalih izvora za 2011. godinu							
					Kredit	UKS / FBiH	Država	JP	Privat. izvori	IPA	Donatori	Ostalo
		povećanja obima proizvodnje i povećanja kvaliteta mlijeka)										
6	1.2.4 Aktiviranje stočne pijace	10000					10000					
7	1.2.5 Privlačenje investicija radi otvaranja otkupne stanice / pogona za preradu voća i kapaciteta za skladištenje žitarica	3000	3000									
8	1.2.6 Certifikacija poljoprivrednih (organskih) proizvoda	17000							17000			
9	1.2.8 Intenziviranje proizvodnje mlijeka i mesa	30000							30000			
10	1.2.9 Podrška podizanju novih zasada jagodičastog voća	3500	3500									
11	1.2.10 Razvoj i promocija poljoprivredno prehrabrenih proizvoda	3000							3000			
12	1.3.1 Identifikacija potreba za obukom i organizovanje obuke preduzetnika	10000	2000		2000					4000	2000	
13	1.3.2 Formiranje općinskog KGF za preduzetnike i preduzeća	10000	10000									
14	1.3.3 Uspostavljanje poslovnog inkubatora	100000	10000						90000			

R.B.		Projekat/ mjera	Ukupni orientacioni troškovi	Finansira se iz općinskog budžeta	Finansiranje iz ostalih izvora za 2011. godinu							
					Kredit	UKS / FBIH	Država	JP	Privat. izvori	IPA	Donatori	Ostalo
15	1.3.4 Otvaranje poslovne zone		15000	15000								
16	1.4.2 Deminiranje i elektrifikacija Centra Oštrelj		197000	180000		17000						
17	1.4.3 Promocija prema potencijalnim investitorima		5000	5000								
18	1.4.4 Promocija lovnog turizma		2000	2000								
19	1.4.6 Seoski turizam		10000	10000								
20	1.4.7 Izletište sa otvorenim bazen Skakavac		15000					7500	7500			
21	1.4.8 Projekat sanacije izvorišta Pećina sa bazenom		15000	5000					5000		5000	
22	1.4.11 Petrovačke manifestacije		11000	10000					1000			
23	1.5.3 Edukacija poljoprivrednika: Energetska efikasnost na farmama		30000	3000					20000		7000	
Ukupno za ekonomski razvoj			551500	294500	0	21000	18000	17500	176500	0	20000	4000
Društveni razvoj												
1	2.1.1 Izrada socijalne karte ruralnih područja		6000	4000		2000						
2	2.1.2 Otvaranje dnevnog centra sa javnom kuhinjom		10000	4000					1000		5000	

R.B.		Projekat/ mjera	Ukupni orientacioni troškovi	Finansira se iz općinskog budžeta	Finansiranje iz ostalih izvora za 2011. godinu							
					Kredit	UKS / FBiH	Država	JP	Privat. izvori	IPA	Donatori	Ostalo
3	2.2.2 Mjera: Stambeno zbrinjavanje novjenčanih mladih parova		50000	10000		10000					20000	10000
4	2.2.3. Rekonstrukcija stambenog fonda i infrastrukture za povratnike na području općine.		1849			1849						
5	2.2.4 Obezbjedenje posjeta zdravstvenih radnika porodiljama u prva tri mjeseca nakon poroda		10000									10000
6	2.2.5 Sanacija krova i fasade dječijeg vrtića		50000						50000			
7	2.3.1 Sanacija zgrade spomen muzeja „Jovan Bijelić“		25000	12500		6250					6250	
8	2.3.3 Opremanje Doma kulture		30000	10000		10000					10000	
9	2.4.1 Sanacija sportske dvorane SŠC		30000	5000				15000			10000	
10	2.4.3 Mjera: Stipendiranje učenika i studenata u skladu sa potrebama zajednice		10000	7000							3000	
11	2.4.4 Organizovanje sajma kreativnih ideja mladih		3000								3000	
12	2.5.1 Izrada općinske strategije komuniciranja		1000	1000								
Ukupno za drušveni razvoj			226849	53500	0	30099	0	15000	51000	0	57250	20000

R.B.		Projekat/ mjera	Ukupni orientacioni troškovi	Finansira se iz općinskog budžeta	Finansiranje iz ostalih izvora za 2011. godinu							
					Kredit	UKS / FBiH	Država	JP	Privat. izvori	IPA	Donatori	Ostalo
Zaštita okoliša												
1	3.1.1. Izgradnja vodovodne mreže u tri mjesne zajednice na zapadu općine i povezivanje seoskih vodovoda mjesnih zajednica Vođenica, Vrtoče, Krnjeuša	40000	10000		30000							
2	3.1.2. Rekonstrukcija vodovodne mreže Bjelaj	100000	50000								50000	
5	3.2.1. Rekonstrukcija i izgradnja gradske kanalizacije	813000		813000								
7	3.3.1. Uređenje vodotoka Japaga	13000	2000		10000							
8	3.3.2. Uređenje vodotoka Smoljanica	15000	3000		10000			2000				
10	3.4.1. Uklanjanje i sanacija divljih deponija na području MZ i obezbjeđivanje saniranih područja	20000					20000					
12	3.6.1. Izrada Prostornog plana općine Bosanski Petrovac	60000	50000		10000							
13	3.6.2. Izgradnja Poslovna zona Gorinčani	200000	100000						100000			
14	3.6.3. Izgradnja tržnog centra	50000	10000						40000			
	Ukupno za zaštitu okoliša	1311000	225000	813000	60000	0	20000	142000	0	50000	0	

R.B.	Projekat/ mjera	Ukupni orientacioni troškovi	Finansira se iz općinskog budžeta	Finansiranje iz ostalih izvora za 2011. godinu							
	Ukupno za Strategiju razvoja u 2011	2087500	573000	813000	109250	18000	52500	369500	0	127250	24000

Za realizaciju plana razvoja kroz sva tri sektora za 2011. godinu biće potrebno obezbjediti sredstva u iznosu od 2.087.500,00 KM. Od toga iz općinskog budžeta za 2011. godinu planirano izdvajanje u iznosu u 573.000,00 KM ili 27,5 % ukupne vrijednosti projekata. Ostatak finansiranja projekata za 2011. godinu će biti obezbjeden kroz finansiranje nadležnih institucija entiteta 127.250,00 KM, javna preduzeća 52500,00 KM, privatni investitori 369.500,00 KM donatori 127.250,00 KM, ostali izvori 24.000,00 KM, te sredstva kredita u iznosu 813.000,00 KM.

5.3. Plan razvoja organizacijskih kapaciteta i ljudskih potencijala

Realizacija Strategije razvoja je veliki izazov za Općinu Bosanski Petrovac. Stepen i kvalitet realizacije strategije, kao zbir svih pojedinačno realizovanih projekata i mjera, jasno će pokazati koliko je jedinica lokalne samouprave blizu ili daleko od ostvarenja definisanih strateških ciljeva i vizije razvoja općine. Za uspješnu realizaciju Strategije razvoja potrebno je prilagoditi postojeće ili uspostaviti nove organizacione strukture i obezbijediti odgovarajuće ljudske kapacitete, te jasno definisati ključni operativni mehanizam za upravljanje razvojem. Zadatak tog mehanizma je svakodnevno staranje o realizaciji strategije kao cjeline i svakog projekta pojedinačno, koordinacija svih aktivnosti i aktera od promocije, pripreme i pokretanja projekata, izvođenja, praćenja, izvještavanja do iniciranja ažuriranja strategije.

Integrirana strategija razvoja Općine objedinjuje sve sektore koji su u nadležnosti lokalnih vlasti (i više od toga), kao i sve aktere i zainteresovane strane na koordinisan način. Uključivanjem svih pitanja kojima se bavi jedna općina u jednu sveobuhvatnu strategiju otvaraju se mogućnosti za kreiranje sinergije, dodatnih vrijednosti i inovativnosti kroz međusektorsku saradnju. Stoga je važno navesti da je, pored djelotvorne uspostave i funkcionalisanja struktura za planiranje razvoja kao i struktura koje će pratiti provođenje strateških dokumenata, veoma značajno jačanje sveukupne koordinacije unutar općinske administracije u procesu implementacije strategije. Pored toga, neophodno je osigurati da provođenje strategije bude podržano od strane socio-ekonomskih partnera u općini. Svako od njih treba da ima značajne uloge u implementaciji, obezbjeđivanju finansijskih sredstava, te u praćenju i vrednovanju.

Postojeće stanje i organizacijske pretpostavke za implementaciju strategije

Općinsko vijeće ima ključnu ulogu u razmatranju izvještaja o realizaciji strateških dokumenata Općine, uključujući i Strategiju razvoja kao vodećeg strateškog dokumenta Općine, koji treba predstavljati osnovu za kreiranje i donošenje svih ostalih razvojnih politika i prioriteta Općine.

Načelnik Općine ima ključnu ulogu u operacionalizaciji i implementaciji strategije razvoja putem uspostavljanja jasnih mehanizama i definisanja odgovornosti odjeljenja u pogledu implementacije dijelova strategije iz njihove nadležnosti, te obezbjeđivanja sveukupne koordinacije.

Općinske službe za upravu pripremaju program razvoja Općine, te prostorne, urbanističke i provedbene planove, budžet i završni račun, te se stara o zadovoljavanju određenih potreba građana u oblastima komunalnih djelatnosti, kulture, obrazovanja, sporta, zdravstvene i socijalne zaštite, civilne zaštite, informisanja, zanatstva, turizma i ugostiteljstva. Stručne službe općine imaju ključnu ulogu u izradi, realizaciji, praćenju, izvještavanju i ažuriranju Strategije razvoja, s ciljem kontinuiranog unaprijeđenja kvaliteta života građana Općine. U Bosanskom Petrovcu djeluju četiri službe



Poslovi i zaduženja koja postojeće Službe obavljaju iz oblasti **planiranja i upravljanja lokalnim razvojem** su sljedeći:

Služba za finansije, računovodstvo, razvoj i poduzetništvo	Služba za prostorno uređenje, katastar, imovinsko pravne poslove i stambeno komunalnu djelatnost
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Koordiniranje, priprema i zrada prijedloga općinske razvojne strategije, pojedinačnih planova i projekata razvoja koje aplicira potencijalnim investitorima, donatorima i nadležnim organima; ✓ Prikupljanje i obrada statističkih podataka značajnih za izradu informacija, analiza, planova i razvojnih programa Općine; ✓ U saradnji sa mjesnim zajednicama radi identifikaciju i predlaganje prioritetnih općinskih programa za realizaciju. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Priprema, predlaže i donosi srednjoročne i godišnje planove kao i razvojne programe iz oblasti komunalnih djelatnosti;

Trenutno u Općini **ne postoji osoba zadužena za koordinaciju i organizaciju implementacije razvojne strategije**, dok je **koordinacija općinskih službi u implementaciji strategije sporadična**. S tim u vezi, nužno je **uspostaviti i osnažiti djelotvorne općinske strukture za implementaciju strategije**, prilagođene potrebama općine, te **precizirati dužnosti i odgovornosti**. U pogledu **prikupljanja, obrade i ažuriranja podataka za planiranje i praćenje razvoja**, niko od zaposlenih u okviru općinske administracije nije zadužen isključivo za ovu oblast, niti postoji sveobuhvatna baza podataka neophodnih za planiranje i praćenje razvoja, već općinske službe pojedinačno prikupljaju podatke za svoje potrebe i u skladu sa svojim specifičnim formatima.

Kada je u pitanju **priprema i implementacija projekata**, ne postoje definirane odgovornosti u ovoj oblasti. Neophodno je precizirati dužnosti i odgovornosti, te osnažiti kapacitete za pripremu i

djelotvornu implementaciju projekata, posebno u svjetlu Instrumenta za pretpri stupnu pomoć EU (IPA).

Nužno je uspostaviti sistem **redovnog izvještavanja Vijeća o stepenu implementaciji strategije**, te osigurati snažniju podršku Vijeća i načelnika u ovom procesu;

Analiza raskoraka između raspoloživih i nužnih resursa i potrebe za prilagođavanjem

Imajući u vidu nedostatak jasnih nadležnosti u pogledu **koordinacije i organizacije implementacije Strategije, odnosno nedostak osobe/Službe koje bi se svakodnevno starala o realizaciji strategije kao cjeline i svakog projekta pojedinačno**, nužno je preduzeti proaktivne mјere kako bi se stanje u ovoj oblasti poboljšalo. Potrebno je ojačati razvojnu funkciju općine kroz preciznije definisanje zadataka i odgovornosti, ojačati kapacitete zaposlenih koji će biti direktno angažovani u pripremi projekata i implementaciji Strategije, te uspostaviti djelotvoran sistem za praćenje i vrednovanje njene implementacije.

Stoga, ključni koraci obuhvataju sljedeće:

- ✓ Jačanje struktura u općinskoj upravi za upravljanje i koordinaciju implementacije razvojne strategije te uspostava mehanizama za redovno praćenje, ocjenjivanje i izvještavanje;
- ✓ Kontinuirana uključenost i podrška Općinskog vijeća u implementaciji razvojne strategije putem redovnog dostavljanja izvještaja o napretku prema Vijeću, te usklađivanja općinskih politika sa prioritetima strategije razvoja;
- ✓ Analitički progled postojećih mehanizama saradnje i interakcije unutar općinske uprave i osiguranje sistemske komunikacije i saradnje između općinskih službi u pogledu implementacije strategije;
- ✓ Jačanje kapaciteta predstavnika bar po jednom predstavnika iz svake MZ kako bi se isti sposobili za pokretanje i provođenje inicijativa građana u pogledu izrade i implementacije projekata koji proizilaze iz razvojne strategije;
- ✓ Jačanje struktura, mehanizama i kapaciteta za izradu i implementaciju projekata, kako u okviru općinske uprave tako i relevantnih socio-ekonomskih aktera, te preziranje ovih funkcija u opisima poslova relevantnih uposlenika;
- ✓ Uspostavljanje jedinstvenog sistema praćenja i ocjenjivanja napretka razvojne strategije, koji omogućiti sveobuhvatno prikupljanje i analizu podataka o implementaciji projekata na osnovu utvrđenih indikatora;
- ✓ Preciziranje/dorada opisa posla i pojedinačnih odgovornosti zaposlenika u općinskoj administraciji u koj bi se bavili implementacijom i ažuriranjem strategije.

Uloge i odgovornosti

U donjoj tabeli dat je kratak pregled ključnih uloga i odgovornosti u pogledu koordinacije, implementacije, monitoringa i evaluacije lokalne razvojne strategije:

Osnovne uloge i odgovornosti u procesu implementacije i koordinacije strategije	
Uloga	Nadležnost (ko?)
Definisanje odgovornosti u pogledu koordinacije implementacije strategije razvoja;	Načelnik Općine
Definisanje nadležnosti pojedinačnih odjeljenja/odsjeka za pripremu projektnih prijedloga i implementaciju projekata iz akcionog plana za 2011. godinu;	Načelnik Općine, pomoćnici načelnika
Razrada projektnih prijedloga i osiguravanje izvora finansiranja;	Općinske službe (uključujući Službu za finansije, računovodstvo, razvoj i poduzetništvo)
Provođenje procedura javnih nabavki;	Komisija za javne nabavke
Praćenje implementacije strategije i redovno izvještavanje;	Služba za opću upravu, načelnik općine, Općinsko vijeće
Uspostavljanje i redovno ažuriranje baze podataka relevantnih za razvoj;	Općinske službe
Razrada i usvajanje operativnih i finansijskih planova za naredne godine implementacije strategije (godišnje i indikativno trogodišnje);	Općinska odjeljenja, načelnik Općine, Općinsko vijeće
Ažuriranje i revizija sektorskih planova i strategije;	Općinske službe, načelnik općine, Općinsko vijeće
Definisanje ključnih potreba za izgradnjom kapaciteta osoblja uključenog u implementaciju strategije (Priprema plana i sistemska izgradnja kapaciteta za djelotvornu implementaciju strategije razvoja);	Pomoćnici načelnika, Služba za opću upravu društvene djelatnosti, stručne poslove OV-a i zajedničke poslove
Sveukupna komunikacija u pogledu implementacije strategije razvoja sa akterima van općinske uprave (građani, Lokalno razvojno partnerstvo), mediji, poslovni sektor, nevladin sektor, potencijalni finansijeri, viši nivoi vlasti, itd.).	ORT

Sistemski pristup izgradnji kapaciteta

Djelotvorna implementacija Strategije razvoja zahtjeva odgovarajuća znanja i vještine svih uključenih. S tim u vezi, potrebno je obezbjediti da pojedinačni opisi poslova koji se tiču planiranja lokalnog razvoja i implementacije strategije odražavaju specifične zahtjeve u pogledu stručne spreme, iskustva, znanja i vještina, te zaposlenim obezbjediti dodatnu potrebnu obuku iz oblasti strateškog planiranja, programiranja, praćenja i procjene napretka. Za uspješno funkcionisanje razvojne funkcije Općine sistemski pristup upravljanju ljudskim resursima u cilju izgradnje i prilagođavanja kapaciteta stvarnim potrebama je od ključnog značaja.

Analiza postojećih kapaciteta izvršena u okviru ILDP-a u junu 2009. godine, identifikovala je sljedeća područja koja zahtijevaju pažnju i sistemski pristup izgradnji kapaciteta:

- Upravljanje projektnim ciklusom;
- Praktična vježba: priprema projekata korak po korak;
- Međuopćinska saradnja;
- Javno-privatno partnerstvo;
- Javne nabavke u BiH i EU: pravni i praktični aspekti;
- Instrument za pretprištupnu pomoć EU (IPA): politike i prakse;
- Engleski jezik;
- Praćenje i ocjenjivanje napretka implementacije plana lokalnog ekonomskog razvoja;
- Praćenje i ocjenjivanje napretka implementacije plana društvenog razvoja;
- Praćenje i ocjenjivanje napretka implementacije plana zaštite i unapređenja okoliša;
- Praćenje, ocjenjivanje napretka implementacije i ažuriranje integrirane razvojne strategije.

5.4 Praćenje, vrednovanje i ažuriranje strategije razvoja

Stvarni rezultati razvoja, koji proizilaze iz implementacije integrirane strategije lokalnog razvoja, mogu biti vidljivi i mjerljivi jedino ukoliko općina Bosanski Petrovac, kao najodgovornija za implementaciju strategije, bude sistematski provodila praćenje i vrednovanje realizacije strategije. Stoga, sistematsko *praćenje i vrednovanje* (monitoring i evaluacija) realizacije strategije omogućava mjerjenje stepena ostvarenja postavljenih ciljeva, dajući takođe mogućnost za preduzimanje pravovremenih mjera u cilju eventualnih korekcija, te ocjenjivanje sveukupne uspješnosti realizacije strategije.

Praćenje startegije integriranog lokalnog razvoja

Praćenje podrazumjeva sistem prikupljanja i obrade podataka u svrhu upoređivanja postignutih rezultata sa planiranim. *Vrednovanje* je zasnovano na nalazima praćenja i daje sveukupnu ocjenu ostvarenja postavljenih ciljeva. Da bismo upravljali implementacijom strategije, kao i implementacijom projekata, moramo biti u mogućnosti da mjerimo stepen ostvarenja definisanih ciljeva i rezultata u određenom vremenskom periodu, za šta nam služe objektivno **provjerljivi indikatori**.

Indikatori praćenja

Lokalna razvojna strategija, kao konkretan i operativni alat za dugoročni razvoj općine, postavlja set mjerljivih operativnih/sektorskih ciljevima, koji su podržani sa nizom konkretnih indikatora, a koji će se koristiti za mjerjenje ukupnog napretka i ostvarenja strategije. Stoga, provođenje redovnog praćenja progresa strategije će se temeljiti na mjerljivim sektorskim (društveni, ekonomski i ekološki), ciljevima i njihovim općim pokazateljima, kao što je navedeno u odjelicima: 4.1.4. "Procjena rezultata i pokazatelja za praćenje plana ekonomskog razvoja"; 4.2.4. "Procjena rezultata i pokazatelja za praćenje plana društvenog razvoja", i 4.3.4. "Procjena rezultata i pokazatelja za praćenje plana okolišnog razvoja". Osim toga, konkretni pokazatelji su postavljeni takođe i na programsko/projektnom nivou, koji sa svojom mnogostrukošću, predstavljaju konkrete pokazatelje praćenja napretka svakog sektorskog cilja strategije. Projektni pokazatelji definirani su u okviru projektnih prijedloga.

Okvir za praćenja plana ekonomskog razvoja je sljedeći:

Sektorski cilj	Indikatori na nivou sektorskog cilja	Indikatori na programsko - projektnom nivou
1.Razvijena poljoprivredna i prerađivačka proizvodnja do 2013. godine	<ul style="list-style-type: none"> Obezbjedena kontinuirana saradnja preduzeća iz prehrambene industrije sa najmanje 100 poljoprivrednih proizvođača do kraja 2013. godine 	<ul style="list-style-type: none"> Organizovana 3 edukacije 100 poljoprivrednih proizvođača Uspostavljene 10 oglednih parcele Proširen stočni fond za 100 grola i Podignuto 10 novih voćnjaka Održana 3 sajma poljoprivrednih proizvoda
2. Organizovana proizvodnja i sertifikacija hrane organskog porijekla do 2013. godine	<ul style="list-style-type: none"> Sertifikovano 5% poljoprivrednih površina do kraja 2013. godine 	<ul style="list-style-type: none"> Identificirana poljoprivredna područja Pripremljene aplikacije za certifikaciju poljoprivrednih proizvoda
3. Postignut viši stepen finalizacije u drvno-prerađivačkoj industriji do 2014. godine	<ul style="list-style-type: none"> Otvorena najmanje dva nova prerađivačka kapaciteta do kraja 2014. godine Povećan udio finalnih proizvoda u drvoprađivačkom skotoru za 25% do kraja 2014. godine 	<ul style="list-style-type: none"> Izrađena strategija razvoja drvoprađivača Broj uposlenika povećan za ? Organizovane 4 obuke i predavanja za poduzetnike Uspostavljen KGF općine Uspostavljen Poslovni inkubator i Poslovna zona
5. Razvijen zimski i lovni turizam do 2015. godine	<ul style="list-style-type: none"> Sanirana izletišta Skakavac i Pećina Deminirano i elektrificirano područje Oštrelja Pokrenut seoski turizam 	<ul style="list-style-type: none"> Urađena promocija zimskog i lovnog turizma Broj turista udvostručen i razvijena turistička infrastruktura,
6. Unaprijedena energetska efikasnost do	<ul style="list-style-type: none"> Izvršena rekonstrukcija najmanje 2 javna objekta u svrhu smanjenja gubitaka energije i provedene mјere energetske efikasnosti u periodu do 	<ul style="list-style-type: none"> Provedene edukacije o energetskoj efikasnosti na farmama

Sektorski cilj	Indikatori na nivou sektorskog cilja	Indikatori na programsko - projektnom nivou
2013. godine	<p>2013. Godine</p> <ul style="list-style-type: none"> Dodijeljena najmanje 1 koncesija za proizvodnju vjetroenergije i pokrenut najmanje 1 kapacitet za proizvodnju biogasa do kraja 2015. godine 	<ul style="list-style-type: none"> Uveden sistem energetske efikasnosti u dva objekta Pokrenut vjetropark

Okvir za praćenje plana društvenog razvoja je sljedeći:

Sektorski ciljevi	Indikatori na nivou sektorskog cilja	Indikatori na programsko-projektnom nivou
1. Uspostavljen trend pozitivnog prirodnog priraštaja	<ul style="list-style-type: none"> Broj stanovnika općine povećan za 5% do kraja 2015. godine Obezbeđena kontinuirana briga za mlade bračne parove kroz stambeno zbrinjavanje (30), podsticajnu novčanu pomoć novovjenčanim (200) i porodiljama (200) 	<ul style="list-style-type: none"> Određena lokacija, pribavljene dozove i izgrađeni objekti za stambeno zbrinjavanje novovjenčanih mladih bračnih parova, Obezbeđena posjeta zdravstvenih radnika porodiljama u prva 3 mjeseca nakon poroda
2. Unapređeno stanje zdravlja i socijalne sigurnosti stanovništva	<ul style="list-style-type: none"> Izgrađen starački dom do kraja 2013. godine Sačinjena socijalna karta ruralnih područja do kraja 2011. godine <p>Otvorena javna kuhinja do kraja 2011.</p>	<ul style="list-style-type: none"> 50 lice smješteno u starački dom Obezbeđena ishrana za 200 lica u stanju socijalne potrebe Poznat tačan broj lica u stanju socijalne potrebe
3. Unapređena kultura i sport i sačuvana tradicija	<ul style="list-style-type: none"> Sanirana sportska dvorana do 2015. Saniran i opremljen Dom kulture i Muzej do 2015. Obogaćen program JU Centar za kulturu i obrazovanje do 2015. 	<ul style="list-style-type: none"> Broj građana koji prisustvuju kulturnim i sportskim događajima povećan tri puta. Broj mladih koji se aktivno bave sportom povećan dva puta
4. Izgrađena efikasna lokalna samouprava	<ul style="list-style-type: none"> Uspostavljena jedinica za upravljanje lokalni razvoj u 2011. Uvedeni ISO standardi u lokalnu upravu do kraja 2012. godine 	<ul style="list-style-type: none"> Broj uposlenih u jedinici za upravljanjem lokalnim razvojem Broj realizovanih projekata iz

Sektorski ciljevi	Indikatori na nivou sektorskog cilja	Indikatori na programsko-projektnom nivou
		<p>Strategije razvoja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Visina stranih investicijau realizaciju projekata • Dobiven sertifikat o uvođenju ISO standarda
5. Unapređena obrazovna infrastruktura, položaj mladih i NVO	<ul style="list-style-type: none"> • Do kraja 2015. godine obezbjeđena kontinuirana briga za mlade uvođenjem novih deficitarnih zanimanja u srednjoškolskom centru • Uspostavljen općinski centar za saradnju s mladima i NVO i uspostavljen Forum NVO do kraja 2011. godine 	<ul style="list-style-type: none"> • Stipendije za 50 učenika i studenata svake godine • Primljeno 10 VSS volontera u lokalnu upravu radi odrđivanja staža- Organizovan 1 sajam kreativnih ideja mladih, • Broj NVO projekata utrostručen do kraja 2015. godine u odnosu na 2010. Godinu • Uvedena 3 nova deficitarna zanimanja u srednjoškolski centar.

Okvir za praćenje plana zaštite i unapređenja životne sredine je sljedeći:

Operativni cilj	Indikatori na nivou sektorskog cilja	Indikatori na programsko - projektnom nivou
1. Pokrivanje kvalitetnim vodosnabdijevanjem cjelokupnog stanovništva općine do 2015. godine	<ul style="list-style-type: none"> • Svi stanovnici općine imaju pristup kvalitetnim uslugama vodosnabdijevanja do 2015. godine 	<ul style="list-style-type: none"> • Izgrađena vodovodna mreža u preostale tri MZ i • Povezani seoski vodovodi mjesnih zajednica Vođenica, Krnjeuša i Vrtoče • Rekonstruirana vodovodna mreža MZ Bjelaj
2. Regulisano 60% otpadnih i oborinskih voda do 2014. godine	<ul style="list-style-type: none"> • Rekonstruirana i izgrađena kanalizaciona mreža na kompletnom području grada, • Izgrađen prečišćivač otpadnih voda 	<ul style="list-style-type: none"> • Izgrađena kanalizaciona mreža u gradskom području • gradska domaćinstava uvezano u kanalizacioni sistem

		<ul style="list-style-type: none"> Povećano zadovoljstvo građana
3. Sanirano 30 % devastiranog i degradiranog zemljišta do 2014. godine	<ul style="list-style-type: none"> Sanirane divlje deponije na području svih MZ-aca do 2014. godine Pošumljeno 5 ha zemljišta 	<ul style="list-style-type: none"> Smanjen rizik od zagađivanja vode, vazduha i zemljišta Obezbeđena područja za sanaciju otpada
4. Izrađena prostorno - planska dokumentacija i ekološka dokumentacija do 2012. godine	<ul style="list-style-type: none"> Urađeni Prostorni i Urbanistički plan općine Bosanski Petrovac do 2012. godine Izrađena ekološka dokumentacija (urađen općinski plan upravljanja otpadom) <p>Povećano zadovoljstvo građana</p>	<ul style="list-style-type: none"> Provedene rasprave na prostorni plan Povećan stepen zadovoljstva građana sa prostornim uređenjem općine Povećano zadovoljstvo građana

Ključni zadaci i pristup praćenju i vrednovanju strategije

Praćenje provedbe strategije će se organizirati kroz sljedeće zadatke, i biće pokrenuto već u 2011:

- Definiranje podataka potrebnih za postavljanje indikatora i utvrđivanje odgovornosti za njihovo prikupljanje;
 - Prikupljanje početnih podataka kao osnove, s obzirom da je većina podataka dostupan u socio-ekonomskoj analizi strategije;
 - Prikupljanje podataka u zahtijevanim intervalima (kvartalno);
 - Analiza rezultata, procjena napretka u odnosu na postavljene ciljeve i opće indikatore i prijedlog kako bi to trebalo utjecati na daljnju provedbu, pa čak i ažuriranja strategije.
- Proces prikupljanja podataka za potrebe praćenja će biti organizirani kroz uspostavu baze podataka, koja će omogućiti sistemsko ažuriranje podataka. U tu svrhu, elektronska baza podataka izrađena u toku proces pripreme socio-ekonomskog analize koristit će se i dalje, te redovito ažurirati.
- Praćenje će biti takođe usklađeno sa ciklusom pripreme polugodišnjih i godišnjih izvještaja od strane odgovarajućih statističkih i drugih institucija (statistički zavodi, APIF/AFIP, itd).

Odgovornost za o praćenja i vrednovanja strategije

Na osnovu ažuriranih podataka praćenje realizacije strategije vršit će stručni saradnik za Projekte Godišnje vrednovanje će provoditi Tim za izradu Plana kapitalnih investicija i izvještavati načelnika, Općinsko vijeće i Partnersku skupinu.

Vremenska dinamika praćenja i vrednovanja

Aktivnosti praćenja, vrednovanja i ažuriranja pojedinih dijelova strategije biće provođene u određenim vremenskim periodima, datim u narednoj tabeli.

Aktivnost praćenja i vrednovanja	Vremenski okvir
Praćenje realizacije programa (projekata, mjera)	Godišnje
Kontrolno vrednovanje	Nakon 3 godine za sektorske planove, a nakon 5 godina za strategiju
Ažuriranje sektorskih planova	Djelimično nakon 3 godine, a kompletno nakon 5 godina
Ažuriranje strategije	Djelimično nakon 5 godina, a kompletno nakon 10 godina
Finalno vrednovanje	Nakon 5 godina za sektorske planove, a nakon 10 godina za strategiju

Uloge i odgovornosti pojedinih aktera u praćenju i vrednovanju su date u tački 5.3. Plan organizacionih i ljudskih kapaciteta za sprovođenje strategije

Prilog 1:

U sljedećoj tabeli data je okvirni podsjetnik sa kalendarom za godišnje ažuriranje strategije razvoja:

Dio	Opis i podloge za godišnje ažuriranje	Kada se ažurira	Napomena
Socioekonomika analiza <i>(radi se u bitno skraćenoj verziji)</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pratimo i publikujemo odabrane ekonomske i socijalne indikatore i važne trendove (demografski, tržište rada, ekonomski pokazatelji po granama i vrstama poslovnih subjekata, stanje poljoprivrede...). ✓ Stanje poslovnog okruženja možemo pratiti putem standardizovanog anketiranja ili fokus grupe. 	Početak u aprilu (kada su obrađeni svi podaci za prethodnu godinu), završetak (publikovanje) u junu	Za ovaj posao vrlo je važno razraditi proceduru i usaglasiti razmjenu podataka sa izvorima podataka (Zavod za zapošljavanje, Fond PIO, Poreska uprava...)
Revizija sektorskih ciljeva	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vrednujemo u kojoj su mjeri ostvareni i da li su još validni. Ako ostvarenja nisu blizu očekivanih, analiziramo uzroke i, po potrebi, intervenišemo u aktivnostima (projektima) i/ili u samim ciljevima. ✓ Reviziju izvodimo na osnovu praćenja realizacije programa i projekata, s jedne strane, i uočenih bitnih promjena u okolnostima. 	juni-juli	Dobro je da se za reviziju operativnih ciljeva i projekata iskoristimo potencijal Partnerske grupe
Revizija projekata	<p>Vršimo na osnovu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Iskustva stičenog kroz realizaciju projekata ✓ Rezultata i preporuka realizovanih projekata ✓ Uočenih promjena i novih potreba ✓ Revidiranih operativnih ciljeva. 	august-septembar	
Godišnji operativni plan implementacije, sa projektnim formularima	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utvrđujemo prioritete za narednu godinu ✓ Revidiramo/kompletiramo projektne formulare / projektne zadatke za prioritetne projekte ✓ Pravimo i usaglašavamo finansijski plan ✓ Kompletiramo plan implementacije i uskladujemo finansijski plan za sljedeću godinu sa općinskim budžetom 	septembar-oktobar	Ažuriran plan od druge polovine oktobra ide na javnu raspravu, zajedno sa budžetom.
Praćenje i vrednovanje	<p>Izvodimo na osnovu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Plana implementacije 	Pratimo prema dinamici realizacije	O rezultatima praćenja i vrednovanja

realizovanih i tekućih projekata	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Razrađenih projektnih formulara / projektnih zadataka (očekivanih rezultata) ✓ Izvještaja o realizaciji projekata (projektne dokumentacije) ✓ Pokazatelja o ostvarenim efektima (npr. podaci o uvozu i izvozu, podaci Zavoda za zapošljavanje...) 	projekata i izvještavanja. Vrednujemo (dajemo ocjenu ostvarenja i analiziramo razloge) u prvoj polovini marta.	izvještavamo Partnersku grupu, načelnika i skupštinu, u sklopu godišnjeg izvještaja o radu.
----------------------------------	---	--	---

5.5. Sinteza strategije

<p style="text-align: center;">Vizija razvoja:</p> <p style="text-align: center;">Razvijena lokalna zajednica - evropski otvorena sredina Bosanski Petrovac</p> <p>Lokalna zajednica sa razvijenom organskom poljoprivrednom proizvodnjom i drvnom industrijom, prepoznatljivo turističko i kulturno odredište, mjesto ugodnog i sigurnog življenja sa visokim stepenom iskorištenosti obnovljivih izvora energije, Bosanski Petrovac.</p>			
<p style="text-align: center;">Strateški ciljevi:</p>			
1. Planski obrazovano stanovništvo i unapređena društvena infrastruktura u cilju povećanja kvaliteta života kako mladih tako i starih grupa stanovništva	2. Uspostavljen poslovno proizvodni ambijent koji će omogućiti veći stepen finalizacije proizvodnje u drvnoj i prehrambenoj industriji	3. Uspostavljeni mehanizmi energetske efikasnosti u javnom i privatnom sektoru	4. Razvijen i iskorišten turistički potencijal
<p style="text-align: center;">Operativni ciljevi:</p>			
Ekonomskog razvoja		Društvenog razvoja	Razvoja i unapređenja životne sredine
1. Razvijena poljoprivredna i prerađivačka proizvodnja do 2013. godine	2. Organizovana proizvodnja i sertifikacija hrane organskog porjekla do 2013. godine	3. Postignut viši stepen finalizacije u drvnoprerađivačkoj industriji do 2014. godine	4. Razvijen zimski i lovni turizam do 2015. godine
5. Unaprijeđena energetska efikasnost do 2013. godine			
		1. Uspostavljen trend pozitivnog prirodnog priraštaja do 2015. godine	1. Cjelokupno stanovništvo općine pokriveno kvalitetnim vodosnabdjevanjem do 2015. godine
		2. Unapređeno stanje zdravila i socijalne sigurnosti stanovništva do 2013. godine	2. Regulisano 60 % otpadnih i oborinskih voda do 2014. godine
		3. Unapređena kultura i sport i sačuvana tradicija do 2015. godine	3. Sanirano 30 % devastiranog i degradiranog zemljišta do 2014
		4. Izgrađena efikasnja lokalna samouprava do 2012. godine	4. Izrađena prostorno-planska dokumentacija i ekološka dokumentacija do 2012. godine
		5. Unapređena obrazovna infrastruktura, položaj mladih i NVO do 2015. godine	

Programi:		
Ekonomskog razvoja	Društvenog razvoja	Razvoja i unapređenja životne sredine
1. Podrška drvoprerađivačkom sektoru 2. Unapređenje i sertifikacija poljoprivredne proizvodnje 3. Podrška razvoju preduzetništva 4. Razvoj turizma 5. Poboljšanje energetske efikasnosti	1. Unapređenje socijalne zaštite 2. Potpora povećanju nataliteta 3. Unapređenje kulture 4. Unapređenje obrazovanja 5. Unapređenje lokalne uprave	1. Unapređenje vodosnabdijevanja 2. Regulisanje otpadnih voda 3. Uređenje korita i obala vodotoka 4. Unapređenje stanja šumskih ekosistema i sistema upravljanja otpadom 5. Izrada prostorno – planske i ekološke dokumentacije
Projekti i mjere:		
Ekonomskog razvoja	Društvenog razvoja	Razvoja i unapređenja životne sredine
1.1.1 Reaktiviranje opštinskog udruženja drvoprerađivača 1.1.2 Mjera: Poticaji preduzećima iz drvoprerađ. sektora za (novo) zapošljavanje 1.1.3 Mjera: Finansiranje prekvalifikacija i dokvalifikacija za potrebe drvoprerađ. sektora 1.1.4 Mjera: Oslobađanje plaćanja naknada za nove investicije u drvoprerađivačkom sektoru - finalizacija 1.2.1 Digitalizacija poljoprivrednih parcela u	2.1.1 Izrada socijalne karte ruralnih područja 2.1.2 Otvaranje dnevnog centra sa javnom kuhinjom 2.1.3 Privlačenje investitora za izgradnju staračkog doma 2.2.1 Mjera: Uvođenje jednokratne pomoći porodiljama i novovjenčanim mладim parovima 2.2.2 Mjera: Stambeno zbrinjavanje novovjenčanih mladih parova	3.1.1. Izgradnja vodovodne mreže u tri mjesne zajednice na zapadu općine 3.1.2. Povezivanje seoskih vodovoda mjesnih zajednica 3.1.3. Sanacija izvorišta Pećina 3.1.4. Sanacija izvorišta Skakavac 3.1.5 Rekonstrukcija vodovodne mreže 14. Septembar-Ploča, Novo naselje

okviru organizacije katastra		
1.2.2 Analiza potreba za obukom i organizovanje obuke poljoprivrednih proizvođača	2.2.3. Rekonstrukcija stambenog fonda i infrastrukture za povratnike na području općine.	3.1.6 Rekonstrukcija vodovodne mreže Bahići
1.2.3 Mjera: Podsticaj proizvođačima silaže, DTS i krmnog bilja (radi povećanja obima proizvodnje i povećanja kvaliteta mlijeka)	2.2.4 Obezbeđenje posjeta zdravstvenih radnika porodiljama u prva tri mjeseca nakon poroda	3.1.7 Rekonstrukcija vodovodne mreže naselja Revenik
1.2.4 Reaktiviranje stočne pijace	2.2.5 Sanacija krova i fasade dječijeg vrtića	3.1.8 Rekonstrukcija vodovodne mreže MZ Smoljana, proširenje dijela mreže naselja Latinović
1.2.5 Privlačenje investicija radi otvaranja otkupne stanice / pogona za preradu voća i kapaciteta za skladištenje žitarica	2.2.6 Stavljanje gradskog bazena u funkciju	3.1.9 Rekonstrukcija vodovodne mreže Dževar-Dobro selo
1.2.6 Certifikacija poljoprivrednih (organskih) proizvoda	2.2.7 Projekat izgradnje vertikalne signalizacije-semafor	3.1.10 Izgradnja vodovoda za zaseok Bunara
1.2.7 Mjera: Subvencije certificiranim organskim proizvođačima	2.2.8 Uređenje fasada u užem dijelu grada	3.1.11 Vodovod Škrakića Brdo-Bukovača
1.2.8 Intenziviranje proizvodnje mlijeka i mesa	2.2.9 Projekat uređenja javnih površina	3.1.12 Izgradnja vodovodne mreže u selu Podsrnetica-Bravsko
1.2.9 Podrška podizanju novih zasada jagodičastog voća	2.2.10 Nabavka sanitetskog i terenskog vozila	3.1.13 Sanacija izvorišta Ždribanovac i lokalnog vodovoda
1.2.10 Razvoj i promocija poljoprivredno-prehrambenih proizvoda	2.2.11 Prihvatilište za pse	3.1.14 Postavljanje rasvjete u MZ Rašinovac
1.3.1 Identifikacija potreba za obukom i organizovanje obuke preduzetnika	2.2.12 Nabavka i postavljanje statičnih radara u Ul. V Korpusa	3.1.15 Projekat osvjetljenja saobraćajnice Energopetrol-Škrakića brdo
	2.2.13 Nabavka vatrogasnog vozila	3.1.16 Projekat proširenja javne rasvjete u ilične rasvjete, krak ulice Omladinska
	2.3.1 Sanacija zgrade spomen muzeja „Jovan Bijelić“	3.1.17 Sanacija izvorišta Šekovac
	2.3.2 Pokretanje likovne kolonije „Jovan Bijelić“	
	2.3.3 Opremanje Doma kulture	

<p>1.3.2 Formiranje opštinskog KGF za preduzetnike i preduzeća</p> <p>1.3.3 Uspostavljanje poslovnog inkubatora</p> <p>1.3.4 Otvaranje poslovne zone</p> <p>1.3.5 Kreditno-garantni fond (Revolving fond) u poljoprivredi</p> <p>1.4.1 Priprema studije izvodljivosti sa planom investicija za Centar Oštrelj</p> <p>1.4.2 Deminiranje i elektrifikacija Centra Oštrelj</p> <p>1.4.3 Promocija prema potencijalnim investitorima</p> <p>1.4.4 Promocija lovnog turizma</p> <p>1.4.5 Priprema analize potencijala seoskog turizma</p> <p>1.4.6 Seoski turizam u Bosanskom Petrovcu</p> <p>1.4.7 Izletište sa otvorenim bazen Skakavac</p> <p>1.4.8 Projekat sanacije izvorišta Pećina sa bazenom</p>	<p>2.3.4 Rekonstrukcija starog grada Bjelaj</p> <p>2.3.5 Sanacija i uređenje Kulin Kapetanove kule Prkosi</p> <p>2.3.6 Sanacija spomen kuće Ahmeta Hromadžića</p> <p>2.3.7 Uređenje izvorišta Madžarac i korita potoka</p> <p>2.3.8 Obnova i rekonstrukcija Partizanskog groblja i spomenika iz II Svjetskog rata</p> <p>2.4.1 Sanacija sportske dvorane SŠC</p> <p>2.4.2 Definisanje potreba za obrazovnim profilima u saradnji između Općine, zavoda za zapošljavanje i MSŠ</p> <p>2.4.3 Mjera: Stipendiranje učenika i studenata u skladu sa potrebama zajednice</p> <p>2.4.4 Organizovanje sajma kreativnih ideja mladih</p> <p>2.4.5 Rekonstrukcija objekta MZ Smoljana u sastavu kulturno-sportskog centra</p> <p>2.4.6 Sanacija dijela školskog objekta za potrebe MZ Bukovača</p> <p>2.4.7 Uređenje prilaza OŠ u Koluniću i pravljenje</p>	<p>3.1.18 Izgradnja vodovoda Smoljana-Kapljuh</p> <p>3.2.1. Rekonstrukcija i izgradnja gradske kanalizacije</p> <p>3.2.2. Izgradnja gradskog prečistača otpadnih voda</p> <p>3.2.3 Izgradnja gradskog parkinga na mjestu zelene pijace</p> <p>3.2.4 Asfaltiranje izlaznih ulica i sanacija postojećeg izlaza u MZ Grad 2</p> <p>3.2.5 Asvaltiranje puta Dževar-Put Avnoja</p> <p>3.2.6 Izgradnja kanalizacione mreže MZ Rašinovac</p> <p>3.2.7 Elektrifikacija sela Prkosi-Oraško brdo</p> <p>3.2.8 Sanacija međuentitetskog puta Bos.Petrovac-Drinić</p> <p>3.2.9 Projekat asvaltiranja alternativnog pravca dio ulice Safeta Hidića</p> <p>3.2.10 Gradsko groblje</p> <p>3.2.11 Izgradnja gradskog mezarja</p> <p>3.2.12 Rekonstrukcija puta Bahići i usputnih</p>
---	--	--

<p>1.4.9 Formiranje turističke zajednice</p> <p>1.4.10 Uređenje Medenog polja kao ciljane turističke destinacije</p> <p>1.4.11 Petrovačke manifestacije</p> <p>1.4.12 Obnova uskotračne pruge na Oštrelju</p> <p>1.5.1 Finalizacija ispitivanja potencijala za proizvodnju energije iz vjetra i sunca</p> <p>1.5.2 Dodjeljivanje koncesija za proizvodnju vjetroenergije</p> <p>1.5.3 Edukacija poljoprivrednika: Energetska efikasnost na farmama</p> <p>1.5.4 Istraživanje mogućnosti eksploatacije postojećih rudnih nalazišta</p>	<p>dječijeg igrališta</p> <p>2.4.8 Rekonstrukcija Doma u MZ Rašinovac</p> <p>2.4.9 Izgradnja nogometnog igrališta u Donjim Bišćanima i Dževaru</p> <p>2.4.10 Izgradnja objekta za potrebe MZ Kapljuh</p> <p>2.5.1 Izrada općinske strategije komuniciranja</p> <p>2.5.2 Uspostavljanje kancelarije za upravljanje razvojem</p> <p>2.5.3 Uspostavljanje općinskog servisnog centra za saradnju s mladima i NVO</p> <p>2.5.4 Uvođenje ISO standarda u općinskoj upravi</p>	<p>ulica</p> <p>3.2.13 Asvaltiranje lokalnog puta Duliba-Krivaja</p> <p>3.2.14 Asvaltiranje puta Vrtoče-Bjelaj</p> <p>3.2.15 Asvaltiranje lokalnog puta Batak-Tavani</p> <p>3.2.16 Izgradnja trotoara u UL. Didovići od crkve do Škrakića brda</p> <p>3.2.17 Izgradnja sportskog terena Krnjeuša</p> <p>3.2.18 Uređenje i otklanjanje kanalizacione mreže u dvorištima zgrada ul. Safeta Hidića 41 i 43</p> <p>3.2.19 Rekonstrukcija i asvaltiranje puta Zadružna štala-Crkva Busije</p> <p>3.2.20 Rekonstrukcija i asvaltiranje puta Džamija Potočine-Pogled Gečat mljekara</p> <p>3.3.1. Uređenje vodotoka Japaga</p> <p>3.3.2. Uređenje vodotoka Smoljanica</p> <p>3.3.3. Uređenje vodotoka Skakavac</p> <p>3.4.1. Uklanjanje i sanacija divljih deponija na području MZ-ca i obezbjeđivanje saniranih područja</p>
---	--	--

		3.5.1. Izrada Prostornog plana općine Bosanski Petrovac
		3.5.2. Izrada Urbanističkog plana Bosanski Petrovac
		3.5.3. Izrada općinskog plana upravljanja otpadom

Prilog 2. Okvirna finansijska konstrukcija za sve sektore

Cilj Program, Projekt	Period implementacija*					Izdaci	Izvori (%)								
	2011	2012	2013	2014	2015		Budžet	Kredit	USK / FBiH	Država	Javna pred.	Privat. izvori	IPA	Donatori	Osta- lo
Reaktiviranje opštinskog udruženja drvoprerađivača	+	+				10000						100			
Mjera: Poticaji preduzećima iz drvopreradivačkog sektora za (novo) zapošljavanje	+	+	+			108000	50			50					
Mjera: Finansiranje prekvalifikacija i dokvalifikacija za potrebe drvoprerađ. sektora		+	+	+	+	30000					100				
Mjera: Oslobođanje plaćanja naknada za nove investicije u drvopreradivačkom sektoru – finalizacija			+	+	+	5000	100								
Digitalizacija poljoprivrednih parcela u okviru organizacije katastra	+	+	+	+	+	30000	100								
Analiza potreba za obukom i organizovanje obuke	+	+	+	+	+	30000	20		20				40	20	

Cilj Program, Projekt	Period implementacija*					Izdaci	Izvori (%)							
	2011	2012	2013	2014	2015		Budžet	Kredit	USK / FBiH	Država	Javna pred.	Privat. izvori	IPA	Donatori
poljoprivrednih proizvođača														
Mjera: Podsticaj proizvođačima silaže, DTS i krmnog bilja (radi povećanja obima proizvodnje i povećanja kvaliteta mlijeka)	+	+	+	+	+	20000	70				30			
Aktiviranje stočne pijace				+	+	20000					100			
Privlačenje investicija radi otvaranja otkupne stanice / pogona za preradu voća i kapaciteta za skladištenje žitarica	+	+	+	+	+	9000	100							
Certifikacija poljoprivrednih (organskih) proizvoda				+	+	66100					100			
Mjera: Subvencije certificiranim organskim proizvođačima				+	+	10000	20		30		50			
Identifikacija potreba za obukom i organizovanje obuke	+	+	+			30000	20		20				40	20

Cilj Program, Projekt	Period implementacija*					Izdaci	Izvori (%)								
	2011	2012	2013	2014	2015		Budžet	Kredit	USK / FBiH	Država	Javna pred.	Privat. izvor	IPA	Donatori	Osta- lo
preduzetnika															
Formiranje opštinskog KGF za preduzetnike i preduzeća	+	+	+	+	+	100000	100								
Kreditno-garantni fond (Revolving fond) u poljoprivredi				+	+	160000	25				50		25		
Uspostavljanje poslovnog inkubatora			+	+	+	250000	20				80				
Otvaranje poslovne zone	+	+	+			15000	100								
Priprema studije izvodljivosti sa planom investicija za zimski rekreacioni Centar Oštrelj				+	+	50000	100								
Deminiranje i elektrifikacija Centra Oštrelj	+	+				255000	70		7				17	6	
Promocija prema potencijalnim investitorima	+	+				10000	100								
Promocija lovnog turizma ,Priprema	+	+	+	+	+	10000	100								

Cilj Program, Projekt	Period implementacija*					Izdaci	Izvori (%)							
	2011	2012	2013	2014	2015		Budžet	Kredit	USK / FBiH	Država	Javna pred.	Privat. izvori	IPA	Donatori
analize potencijala seoskog turizma														
Finalizacija ispitivanja potencijala za proizvodnju energije iz vjetra i sunčeve energije	+	+	+	+	+	50000					100			
Dodjeljivanje koncesija za proizvodnju vjetroenergije	+	+	+	+	+	U nadležn osti Kantona			100					
Edukacija poljoprivrednika: Energetska efikasnost na farmama	+	+	+	+	+	90000	10				67		23	
Istraživanje mogućnosti eksploatacije postojećih rudnih nalazišta				+	+	50000			100					
Intenziviranje proizvodnje mlijeka I mesa	+	+	+	+	+	150000			20		80			
Podrška podizanju novih zasada jagodičastog voća	+	+				7000			100					
Razvoj i promocija	+	+	+	+	+	10000					100			

Cilj Program, Projekt	Period implementacija*					Izdaci	Izvori (%)							
	2011	2012	2013	2014	2015		Budžet	Kredit	USK / FBiH	Država	Javna pred.	Privat. izvori	IPA	Donatori
poljoprivredno prehrambenih pzn														
Seoski turizam u Bosanskom Petrovcu	+	+	+	+	+	50000	60				40			
Izletište sa otvorenim bazen Skakavac	+	+				30000				50	50			
Projekat sanacije izvorišta Pećina sa bazenom			+	+	+	15000	33				33		34	
Formiranje turističke zajednice		+	+			10000	100							
Uređenje Medenog polja kao ciljane turističke destinacije				+	+	50000	100							
Petrovačke manifestacije	+	+	+	+	+	33000	20		30		50			
Obnova uskotračne pruge na Oštrelju				+	+	200000 0							2000 000	
Izrada socijalne karte ruralnih područja	+	+				6000	64		33					
Otvaranje dnevnog centra sa javnom kuhinjom	+	+				10000	40				10		50	
Privlačenje investitora za izgradnju staračkog	+	+	+	+	+	50000	20		20				20	40

Cilj Program, Projekt	Period implementacija*					Izdaci	Izvori (%)							
	2011	2012	2013	2014	2015		Budžet	Kredit	USK / FBiH	Država	Javna pred.	Privat. izvori	IPA	Donatori
doma														
Uvođenje jednokratne pomoći porodiljama i novjenčanim mladim parovima	+	+	+	+	+	10000	100							
Rekonstrukcija stambenog fonda i infrastrukture za povratnike na području općine.						11998			11998					
Stambeno zbrinjavanje novovjenčanih mlađih parova	+	+	+	+	+	150000 0								100
Obezbeđenje posjeta zdravstvenih radnika porodiljama u prva tri mjeseca nakon poroda	+	+	+			10000	50			50				
Sanacija krova i fasade dječiji vrtić	+					50000					100			
Stavljanje gradskog bazena u funkciju				+		100000	30		30				20	20
Sanacija zgrade spomen muzeja „Jovan Bijelić“	+	+				25000	50		25				25	
Pokretanje likovne				+	+	5000					100			

Cilj Program, Projekt	Period implementacija*					Izdaci	Izvori (%)							
	2011	2012	2013	2014	2015		Budžet	Kredit	USK / FBiH	Država	Javna pred.	Privat. izvori	IPA	Donatori
kolonije „Jovan Bijelić“														
Opremanje doma kulture	+	+				60000	32		32			10		26
Projekat izgradnje semafora				+	+	150000	50							50
Uređenje fasada u užem dijelu grada				+	+	200000						50		50
Projekat uređenja javnih površina				+	+	40000	100							
Nabavka sanitetskog i terenskog vozila				+	+	90000								100
Prihvatilište za pse				+	+									
Nabavka i postavljanje statičnih radara u Ul. V Korpusa				+	+									
Nabavka vatrogasnog vozila				+	+	350000	10		40	20				30
Uređenje izvorišta Madžarac i korita potoka				+	+	80000								100
Obnova i rekonstrukcija Partizanskog groblja i spomenika iz II SR				+	+									
Rekonstrukcija starog grada bjelaj			+	+		15500	20		70			10		

Cilj Program, Projekt	Period implementacija*					Izdaci	Izvori (%)							
	2011	2012	2013	2014	2015		Budžet	Kredit	USK / FBiH	Država	Javna pred.	Privat. izvor	IPA	Donatori
Sanacija i uređenje Kulen kapetanove kule prkoski				+	+	16000			30		20			50
Sanacija spomen kuće ahmeta hromadžića				+	+	21000	30		60		10			
Sanacija sportske dvorane sšc	+	+				30000	17			50			33	
Definisanje potreba za obrazovnim profilima u saradnji između Općine, zavoda za zapošljavanje i msš		+	+			5000	40						60	
Stipendiranje učenika i studenata u skladu sa potrebama zajednice	+	+	+	+	+	50000	100							
Organizovanje sajma kreativnih ideja mladih	+	+				3000	100							
izrada općinske strategije komuniciranja	+	+				1000							100	
Uspostavljanje kancelarije za upravljanje razvojem		+	+			5000	40							60

Cilj Program, Projekt	Period implementacija*					Izdaci	Izvori (%)								
	2011	2012	2013	2014	2015		Budžet	Kredit	USK / FBiH	Država	Javna pred.	Privat. izvori	IPA	Donatori	Osta- lo
Uspostavljanje općinskog servisnog centra za saradnju s mladima i nvo		+	+			10000	50								50
Uvođenje ISO standarda u općini			+			25000	20		40					20	20
Rekonstrukcija i izgradnja gradske kanalizacije	+	+				481300 0		70					20		10
Izgradnja gradskog prečistivača	+					100000 0								100	
Izrada Prostornog plana Općine	+	+				120000	84		26						
Izgradnja poslovne zone Gorinčani	+	+				500000	50					50			
Izgradnja Tržnog centra	+	+	+			150000	20					80			
Rekonstrukcija vodovodne mreže 14. Septembar-Ploča, Novo naselje				+	+	198800	25					5		40	30
Rekonstrukcija vodovodne mreže Bahići i usputnih ulica				+	+	173800								73	27
Rekonstrukcija vodovodne mreže				+	+	85700								69	31

Cilj Program, Projekt	Period implementacija*					Izdaci	Izvori (%)							
	2011	2012	2013	2014	2015		Budžet	Kredit	USK / FBiH	Država	Javna pred.	Privat. izvori	IPA	Donatori
naselja Revenik														
Rekonstrukcija vodovodne mreže MZ Smoljana, proširenje dijela mreže naselja Latinović				+	+	139000							72	28
Rekonstrukcija vodovodne mreže Dževar-Dobro selo				+	+	150000	14						59	27
Izgradnja vodovoda za zaseok Bunara				+	+	74000					40		28	32
Vodovod Škrakića Brdo-Bukovača				+	+									
Izgradnja vodovodne mreže u selu Podsrnetica-Bravsko				+	+									
Sanacija izvorišta Ždribanovac i lokalnog vodovoda				+	+									
Postavljanje rasvjete u MZ Rašinovac				+	+	50000	100							
Projekat osvjetljenja saobraćajnice Energopetrol-Škrakića brdo				+	+	250000	20						80	
Projekat proširenja				+	+	35000	100							

Cilj Program, Projekt	Period implementacija*					Izdaci	Izvori (%)							
	2011	2012	2013	2014	2015		Budžet	Kredit	USK / FBiH	Država	Javna pred.	Privat. izvor	IPA	Donatori
javne rasvjete i uilične rasvjete, krak ulice Omladinska														
Sanacija izvorišta Šekovac				+	+	5000								100
Izgradnja vodovoda Smoljana-Kapljuh				+	+	150000	25		25				50	
Izgradnja gradskog parkingu na mjestu zelene pijace				+	+	35000	57				43			
Asfaltiranje izlaznih ulica i sanacija postojećeg izlaza u MZ Grad 2				+	+									
Asfaltiranje puta Dževar-Put Avnoja				+	+	15000	100							
Izgradnja kanalizacione mreže MZ Rašinovac				+	+	350000	28						72	
Elektrifikacija sela Prkos-Oraško brdo				+	+	450000							100	
Sanacija međuentitetskog puta Bos.Petrovac-Drinić				+	+	975000							100	
Projekat asfaltiranja alternativnog pravca				+	+	30000	100							

Cilj Program, Projekt	Period implementacija*					Izdaci	Izvori (%)								
	2011	2012	2013	2014	2015		Budžet	Kredit	USK / FBiH	Država	Javna pred.	Privat. izvori	IPA	Donatori	Osta- lo
dio ulice Safeta Hidića															
Gradsko groblje				+	+										
Izgradnja gradskog mezarja				+	+										
Rekonstrukcija puta Bahići i usputnih ulica				+	+	185000	100								
Asfaltiranje lokalnog puta Duliba-Krivaja				+	+	150000									100
Asfaltiranje puta Vrtoče-Bjelaj				+	+										
Asfaltiranje lokalnog puta Batak-Tavani				+	+										
Izgradnja trotoara u ulici. Didovići od crkve do Škrakića brda				+	+										
Rekonstrukcija i asfaltiranje puta Zadružna štala-Crkva Busije				+	+	135000	30							70	
Rekonstrukcija i asfaltiranje puta Džamija Potočine-Pogled Gečat mljekara				+	+	170000	30							70	

Cilj Program, Projekt	Period implementacija*					Izdaci	Izvori (%)							
	2011	2012	2013	2014	2015		Budžet	Kredit	USK / FBiH	Država	Javna pred.	Privat. izvor	IPA	Donatori
Izgradnja sportskog terena Krnjeuša				+	+	50000	70				30			
Uređenje i otklanjanje kanalizacione mreže u dvorištima zgrada ul. Safeta Hidića 41 i 43				+	+									
UKUPNO 2011-2015:						17119900								